

SLOVENSKI JADRAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 29. APRILA 1960

★ Poština plačana v gotovini ★

LETNO IX. — STEV. 18

Naš letošnji Prvi maj

Mesec maj je znamenje po-mlađi — pomlajenja in prerojenja v naravi in človeku. V mesecu maju praznuje delavski razred in delovni ljudje vsega sveta svoj največji praznik — praznik dela, bojev in zmag.

Letos poteka 70 let, kar so delavci po vsem svetu praznovali prvikrat svoj praznik, kar so z razvitimi zastavami krenili

Napisal Gustav Guzej

v svojo pomlad — pomlad proletariata. Leta 1889 je II. internacionalna na svojem ustanovnem kongresu, ki je bil od 14. do 20. julija v Parizu, proglašila 1. maj za mednarodni praznik delavskega razreda.

Danes, ko pišem te vrstice,« je ob 1. maju leta 1890 pisal Engels, »pregledujeta evropski in ameriški proletariat svoje prvič mobilizirane borbene sile, mobilizirane kot ena vojska, pod eno zastavo.«

In vse od takrat plapolajo zastave ob 1. maju. Zastave s strpom in kladivom kot rodovnim emblemom dela, pod katerim se združujejo delovni ljudje vsega sveta in ki izmenjujejo ročnega in umskega delavca kot enakovrednega ustvarjalca človeških vrednot in dobrin.

Visoko plapolajo rdeče zastave v pomlad socializma. Med njimi se visoko vije zastava, ki so jo razvili naši delavni ljudje v dobi naše ljudske revolucije in pod katero uresničujemo socializem tako, kakor ustreza našim pogojem in našim potrebam. Oči mnogih narodov sveta so uprte v to našo zastavo. O tem nam pričajo tudi pozdravi številnih tujih gostov na V. kongresu SZDL.

»Vaše delo preseneča slehernega Brazilca,« je dejal na kongresu predstavnik delavske stranke Brazilije. »Vi ste dosegli rekordne uspehe na po-

dročju izobraževanja, v kmetijstvu, v industriji, vi ste dosegli visoko stopnjo priznanja in ugleda v svetu,« je podčrtal na kongresu delegat narodne partije konvencije Gane. — »Vse močnejše je slišati glas tistih narodov, ki gredo po poti neutralnosti in narodi Jugoslavije so pri tem vzgled doslednosti in vztrajnosti,« je naglasil na kongresu sekretar Združene delavske stranke Izraela.

Take in podobne izjave so dali predstavniki strank in gibanj iz 35 dežel, ki so spremljali delo V. kongresa SZDL Jugoslavije. To nam je dokaz, kako gledajo drugi na nas in to nam je v priznanje za vse velike uspehe na poti v našo socialistično pomlad.

Vse bolje se dvigajo zastave socializma po svetu. Med njimi visoko plapola rdeča zastava, ki so jo razvili naši narodi. V družini velikih in malih narodov sveta, ki že gradijo socializem ali pa si še ustvarjajo pogoje, da bodo stopili na pot socializma, je ta zastava simbol povezanosti narodov in delovnih ljudi vsega sveta. Uspehi, ki smo jih dosegli doma, segajo v svet, daleč preko naših meja. In ti uspehi in naša sta-

lišča v boju za socializem nam pridobivajo čedalje več prijateljev v svetu. In tudi to je porok, da bo vse več delovnjakov zajela pomlad narodov, pomlad delovnih ljudi.

Visoko plapolajo zastave socializma in ponosni smo, da se naša zastava vije v prvih vrstah med njimi. In ta pomlad socializma prehaja v ljudi, stavlja in preraja naše življence, da bodo srečno in bogato živeli vsi delovni ljudje.

Clani SZDL iz Socerba in okolice urejujejo novo avtobusno postajališče nad Crnim kalom — kot to delajo povsod ob avtomobilskih cestah v koprskem okraju, kjer to doslej ni bilo urejeno. Stari in mladi si skupaj prizadevajo za lepše življenje...

Vsem bralcem, naročnikom, sodelavcem in prijateljem »Slovenskega Jadran« iskrene čestitke za 1. maj!

Uredništvo in uprava

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Odpraviti tudi zaostajanje pri investicijah

Minuli petek je zasedal OLO Koper in pod vodstvom predsednika Albinia Duječa razpravljal o izpolnjevanju letošnjega družbenega plana. Po izčrpavni poročili podpredsednika inž. Petra Aljančiča se je razvila živahnata razprava, v kateri so odborniki obdelali vsa vprašanja in probleme v zvezi z izvajanjem plana, zlasti pa vse vročke, ki nimajo posameznih področij zavirajo redno izpolnjevanje njegovih postavk.

Tovariš Aljančič je v svojem poročilu podrobno orisal potek izvajanja in se posebej zadržal pri vročkah, zaradi katerih okrajni družbeni načrt v prvih treh mesecih letosnjega leta ni bil izpolnjen.

Predvsem lahko rečemo za industrijo, da je zaključila prvo tromeščje ugodno ter je že v mesecu marcu bila proizvodnja za več kot 20 % nad povprečjem preteklega leta ali za 32 % večja kot v januarju in februarju. Nekatera podjetja — »Lesonit« v Ilirske Bistrici, Lama v

Dekanih, Telekomunikacije v Sežani, »Rašica«, Mlekarna Sežana in »Jadranska« v Piranu — so presegla že v prvem tromeščju celo več kot 25 % svojih letnih planov. Močno pa sta pod povprečno ravnljivo proizvodnje ostalih podjetij tovarna »Iplas« — komaj z eno osmino letnega plana in »Topol« v Ilirske Bistrici, ki je dosegel le eno šestino letnega plana.

V prometu je obseg uslug za 48 % večji kot lani, posebno pa je povečan pomorski promet, ki je v primerjavi z lanskim letom za celih 69 % večji, medtem ko je »Pristanišče Koper« v prvem četrletju doseglo 45 % letnega plana. Nekoliko slabše je pri cestnem prometu, kar pa je zaradi sorazmerno manjšega prometa v prvem polletju opravišljivo, medtem ko je osebnih promet 5 % nad lanskim povprečjem.

V kmetijstvu je skrajno neugodno vreme močno zavrlje proizvodnjo v prvem tromeščju, zato se računa na časovno kasnejši pridelek vrtnin,

medtem ko je bila jesenska setev žitaric izvedena v celoti. Družbeni in zadružna posestva so zastoj iz prvega tromeščja nadoknadi s pospešenimi deli v kasnejšem razdobju.

Tudi živinorejci beležijo lepe rezultate, saj se je stalež živine povečal v razdobju enega leta za okrog 5100 glav ali za 18 %, kar je posledica načrtnejše vzreje na posestvih in zadrževalnih ekonomijah.

Zadovoljivo izpolnjuje svoje planske naloge v trgovini na drobno in na debelo, v gostinstvu in blagovnem prometu, močno pa smo v zaostanku z gozdarstvom, predvsem Gozdno gozdarstvo v Postojni, ki je v prvem četrletju doseglo le 12,7 % letnega plana, neugodno vreme pa je precej oviralo tudi gradbeno dejavnost. Analiza kaže tudi potrebo na večje doslednost pri nadaljnjem utrjevanju in razširjenju stimulativnješkega nagrajevanja. Delovni kolektivi in predvsem vodstvo ter organi samoupravljanja so marsiklo to važno in napredno gospodarsko načelo dokaj zapostavili, zato ne bo odveč, če se bo proti odgovornim, ki očitno zanemarjajo uvajanje dela po učinku, kjer so za to dani pogoji, postopalo po zakonitih predpisih.

V izvajanjem letosnjega družbenega plana pa so poseben problem investicije, ki so sicer v primerjavi z istim razdobjem lani nekaj porastle, vendar še zdaleč niso v skladu z izvajanjem investicij letosnjega plana.

Ceprav je bilo že za letosnje prvo tromeščje planiranih 40 odstotkov celotnih investicij za leto 1960, pa je bilo realiziranih komaj 11,6 odstotkov. Zlasti pa ni bil plan investiranja uresničen v kmetijstvu (4 %), pri opokarnah (2 %), komunalni dejavnosti (9 %), trgovini (12 %), gostinstvu itd.

Klub temu pa ta in še druge pomankljivosti v bistvu ne morejo spremeniti precej ugodne ocene izvajanja letosnjega plana. Da bi pa vskladili enakomerno izvajanje plana, je okrajni ljudski odbor sprejel na podlagi poročila in razprave sklepne in priporočila, ki jih objavljamo posebej.

PRIPOROČILA OLO KOPER

ZA IZVAJANJE OKRAJNEGA DRUŽBENEGA PLANA 1960

Na podlagi poročila o izvajaju družbenega plana za prvo četrletje, ekspozija tovariša podpredsednika Aljančiča in izvajanj diskutantov ugotavljamo, da se izpolnjujejo osnovne naloge letosnjega družbenega družbenega plana v glavnem zadovoljivo ter je na osnovi že dosežene realizacije možna izpolnitev in v nekaterih primerih tudi prekoracičev letnega plana. Tako je porastel obseg proizvodnje in storitev v prvih treh mesecih letos nasproti ustreznemu razdobju lani v industriji za 41 %, v prometu za 48 % in v trgovini na drobno za 17 %, kar je skladno s predvidovanjem družbenega plana. Dobri uspehi so bili doseženi tudi v ostalih panogah, če upoštevamo slabe vremenske razmere, ki so letos ovirale kmetijsko, gozdarstvo in gradbeno dejavnost. Tak porast proizvodnje in storitev je bil dosežen, ne da bi se bistveno povečala zaposlitev v gospodarstvu, ki je bila povprečno le za 3,3 % večja kot lani. K temu je priporogla v prvi vrsti večja

produkтивnost, kot rezultat stimulativnejše delitve dohodka in povečanega obsega nagrajevanja po učinku ter boljše organizacije dela. Ker pa je razprava opozorila na nekatere slabosti, pomanjkljivosti in zaostajanja pri izpolnjevanju plana, je okrajni ljudski odbor sprejel naslednje sklepe in priporočila:

1. gospodarske organizacije naj v naslednjih mesecih podvzamejo vse potrebne ukrepe, da bo proizvodnja v vseh panogah še hitreje naraščala. Pri tem je treba posvetiti se posebno skrb komercialni službi, predvsem boljši oskrbi z reprodukcijskim materialom. To se bo doseglo z večjim in stalnim medsebojnim sodelovanjem podjetij;

2. kmetijska posestva in zadruge naj skrbijo, da bodo obdelane vse kmetijske površine, da se nadoknadi izpad, ki ga je povzročilo slabo vreme v preteklih mesecih. Gospodarske organizacije drugih panog in družbene organizacije naj pomagajo pri izvedbi naloge z aktivizacijo in mobi-

lizacijo svojih članov za potrebno pomoč pri izvajjanju določenih poljskih del. Pri tem je treba zlasti pritegniti mladino;

3. da se doseže predvidena živinorejska proizvodnja, naj kmetijska posestva in zadruge še povečajo napore za izpolnitve plana pitanja mlaude živine. V tej zvezi je treba še dosledneje izvajati predpise o omejitvi klanja telet;

4. v okviru priprav za letosnje turistično sezono naj trgovska podjetja in trgovine poskrbijo za dobro založenost trga z blagom, tako po količini, kakor po assortimanu. Za poživitev trgovine, posebno s sadjem in zelenjavjo, se je treba posluževati tudi začasnih prodajal in stojnic. V skladu z tem je treba še dosledneje izvajati predpise o omejitvi klanja telet;

5. v okviru priprav za letosnje turistično sezono naj trgovska podjetja in trgovine poskrbijo za dobro založenost trga z blagom, tako po količini, kakor po assortimanu. Za poživitev trgovine, posebno s sadjem in zelenjavjo, se je treba posluževati tudi začasnih prodajal in stojnic. V skladu z tem je treba še dosledneje izvajati predpise o omejitvi klanja telet;

6. v okviru priprav za letosnje turistično sezono naj trgovska podjetja in trgovine poskrbijo za dobro založenost trga z blagom, tako po količini, kakor po assortimanu. Za poživitev trgovine, posebno s sadjem in zelenjavjo, se je treba posluževati tudi začasnih prodajal in stojnic. V skladu z tem je treba še dosledneje izvajati predpise o omejitvi klanja telet;

(Nadaljevanje na 3. strani)

SLOVENSKI JADRAN

v vsako hišo

Slovenskega Primorja

V jubilejnem letu naše svobode, sredi obilice dela za lepše življenje delovnih ljudi naše socialistične domovine, ko žanjemo tudi prve večje sadove naših naporov — praznujemo letoš še bolj slavnostno praznik delovnih ljudi vsega sveta — Prvi maj — h kateremu čestitajo vsem prebivalcem okraja Koper

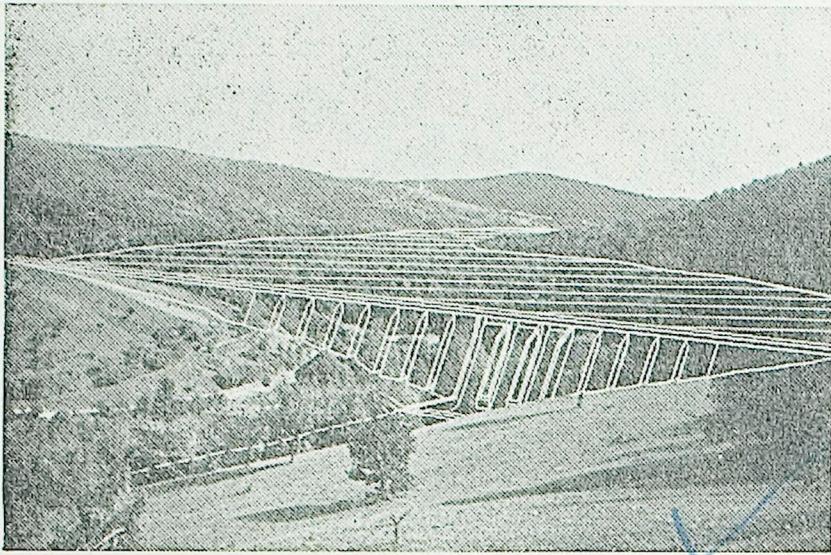

OKRAJNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV
OKRAJNI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE
OKRAJNI SINDIKALNI SVET
OKRAJNI KOMITE LJUDSKE MLADINE
OKRAJNI ODBORI ZB, ZVVI IN ZROJ

Z željo, da bi tudi vnaprej tako požrtvalno in marljivo doprinašali svoj delež h graditvi in ustvarjanju močne, svobodne in bogate socialistične domovine Jugoslavije, iskreno čestita vsem prebivalcem koprskega okraja za letosnjki jubilejni

PRVI MAJ

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
KOPER

Današnja slika prikazuje fotografijo mesta, kjer bo stala nova pregrada HE Koper nad Gornjimi Vremami. Projektant je v to fotografijo vrisal bodočo pregrado in za njo nakazal bodoče jezero, ki bo nastalo in pokrilo zadaj ležeč dolino.

ZA DOVOD VODE V HIDROELEKTRARNO KOPER (OSP)

sedemnajst kilometrov predora

Tokrat bomo opisali vse objekte, ki leže med pregrado nad Gornjimi Vremami in strojnico elektrarne pri vasi Osp.

V zbirnem jezeru, tuk nad pregradom, je situiran vločni objekt, ki je razviden iz vzdolžnega rezu objektov hidroelektrarne, objavljenega v 15. številki »Slovenskega Jadran« dne 8. aprila t.l. Prag vločnega objekta leži 10 m pod najnižjo obratno gladino, leži torej na koti 360,00 m. Na ta način je rov dovolj visoko nad dnem bazena in se nam ni treba batiti vnašanja pruda in peska v rov ter dalje proti turbinam. Vločni objekt ima zgoraj obratno ploščad, ki je zvezana preko betonskega mostu s pregradom.

Tako za vločnim objektom prične dovodni rov. Njegov premer je podkavne oblike in ima premer 4,10 m. Dolžina rova je 17.150 metrov. Rov leži pretežno v flisičnem terenu, delno pa tudi v apnencu. Pri speleološki preiskavi terena vzdolž trase rova niso naleteli na večja brezna, ki bi segla do samega rova. Vsekakor je pa možno, da bomo pri predorih izkopih zadeli na manjše podzemeljske Jame. Premostitev takih jam ni dandanes noben poseben problem, to pa bo pri akvaduktih velikega formata. Pri sami gradnji bo nekoliko težav povzročala voda, ki bo ob času dežja vdiral skozi razpoke in vratre z zemeljskega površja.

Betonska obloga rova bo povprečno debela 40 do 45 cm. Projektant predvideva po vsej dolžini torkretni omet, večinoma z jekleno armaturo.

Rov bodo pričeli graditi istočasno iz več napadnih točk: 1. na začetku rova pri vločnem objektu, 2. vodoravnih rov s strani pri Sv. Mariji, 3. navpični jašek v Hrpeljah in 4. s konca rova iz vodostana in iz celice za zasune.

Pri tem so dolžine posameznih odsekov naslednje: odsek vločni objekt — Sv. Marija 2100 m, odsek Sv. Marija-Hrpelje 8100 m, odsek Hrpelje — vodostan 6950 m. Vse napadne točke so v bližini železnice in cest ter naselij.

Dovodni rov končuje v vodostanu. To je navpičen jašek premera 5 m, globok 84 m, ki ima spodaj pritlikano dva vodoravna rova premera 4,10 m in dolžine po 60 m, zgoraj je pa odprt in nad njim je majhna naravna kotlina pod vredrom nebom. Kaj je pravzaprav načrt tega velikega objekta? Poglejmo, kaj bi se zgodilo, če ga ne bi bilo. V trenutku, ko odpremo v centrali zasune proti turbinam, začne voda teči skozi turbine. Rov tuk nad turbinom začne lahko takoj teči, ne more pa istočasno teči tudi voda nekje v sredini rova, saj veliko manj pa pri vločnem objektu nad pregradom, ker so to velike razdalje. Zato se vsa ta vodna masa nekje v sredini pretrega in v rovu nastane podtlak, ki lahko odtrga oblogo rova od skale in na ta način uniči dovodne organe. Tlačni rov nad samo elektrarno, ki je iz jeklene pločevine, podtlak stiča kot prazno tubo za zvono Krema. Drug primer nastopi, ko turbina nenadoma obstane, kar se zgoditi avtomatično, če nastane na primer na daljnovidu iz elektrarni z žemljo. Vsa vodna masa, ki se enakomerno premika iz zbirnega jezera skozi dovodni rov in tlačni cevovod proti centrali, nadaljuje po zakonu o vztrajnosti še tudi po zaprtju zapornih organov pred turbino svojo pot. To povzroči ogromne nadpritiske, ki naraščajo v smeri proti tur-

bini. Jekleni tlačni cevovod jih ne more vzdružiti in se razleti, voda pa poplavi strojnicu.

Da se ne zgoditi niti prvo, niti drugo, zgradimo vodostan. Ko odpremo turbino, skrbi v prvem trenutku, da lahko začne voda takoj teči in jo dejane iz svoje nabire. Medtem se pa začne premikati vsa vodna masa tja do vločnega objekta in kmalu imamo enakomeren in stanoven dotok potrebnih vode. Ko pa zapremo turbino, prevzame vodostan vase, v svoje vodoravne rove ter v kotljino na vrhu vodo, ki se vedno doteka iz zbirnega jezera in na ta način ublaži nastopajoči nadpritisak. Na kratko povedano, vodostan ima nalogo izravnati nastopajoče podtlake in nadpritiske pri odpiranju in zapiranju turbin.

Z vodostanom je še kratek rov do celice za zasune, ki leži že na površini terena. Ta rov je obložen z jekleno pločevino.

V celici za zasune je avtomatična zaklopka, ki je tako uravnana, da se

DON PASQUALE V TOLMINU

V nedeljo, 24. t.m., je gostovala v Tolminu ljubljanska Opera z delom Gaetana Donizettija »Don Pasquale«. Dvorana Tolminskega gledališča je bila zasedena do zadnjega kotička. To priča o zanimanjem Tolmincem tudi za resne glasbene prireditve. Publika res ni bila razočarana in je nagradila izvajalce »Don Pasquale« s cvetjem in takšnim aplavzom, kakršnega Tolmin ne pomni.

USPEH UČITELJIŠČNIKOV

20. t.m. so priredili tolminski učiteljiščni športno srečanje med ekipama učiteljišča in garnizona JLA v Tolminu. Učiteljiščni se bili v tem športnem srečanju uspešnejši in so premagali svoje nasprotnike v obokiji, rokometu in namiznem tenisu, medtem ko so bili predstavniki tolminskega garnizona uspešnejši v šahu. To srečanje je spadelo v širok program športnih tekmovanij, ki ga je zadalna mladina v Tolminu.

Z OBČNEGA ZBORA TRGOVINSKE ZBORNICE ZA OKRAJ KOPER

Za nadaljnji napredok in razvoj trgovine

Letosni občni zbor Trgovinske zbornice za koprski okraj je potekel v znamenju tistih perečih problemov naše trgovine, ki so že dalj časa značilni za to gospodarsko dejavnost. Če se vprašamo, ali smo v trgovini zadnja leta kaj napredovali, potem lahko odgovorimo pritrdilno. Pri tem niti ne bi dali glavni poudarek večji izbiri potrošnega blaga, saj je to predvsem zasluga naše industrije, temveč solidnejši postrežbi, večji skrbi trgovine za primerno zalogo potrošnega blaga, skromni modernizaciji naših prodajal na drobno, skrbi za sposobnejši in strokovno popolnejši kader in podobno. V tem prizadevanju so žal našo trgovino pogosto še vedno ovirale nekatere objektivne težave in med nje smemo šteti tudi okoliščino, da se potrošniški svet vsaj doslej niso uveljavili, kakor bi bilo to željeti; čeprav je na dlani, da bi njihovo učinkovito delo lahko odstranilo marsikateri pojavi, ki vzbuja vročo kri in nezadovoljstvo.

Na občnem zboru, ki se ga je udeležil poleg predstavnikov lokalnih organov oblasti tudi predsednik republiške Trgovinske zbornice Viktor Valič — njegovo udeležbo v razpravi so delegati ocenili kot pomemben prispevek k reševanju tekočih vprašanj — so izvolili nove organe Zbornice in 6 delegatov za občni zbor republiške Trgovinske zbornice.

Za novega predsednika so izvolili komercialnega direktorja živilskega kombinata Delamaris v Izoli, medtem ko je dal občni zbor vse priznanje Marcelu Rožancu,

KAJ JE POKAZALA LETOŠNJA AKCIJA POKLICNEGA USMERJANJA MLADINE

Fantje kovinarji - dekleta bolničarke

Poklicnemu usmerjanju mladišču smo v našem listu že posvetili nekaj prostora, tokrat pa posredujemo našim bralcem in v prvi vrsti staršem ter mladini s končano šolsko obveznostjo kratek razgovor s članom predavateljskega aktivista poklicne svetovalnice pri OLO Koper, ki prav te dni — v mesecu poklicnega usmerjanja mladine — opravlja nadvise važno nalogu. Stik z otroki, šolami in starši je tudi sicer glavna skrb okrajne poklicne svetovalnice, zato je, razumljivo, njen poslanstvo v dneh poklicnega usmerjanja toliko večje.

Pri tov. Antonu Modicu, predavatelju IKŠ v Kopru, smo se najprej pozanimali, kako potekajo

letošnja predavanja. Tovariš Modic je povedal, da obiskujejo člani predavateljskega aktivista teren že od začetka tega meseca. Najprej se posvetujejo na roditeljskem sestanku s starši in razredniki otrok, ki zaključujejo šolsko obveznost, in šele nato stopijo v stik z mladino.

Vsekakor je to edina pravilna metoda, kajti predavatelji prihajajo med mladino pripravljeni in ji torej tudi najlaže pomagajo pri tej življenjski odločitvi. Presenetila pa nas je izjava predavatelja, da je zanimanje za to akcijo neprimerno na podeželju kakor v Kopru. Zato se upravljeno bojijo, da tudi na anketo, ki jo bodo izvedli med učenci v prvih polovicih maja, med koprsko mladino ne bo pravega odziva.

Podatki kažejo, da so strokovne šole vseh strok in šole s praktičnim poukom, predvsem kovinarske stroke, med fanti še vedno najbolj priljubljene. Dekleta pa se najbolj navdušujejo za zdravstveno službo, predvsem za poklicne bolničarke. Pri poklicni svetovalnici menijo, da je to prav, kajti prav v teh strokah čutimo največje pomanjkanje kadra. Ob tej priložnosti smo tudi zvedeli, da se je precej mladine ob že določenih stališčih glede bodočega poklicnega usmerjanja po posvetovanju s strokovnjakom tudi v druge stroke oziroma poklice, ki so jih sicer najbolj veselili, vendar niso bili dovolj poučeni o pozitivnih straneh teh strok, o pogojih šolanja in raznih ugodnostih, ki jim jih nudijo te šole. Kmetijske in goz-

darske šole bodo dobile tokrat največji dotok novincev, ki so se preusmerili. (bb)

RAZSTAVA V MUZEJU

Za Teden muzejev, ki se je začel prejšnjo nedeljo in ki bo formalno zaključen jutri, je koprski muzej postavil v svoji Mali galeriji občasno razstavo »Koprski urbanistični in stavni spomeniki«.

Namen razstave, katere vodilna misel je »Spoznavaj kraj«, je posredovati naši javnosti kopranske panorame, obzidja, utrdb, romanske, gotske, renesančne, baročne arhitekturne spomenike, urbanistično formacijo mesta, kopranske trge, vodnjake, ki so bogata kulturna dediščina Kopra.

Prepričani smo, da bo zanimiva, pomemona in po svojem programu dovolj široko zajeta predstava starega Kopra vredna ogleda in pozornosti naše najširše javnosti. Razstava bo odprtih v prvomajskih praznikih od 9. do 13. ure.

Vnebovzetje

NEW DELHI — Po indo-kitajskih razgovorih, ki sta jih imela premiera Nehru in Ču En Laj, obstaja možnost dokončne rešitve spora okrog teritorialnih zahtev Kitajske. Ču En Laj je izjavil, da bi Kitajska odslej spostovala sedanje meje s Tibetom, ostala sporna vprašanja pa naj bi rešila državnik ob obisku Nehruja na Kitajskem. Premier Nehru si izbral datum obiska sam.

KAIRO — V času od 30. aprila do 3. maja bo v Kairu druga azijsko-afrška gospodarska konferenca, na kateri bodo razpravljali o stalnem statutu za ustanovitev afriško-azijske investicijske banke. Svojo udeležbo in sodelovanje je prijavilo doslej 36 držav.

TUNIS — Na stališču Francije, da bodo njene čete zasedovalne borce alžirske osvobodilne vojske tudi preki tuniške meje, je odgovoril predsednik Burgiba iz izjavo, da smatra incidente na meji kot agresijo proti Tunisu in da bo tuniška vlada prisiljena sprememiti svojo politiko do Francije.

JOHANNESBURG — Pretekli torek je policija zoret uprizorila racijo roti črnem v afriškem naselju Duncan in ob tej priložnosti aretirala 195 domačinov. Doselej so v Južnoafriški uniji aretirali skupno 1650 črncev.

HAVANA — Direktor kubanskega Inštituta za agrarno reformo Nunez Jimenez je po radiu in televizijski izjavil, da je ta vladni inštitut doslej odkupil ali razlastil nad 220.000 caballerij zemlje (ena caballerija je 33 hektarjev) in da bo razen zemlje, ki so jo izročili z drugram, razlaženih še okrog 400.000 caballerij. Od vlaže je dobio zemljo v last 7.500 revnih kmetov.

BRASILIO: Te dni je postala Brasilio glavno mesto Brazilije. To mesto je bilo zgrajeno v zadnjih letih in leži v notranjosti države. Sodi med eno izmed najmodernejših na svetu. Kljub temu pa bo doseganja prestolnice Rio de Janeiro še vedno sedež nekaterih vladnih ustanov, ker leži ob atlantski obali in je pomembno mednarodno pristanišče.

PRAZNOVANJE 1. MAJA V IZOLSKI OBČINI

Manifestacija gospodarskih uspehov

Občinski odbor SZDL v Izoli — glavni organizator praznovanja 1. maja — je prav tako pripravil ob sodelovanju političnih in sindikalnih organizacij ter delovnih kolektivov obsežen program praznovanja. Letos — neposredno po V. kongresu SZDL in ob 10-letnici delavskega samoupravljanja in 15. obletnici osvoboditev — želijo prebivalci izolske komune dati nov polet naši razvojni poti. Zato bodo za Praznik dela prikazali bogate gospodarske uspehe, ki so rezultat zavestnega dela članov delovnih kolektivov tega delavskega središča.

Svečano akademijo in lep kulturni program bodo imeli na večer praznika, okroga mesta in ob obali pa bodo goreli kresovi in taborni ognji. 1. maja bo že ob 5. uri zjutraj budnica, ki bo hkrati uvod v priprave na veliko parada. Parada bo ob 10. uri do poldne in bodo v njej razen kollektivov s prikazom svoje dejavnosti in uspehov sodelovali tudi športniki, mladina, člani predvojne vzgoje in številni člani SZDL. Že ob 11. uri pa bo na Trgu JLA veliko zborovanje.

SLOVENSKI JADRAN
Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaška. Izdaja vsak petek. Izdaja CJP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din. za tulino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 502-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vracamo. — Tisk v klisejji tiskarni CJP »Primorski tisk«.

Priporočila za izvajanje okrajnega plana

Nadaljevanje s 1. strani)

čas prodajal potrebam turizma. Občinski ljudski odbori najtudi poskrbijo, da se do sezone uredijo izletniške točke in odpre potreben število gostinskih lokalov na podeželju;

5. glede na nezadovoljivo dosedanje potrošnjo investicijskih sredstev posebno v kmetijstvu, industriji gradbenega materiala, trgovini in uslužnostni obrt ter pri gradnjah družbenega standarda je treba podvzeti ukrepe za hitrejše izvajanje investicij. V tej zvezi naj investitorji poskrbijo, da se pravočasno pripravi potrebnna tehnična dokumentacija. Pojačati je treba zlasti projektantsko službo in gradbeno operativo. Proučiti je treba vzroke naraščanja cen gradbenih materialov in storitev ter pojačati napore za stabilizacijo cen v gradbeništvu;

6. nagrajevanje po učinku je treba še nadalje razvijati in izpolnjevati. V tem letu je treba ločiti najmanj tista razmerja, ki jih predvidevajo tarifini pravilniki. Uprave podjetij in organi delavskega samoupravljanja morajo bolj sistematično proučevati in izvajati boljša in učinkovitejša merila nagrajevanja. Nagrajevanje po učinku je treba razširiti tudi na vodilno osebje. Dosledno

je treba odklanjati kakršnekoli poizkuse uravnivovalke;

7. čim hitreje je treba organizirati in usposobiti centre za strokovno izobraževanje delavcev na delovnih mestih, upoštevajoč na-

OBČINSKO TEKMOVANJE PIONIRJEV V SAHU

V Koperu je bilo v sredo zaključeno občinsko tekmovanje pionirjev posameznih šol v šahu. Na črnobelih poljih so se pomerili šolarji iz občinskih osnovnih šol, pa iz Dekanov, Božičev in Gračišča.

V nižji in višji skupini pionirjev so bili obakrat zmagovali pionirji iz Dekanov, medtem ko so v skupini pionirjev zmagale Koprčanke prve osnovne šole.

Zmagovalci so si priborili pravico do nastopa na ustrezem okraju tekmovanja.

LOKEV PRI DIVAČI

Tako TVD Partizan kot PD »Tabor«, pa tudi mladinska organizacija v Lokovu so že dalj časa gojili željo, da bi dobili lastne prostore, v katerih bi se razvijalo živahnje kulturno in politično delo v tej priljivo veliki vasi. Edini izhod je bil v preurediti notranjosti starega tabora, kjer je, kljub debelim zidovom, mogoče urediti prav prikupne kotičke, pa tudi večje prostore. In prav te rešitve so se lotili in to z velikim elanom. Dela so že v teku.

Pozdrav Prazniku dela na Kopru

Lepšega praznovanja Praznika dela si prebivalci koprsko komune zares ne bi mogli želite, kakor bo letošnje. Pripravljalni odbor pri oocinskem odboru SZDL so pri sestavljanju programa podprtje vse politične organizacije ter končno vsi delovni kolektivi, mladina itd.

Osrednja proslava bo na večer pred 1. majem v Kopru na Titovem trgu ob 20. uri, kjer se bodo razen prebivalstva zbrali tudi vsi delovni kolektivi z zastavami in transparenti. Nedvomno bo bogat spored proslave pomagal ustvariti nadvse svečano vzdušje, saj bo razen govora sekretarja OK ZKS tovariša Kajtmira ter predstavnika italijanske manjšine sodelovali tudi akademski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane in koprsko godbo na pihala. Istočasno pa bo vse okoliške hribe in obalo od Žusterje do Kopra razsvetljeval bengalični ogenj in plameni velikih kresov.

Na večer pred 1. majem bo odprta tudi razstava o gospodarskih dosežkih podjetij v koprsko komune kot celote v I. petletki. Raz-

stava bo na hodniku novih prostorov hotela Triglav.

1. maja zjutraj pa bo kot vedno doslej budnica iz Semedele do Kopra in nato dalje v Ankaran in Valdoltro.

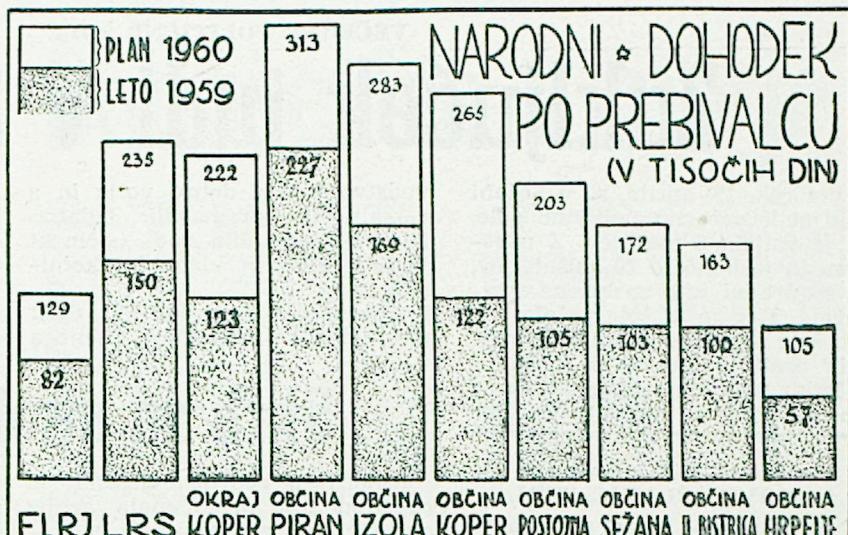
Razen tega prireja občinski sindikalni svet v počastitev delavskega praznika delavske športne igre, na katerih sodelujejo: šahisti na množičnem turnirju, ki je bil 25. aprila, 26. aprila je bil začetek tekmovanj sindikalne lige v obojkki, od 2. do 7. maja bo strelsko tekmovanje sindikalnih podružnic, od 7. do 25. maja pa turnir sindikalnih moških ter 22. maja množični turnir v namiznem tenisu.

Ob osrednji proslavi v Kopru bodo imeli svečane akademije tudi v vseh večjih centrih koprsko občine, prav tako na večer pred 1. majem: v Šmarjah, Marezigh, Pridvoru, Hrvatinih, Plavjah, Škofijah, Dekanih, v Črem kalu, Gračišču in Pobegih. Delavski praznik pa bodo svečano proslavili še vsi delovni kolektivi, posebne programe pa bodo imeli v TOMOS, pri Slavniku, v LAMA v Dekanih in v podjetju STIL.

gli razvoj tehnike in uvajanje novih znanstvenih metod v proizvodnji;

8. finančni organi občinskih uprav za dohodke naj v sodelovanju z bančnimi ustanovami postrojijo in pospešijo izterjavo dohodkov, proračunov in skladov ter skrbno kontrolirajo pravočasno plačevanje družbenih obveznosti. V ta namen je treba povečati skrb za stalnost in strokovno izboljšanje finančnih kadrov;

9. občinski ljudski odbori, predvsem zbori projavjalcev, naj še bolj redno in sistematično spremljajo izpolnjevanje planskih nalog gospodarskih organizacij ter jim pri tem nudijo potreben pomoč.

Narodni dohodek po prebivalcu je merilo gospodarske moči države ali posameznega področja

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V KOPRU

Razvoj terja pospešeno stanovanjsko izgradnjo

Včeraj sta zasedala v Kopru oba zabora ObLO Koper ter sta z ločenim ali skupnim glasovanjem sprejela vrsto predlogov s področij gospodarstva, prosvete, zdravstva itd. Zaradi izredne aktualnosti se bomo omejili na poročilo o problematiki stanovanjske gradnje na območju občine Koper, razen tega pa na naj omenimo še važen odlok o občinskih dokladih za leto 1960, ki določa nove stopnje v skladu z zveznimi in republiškimi predpisi, razlike v višini te doklade iz kmetijstva med posameznimi področji pa so v skladu z obdobjitvijo določenih dohodkov kmetovalcev. Med drugim so na seji sprejeli tudi odlok, ki določa 31. december 1960 za zadnji rok, ko lahko prejšnji lastniki nacionaliziranega zemljišča zahtevajo uporabo parcel za gradnjo družinskih stanovanjskih hiš.

Kot ugotavlja poročilo o problematiki stanovanjske gradnje na območju občine Koper, narekujejo nekateri elementi, med katerimi zavzema prvo mesto izredno močan dotok prebivalstva — posledica pospešene gospodarske izgradnje in povečanje števila zaposlenih v gospodarstvu od 3.278 oseb v letu 1954 na 7734 oseb v letu 1960 — nujnosti hitrejšega tempa stanovanjske izgradnje. Sicer ne kaže podcenjevati že sedanjega vpliva novih gospodarskih objektov, vendar je to v razmerju s starim stanovanjskim fondom, ki znaša po popisu iz preteklega leta domala 75 odstotkov V. in IV. kategorije, ali pa je sploh brez oznake kategorizacije, še vedno nezadovoljivo. Načrtnost stanovanjske izgradnje

pa je bila močno ovirana tudi zaradi pomanjkanja urbanističnih zasnov in načrtov, vendar je kljub temu bilo od leta 1947 do konca leta 1959 vloženih v novo gradnjo stanovanj 2 milijardi 116 milijonov dinarjev družbenih sredstev ter skupno zgrajenih 673 stanovanjskih enot s površino blizu 39 tisoč m². Če upoštevamo še adaptacije in rekonstrukcije starih objektov zares lahko govorimo o izboljšanem stanovanjskem fondu in boljših higienosko-tehničnih razmerah starega stanovanjskega fonda.

Ker pa urbanistični program mesta Kopra ne zajema perspektivnega razvoja, ali vsaj ni dovolj poglobljen, zahteva prav programska obdelava podrobnejši študij. Zato bo ObLO Koper v skladil razvoj stanovanjske izgradnje z ekonomskim razvojem občine, povečal bo načrtno in predvsem racionalno izgradnjo, kar pa zadeva zazidani načrt Se-

S POSVETOVANJA O VINOGRADNIŠVU V PORTOROŽU

Dogovor za vsklajeno delo

V dneh od 22. do 24. aprila je bilo v Portorožu I. posvetovanje o vinogradništvu, ki se ga je udeležilo okrog 200 delegatov in govorov iz okrajev Koper, Gorica, Pulj in Reka. Zastopali so vinogradniška področja Kvarner, Istra in Slovensko Primorje. Razen znanih strokovnjakov za vinogradništvo vseh sodelujočih okrajev so bili na konferenci prisotni tudi zastopnik Glavne zadružne zveze iz Beograda inž. Džusović-

va, direktor kmetijskega inštituta LRS tovariš Adamčič, podpredsednik OLO Pulj Milan Lovrenčič, med udeleženci iz Kopra pa tajnik OLO Črt Kolenc in predsednik OZZ Koper Franc Kralj-Petek. V imenu ObLO Piran je pozdravil navzoč podpredsednik Ivan Korošec, posvetovanje pa je vodil Narcis Biloslav.

Posvetovanje je imelo posebni pomen, ker so se prvič sešli v takšnem številu in z namenom, da bi združili napore za sodobno socialistično obnovo vinogradništva zastopniki omenjenih treh vinorodnih področij. Kot je znano, prekašajo ti predeli po površini vinogradov vse ostale vinogradniške okoliše pri nas. Za Slovenijo znaša na primer povprečje vinogradniških površin 4 odstotke od celotnih obdelovalnih površin, medtem ko je to razmerje v teh predelih občutno višje, saj znaša 14 in tudi 20 odstotkov vinogradov. Razen tega lahko govorimo o enotnem vinogradniškem področju in gre torej za skupne probleme, zato so obravnavali vrsto nerešenih vprašanj, predvsem o nalogah o uspešnejši obnovi vinogradov s posebnim poudarkom na assortiman, kot tudi o ponovni utrditvi slovesa naših vin v svetu.

Iz izvajanja številnih poročevalcev je bilo razvidno, da bo le v koordinirani akciji moč postopoma zabrisati posledice. Medtem ko je bilo še leta 1909 na področjih Kvarnera, Istre in Slovensko Primorje 35.000 ha vinogradov, je znašala površina teh leta le še 25.186 ha. Naibolj so bili prizadeti proizvajalci črnih vin, posebno refoška. Po priključitvi žal nismo imeli dovolj strokovnega kadra, da bi se takoi lotali sistematične in smotrene obnove, zato bo treba sedaj tembolj pohititi in z dolgoročnim določanjem investicijske politike preiti na načrtno obnovo vinogradništva. Zaradi nadvse ugodnih kli-

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Jasno začrtana in ravna pot

(Po V. kongresu Socialistične zveze Jugoslavije)

Prva ugotovitev po V. kongresu SZDL, ki je pretekli teden končala svoje delo, je s stališča gospodarskega razvoja, da nam dosežanje uspehi na tem področju dajejo vse možnosti za postavitev in izpolnitve večjih in obsežnejših nalog. Ta ugotovitev temelji na uspehih zadnjih let, zlasti pa na dejstvu, da smo pred leti, ko smo postavili petletni perspektivni načrt razvoja gospodarstva, podcenjevali svoje moči. Petletni načrt bo v osnovah namreč izpolnjen v štirih letih.

Osnovno je vprašanje investicij, kajti prek teh lahko razvijamo gospodarstvo na vseh področjih in prek njih dvigamo živiljenjsko raven. Tudi na tem področju smo doslej dosegli uspehe, ki jih je težko primerjati s komurkoli, da ne govorimo, da v svoji preteklosti ne najdemo niti sledu o nečem podobnem. Če so včasih govorili o bogastvih, ki jih skriva naša dežela in so pri tem mislili ne samo na prirodna bogastva, temveč tudi bogastvo, ki ga skriva v svojih rokah naše ljudstvo, smo sedaj po vojni to bogastvo izkoristili in ga izkoristimo v svoj prid. Potrebno bo

ramo rešiti. Taka preobrazba bo pomenila obenem utrditev položaja naše države v svetu in zmanjšanje njene odvisnosti v gospodarskem poledru. Obrisi tegega se kažejo povsod in to ne samo v mišljaju in glasovanju ljudi, temveč tudi na zunaj, ko v kmetijstvu spodriva stroj in veliki kmetijski obrati razdrobljenost, o kateri smo zlasti pri nas govorili še pred nekaj leti. Danes je pogled obrnjen naprej in tudi kmetijstvo je krenilo na novo pot.

Podrobno o vseh teh vprašanjih na tem mestu ne moremo govoriti. Moramo pa ugotoviti še, da bodo in da že sedaj vse te naloge zahtevajo velikih naporov, zlasti pa kadrov in izboljšanje njihove strokovnosti. Proses modernizacije našega gospodarstva, ko moramo prehiteti zamujeno v preteklih časih, zahteva v prvi vrsti kvalificirano delovno silo na vseh področjih. Tudi tu so postavljene naloge, ki so jasno začrtane: na šole ne enkrat, temveč dvakrat, trikrat več učencev in študentov, vsem pa, ki že delajo naj bo omogočeno, da se usposobijo za bolj zahterna dela.

JUGOSLOVANSKI TRAKTORJI V ETIOPIJI

Kot je znano, posveča etiopska da največjo pozornost gospodarskemu razvoju svoje dežele. V ta namen so naročili tudi pri nas večje število traktorjev »Zadrugar«, ki so se že močno uveljavili na svetovnem tržišču. V Adis Abebi so že začeli montirati prvo posiljko teh traktorjev in jih bodo po montaži poslati na deželo. V tej posiljki je 40 strojev.

JUGOSLOVANSKE LADJEDELNICE ZA BRAZILIJO

V Rio de Janeiro je bil pred dnevi podpisani sporazum o dobari jugoslovanskih ladij Braziliji. Jugoslavija bo dobavila Braziliji najprej dve potniški ladji, dolgi 150 metrov in široki 19 metrov. Vsaka teh ladji bo lahko sprejela na krov 530 potnikov.

VEČERNE POLITIČNE SOLE

Zaključek tudi v Sežani

V torek, 19. aprila, so v Sežani zaključili večerno politično šolo, ki je trajala 6 mesecev. Z uspehom jo je končalo 20 slušateljev, ki so prejeli tudi zaslужena sproščevala. Ker je ta šola začela delati šele pred nedavnim in je moralora orati ledino, so se zlasti v začetku pojavile težave, ki pa so jih slušatelji in predavatelji ter

**V NOVOKRAČINAH
20 NOVIH ČLANIC SZDL**

Na sestanku društva žena v Novokračinah pri Ilirske Bistrici se je včlanilo v Socialistično zvezo 20 žena. V tej vasi so sedaj vse žene članice te množične organizacije. Ob tej priložnosti so žene poslale tudi pozdravno pismo V. kongresu SZDLJ. J. S.

*Kaj pravijo drugod ...***Primarske
NOVICE**

Posvetovanje o drevesni in trnicijski proizvodnji SAMO KVALITETNE SADIKE

Odslej bo bdelna nad kakovostjo trnega materiala in sadne drevesne posebna komisija — V okraju samo ena trnica in ena sadna drevesnica

Stevilni problemi proizvodnje mla- dega sadnega drevja in trnicijske so bili prvič temeljito in odločno zastavljeni v petek na posvetovanju v Novi Gorici.

Na posvetovanju je bilo sklenjeno, da bomo imeli v bodoče v gorilskem okraju samo eno trnico in eno sadno drevnico. Tako bo ostala le trnica v Vrhopolu in sadna drevesnica Splošnega kmetijskega gospodarstva Gorica. V slednjem bodo gojili le koščarje, njej naj bi se priključila še sadna drevesnica Gospodarske poslovne zveze Gorica v Deskladu, kjer naj bi gojili pečkarje. Vse ostale drevesnice in trnice bodo morale odpovedati, kar imajo vzgojenega, potem pa prenehati z delom.

**G L A S
GORENJJSKE**

ZGLEDNO DELO

Mladi zadružniki v Voklem, ki so se združili v svoj aktiv, so pokazali veliko veselje do skupnega dela. Na njivi s površino 30 arov, ki so jo dobili od zemlje SLP, so lani zasadili semenski krompir. Pri spomladanskih delih so sodelovali domači vsi, ki so bili mnogi preobrenjeni z delom doma. Za skoraj 5760 kg krompirja, ki so ga pridelali, so iztržili 39.000 dinarjev čistega dohodka. Lahko bi bil uspeh boljši, če bi bila boljša zemlja in ugodnejše vreme. Lansko jesen so zasejali visokorodno pšenico »Helkorn«, ki prav lepo kaže. Ker pa so zdaj za omenjeni nivo zaprosili pionirji — člani šolske zadruge — so jih prepustili njim. Pionirji so z veseljem prijeti za delo in pšenico že dognjili ter določili skupne, ki občasno skrbijo za njeno rast. Poželi jo bodo s kombajnom.

Pomurski vestnikVIII. PMDB »STEFAN KOVAC«
4-KRAT UDARNA

Kakor smo že poročali, je že od 1. marca na dvomesečni akciji na trasi »Ceste bratstva in enotnosti« v Srbiji tudi 8. Pomurska mladinska delovna brigada »Stefan Kovac«. Brigadirji in brigadirke te brigade dosegajo iz dneva v dan večje uspehe. Zato so na svoji brigadni konferenci pred dnevi objubili, da bodo v preostalih dekah udarna brigada.

Brigada pa ne dosegla uspehov samo v naselju in na trasi. 19 brigadirjev je opravilo izpit za vožnjo z močedom. Ne zaostajajo pa tudi tisti brigadirji, ki obiskujejo traktorski tečaj. V začetku tega meseca so opravili kontrolni izpit s povprečno oceno plus dobro. Predavatelji tega tečaja so izjavili, da so najbolj zadovoljni z brigadirji in brigadirkami 8. Pomurske mladinske delovne brigade »Stefan Kovac«.

Brigadirke in brigadirji pa obiskujejo tudi zdarski in foto tečaj. Foto tečaj obiskuje 5 mladink, ki so že začele s praktičnim delom. Sicer pa je bila 8. Pomurska mladinska delovna brigada »Stefan Kovac« 4-krat udarna in enkrat posebej poohvaljena.

vodstvo šole z dobro voljo in z vztrajnostjo premagali. Izdatno pomoč sta nudila tudi občinski komite ZKS in ideoška komisija pri OK ZK Koper Ivan Renko in članica ideoške komisije pri CK ZKS Jelka Jaklič. — er

Skrb za strokovni kader

Kmetijska zadruga Sežana je že pred leti preračunala svoje potrebe po strokovnem kadru. Odločila se je, da bo štipendiral 2 kmetijska tehnika in enega agronoma. Prvi tehnik bo zaključil šolanje že letos in ga bodo zaposlili na zadružni ekonomiji. Drugi bo končal šolo prihodnje leto in bo zaposlen na terenu, čez nekaj let pa bo dokončal študije tudi agronom. S takšnim kadrom bo zadruga kos svojim na-

logam na razmeroma obsežnem terenu in na lastni ekonomiji. — er

**TUDI ŽELEZNIČARJI
V PRESTRANKU**

Te dni so tudi železničarji iz Prestranka proslavili svoj praznik. V ta namen so s prostovoljnimi delom napravili svoje balinišče in začeli na novo urejati park pred kolodvorom. Na proslavo Dneva železničarjev so povabili tudi vse bivše železničarje, ki so danes že upokojeni. Povabljeni upokojenci so se toplo zahvalili povabilu svojih aktivnih tovaršev. D. J.

Sanitarna inšpekcijska na delu

Odkar je mesto sanitarnega tehnika v hrpeljski občini spet zasedeno, je po trgovskih in gostinskih lokalih zavladal pravcati preplah. Da bi poznali sanitarno predpise in bi se po njih tudi

ravnali, je sanitarna inšpekcijska organizirala poseben seminar, ki ga morajo obiskovati vsi trgovski in gostinski nameščenci. Na seminarju se seznanjajo z vsemi podrobnostmi sanitarnih predpisov, da bi bilo tako po trgovinah, mesnicah in gostilnah več reda in higiene. — va —

**STRELJANJE
ZA ČLANE ZROJ**

Občinski odbor ZROJ v Postojni bo izvedel za vse svoje člane streljanje z zračno in malokalibrsko puško. Občinsko tekmovanje z zračno puško bo do 15. maja t.l., z malokalibrsko puško pa do konca maja letos, ker bo okrajno tekmovanje v streljanju že v juniju. Občinski odbor ZROP Postojna je določil za strelce z zračno puško 3 nagrade za posameznike v znesku 3.000 dinarjev, za strelce z malokalibrsko puško pa 3 nagrade v znesku 5.000 dinarjev. D. J.

**DIVAŠKI TABORNIKI
ODLIKOVANI**

Dan tabornikov — 22. april — so proslavili divaški taborniki s tabornim ognjem, ki so ga ob 8. uri zvezcer prizgali na travniku v bližini središča naselja. Ob ognju so priredili tudi lep kulturni spored, ki so ga izvajali sami skupaj z moškim pевskim zborom Svobode.

Odred tabornikov »Janka Premrlja« v Divači je bil na pomladanski seji starešinske uprave, ki je bila v nedeljo v Ljubljani, imenovan za partizanski odred. Ta naziv je dobil, ker je s svojim aktivnim in požrtvovanim delom zasedel drugo mesto med taborniškimi odredi v Sloveniji. — er

Do kdaj bo Portorož razkopan

Prava turistična sezona se pravzaprav še ni začela, pa so hoteli že močno zasedeni z inozemskimi turisti — naši kraji pa so še sredi najmočnejše gradbene sezone. Ta gradbena dela ne ovirajo le prometa, marveč kvarijo tudi zunanjost videz naših krajev. Ker je to nosebno pereče v Portorožu, smo se obrnili do merodajnih

činiteljev pri piranski občini (Zavod za izgradnjo, UKD, ObLO) in izvedeli naslednje:

Slabo vreme v preteklih mesecih je zavrnlo gradbeno dejavnost in tako je Portorož še vedno razkrit, čeravno so prvi gostje že tu, vendar bodo vsa dela, ki ovirajo promet, do 1. maja končana. H koncu gredo dela pri polaganju

Absolventi šestmesečne večerne politične šole v Sežani

PROGRAMI prvomajskega praznovanja

Pripravljalni odbor za prvomajsko praznovanje v Ilirske Bistrici, ki ga sestavljajo zastopniki obč. odbora SZDL, sindikalnih podružnic gosp. organizacij in ustanov, je skupno z vaščani pripravil lep program praznovanja.

Tudi v Ilirske Bistrici bodo posvetili letos posebno skrb prikazu gospodarskih uspehov in dosežkov, kar bodo predstavili v domu družbenih organizacij v obliki razstave. Tudi na dan 1. maja bodo v veliki povorki, ki se bo začela v Vojkovem drevoredu po budnici, prikazali člani delovnih kolektivov gospodarski razvoj občine, gospodarske uspehe in razvoj družbenega upravljanja. Transparenti, grafikoni in izdelki

raznih tovarn ter zadružnih posestev ter socialističnih ekonomij bodo navedno privabili številne gledalce tudi iz okolice. Skrbno so pripravili tudi kulturni program, ki bo sledil slavnostnemu govoru, v katerem bodo sodelovali KUD Jelšane ter glasbena šola iz Ilirske Bistrice.

V popoldanskih urah pa bodo piredili vrsto športnih srečanj, zvečer pa bodo dali duška svoje mu veselju mladi in starci na v likem ljudskem ravanju. Pripravimo naj še to, da se je več kolektivov odločilo tudi za skupinske izlete, kar doslej ni bilo v navadi.

Obnova 35 ha sadovnjakov

Občinski odbor SZDL v Ilirske Bistrici je dal pobudo za kmetijsko akcijo članov te organizacije, da bi v počastitev V. kongresa SZDL obnovili 35 ha sadovnjakov v Smirjah. Akcijo bodo izvedli

**DIVAŠKI TABORNIKI
ODLIKOVANI**

V zadnjih dneh je bilo v Evropi pretežno oblačno vreme. Iz severnih delov Evrope še vedno prodira hladni zrak z Groenlanda in Islanda, ki prinaša hladno in spremenljivo vreme. V tem razdobju lahko pričakujemo stabilizacijo vremena, ki pa bo še vedno precej spremenljivo in hladno. Okrog 15. maja se bo vreme stažnilo.

**ZAKLJUČEK POLITIČNE
SOLE TUDI V TOLMINU**

Te dni so zaključili v Tolminu večerno šolo, ki jo je obiskovalo 26 komunistov. Zaključne izpiti je opravljalo 24 slušateljev. Vsi so z uspehom dovršili politično šolo.

V šestmesečnem študiju so obiskovalci šole predelali osnove iz zgodovine delavskega gibanja, iz gospodarstva FLRJ in politične ekonomije. V zadnjem predavanju pa jih je sekretar OK ZK Nova Gorica Tine Remškar seznanil z vlogo komunistov v družbenem življenju.

POTOJNA 39: Občinski sindikalni svet je minuli torek pripravil razširjeno posvetovanje predsednikov sindikalnih podružnic, delavskih svetov in sekretarjev ZK v podjetjih postojanske občine. Na posvetovanju so med drugim razpravljali tudi o volitvah v nove delavske svete, kjer naj bi v izbrati meri upoštevali zlasti mlade člane kolektivov. Opaziti je tudi, da v postojanski komuni še vse zetači pripravljajo teren za novo cesto za tamkajšnjo kmetijsko zadrugo. Pripravljala dela so izvedli občani sami, material pa prispeva Ob LO.

PORTOROŽ 61-57: V pripravah na blizujoče zasedanje avstrijsko-jugoslovanske komisije za hidroenergetski režim Drave, ki bo od 17. do 21. maja v Beljaku, so pred dnevi razpravljali na počtiščem domu ELES v Portorožu naši in avstrijski strokovnjaki o tej važni mednarodni konferenci in pripravili zanje gradivo.

POTOJNA 39: V postojanski komuni so pretekli ponedeljek predaval o vtičih s potovanja slovenskih ljudskih poslanec po Jugoslaviji republiški ljudski poslanec in tajnik Ljudske skupščine LRS dr. Miha Potočnik.

PORTOROŽ 61-52: Na portoroškem kopališču bodo do 1. maja zaključili obnovitvena dela. Razen ureditev kabin in drugih naprav so navozili na to priljubljeno kopališče tudi 1500 m² peska.

KOPER 20: Iz Spanije je na poti v koprsko pristanišče španska tevorna ladja »Torres de Cuarte« s tovrom 2 tisoč ton pomaranč, ki so namenjene našemu tržišču. **ILIRSKA BISTRICA 5:** Predsednik ObLO Ilirske Bistrici Albin Kuret je pred dnevi sklical posvetovanje z direktorji in predsedniki delavskih svetov in se z njimi pogovoril o izpolnjevanju planinskih nalog za prvo trimestrije.

ILIRSKA BISTRICA 78: Člani Planinskega društva v Ilirske Bistrici so na nedavnom občnem zboru sklenili, da bodo nadaljevali z deli na cesti do vrha Snežnika, na Snežniku pa bodo dokončno adaptirali planinsko koto, ki bo potlej obiskovalo se več ljubiteljev planin.

VREME 5: KZ Vreme je vzel v zakup okrog 15 ha obdelovalne zemlje, kjer nameravajo vzrediti do 20 glav govedi. Za adaptacijo hlevov in za nabavo živilne bo z druga potrebovala približno 3 milijone dinarjev in bo v ta namen najela posojilo.

DIVACA 23: Poravnavni svet v Divaci je doslej obravnaval tri primere sporov. V vseh treh primereh je prišlo med strankami do poravnave, kar dokazuje, da je delo sveta uspešno.

SEZANA 107: Podružnica ZSZ v Sežani je doslej izdala na področju sežanske in hrpeljske občine 8770 zdravstvenih izkaznic kmečkih zavarovancev. Stevilo kmečkih zavarovancev pa bo občutno višje, kajti tudi sedaj se še vedno oglašajo številni interesenti in prosijo za ureditev zdravstvenega zavarovanja.

Občina Postojna je 23. aprila proslavila svoj praznik. Na sliki: slavnostna seja občinskega ljudskega odbora v posložju Jamske restavracije

★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★

BRATOZ HINKO-OKI

Ognjeni krst

(Odlomek iz I. dela DNEVNIKA PARTIZANA, ki ga je izdala založba Borec v Ljubljani)

Bal sem se počoda, ker sem bil skoraj bos. Imel pa sem srečo. Že pri jutranjem zboru me je dežurni vodnik Srečko ogledoval in nekaj zapisoval v beležko. Po zboru, ko sem najmanj pričakoval, sem dobil čevlje. Nove, močne in okovane vojaške čevlje, izdelek naših partizanskih delavnic. Skoraj vsak tretji borec v četni je dobil nove čevlje.

Zastava, ki je ves dan vihrala na visokem drogu sredi taborišča, je vihrala zdaj na celo kolone. Komandir čete Zupančič, doma nekje iz okolice Iga, je koprakal poleg nje. V taborišču je ostala le Šrečkova, prva četa. Mogočna pesem »Slovenci kremiti« je odjeknila v lepo, sončno jutro.

V koloni po eden in v razmazkih po dva metra smo korakali skozi Rob proti Osredku in proti Veliki Slevici. Tam nas je preletel italijanski bombeški, ki nas pa na srečo ni opazil. Pred Malo Slevico smo zavili z glavnim cestom na desno in odšli preko Junč in Marolč do Sv. Gregorja. Nasproti Oblakove trgovine smo legli v sadovnjaku v travo in se odpodčili od dolge in naporne poti. Ko so nas vaščani zagledali, so takoj organizirali nabiralno akcijo. V pičih desetih minutah so nam prinesli pet velikih hlebecv črnega kruha in dve veliki posodi mleka. Doživeli smo lep in gostoljuben sprejem.

Po počitku in okrepljujuči je četa nadaljevala svojo pot. Sestopili smo proti Sodražici. Prej tako lep trg je sedaj ena sama razvalina. Vse je požgano in porušeno. Sodražico so Italijani trikrat bombardirali. To naj bi bila kazen za domačine, ki so pomagali partizanom.

Dakjeva četa in Sodražani so bili Italijanom s svojo »partizansko republiko« trn v peti. Kako tudi ne, ko je Sodražica komaj devet kilometrov od Ribnice! Italijani so uničili Sodražico, niso pa mogli uničiti zavesti ljudi in še manj partizanske vojske.

Pri Zamostecu smo šli po lesenu mostu čez Bistrico ter prišli skozi Podgoro in Lipovščico v Ravni dol. Postavili smo straže in poslali patrulje, kuharji pa so pristavili kotle. Tedaj je južno od nas zaregljala strojnica. Nihče ni vedel, kaj to pomeni, dokler nam niso iz Drčne čete sporočili, da so jih Italijani napadli. Prosili so nas za pomoč. Takoj smo stekli za komandirjem Zupančičem proti grebenu na Počivajnarju. Razvili smo se v strelice. Nad našimi glavami so žvižgale krogle. Povsod okrog nas je pokalo, videni pa nismo nikogar. Zdelo se mi je, da sem v kotlu, v katerem neprestano vre.

Tedaj je še bolj zaprasketalno in krogle so švigatele mimo nas kot nadležne ose.

»Lezi!« sem med hruščem zaslišal glas nekega tovariša. Padel sem, ne da bi vedel, kaj naj počinem. Ko sem opazil, da sem popolnoma na planem, sem planil pokonci in skočil k bližnji smrek. Tako sem se zaletel, da bi bil kmalu podrl nekega tovariša, ki si je za debelom poiskal zaklon.

»Kaj pa ti je, da se tako bojiš?« Ali še nikdar nisi slišal žvižganja krogel? Vedi, da ne zadegne vsaka, zlasti ne tista, ki jo slišiš. Tiste niso nevarne! me je podučil tovariš.

Ko je komandir Drča videl, da je prišla pomoč, je ukazal še hujši ogenj na koto 607 nad Bukovico, kjer so se bili vgnedzili Italijani. Iz same Bukovice pa so se razlagale močne eksplozije.

»Juriš, hora!«

Iz zaklonišč so se usuli Drčni borci, ki jih prej ni bilo videti. Italijani so sicer odgovorili s streli, nenadoma pa so utihnili. Sovražnik je zbežal s položajem. Streljala je le še naša četa.

Doživel sem tako svoj ognjeni krst.

Tedaj je v gozdu zadišalo po dimu. Gorela je vasica, do katere je bilo le nekaj minut. Tam se nam je nudil žalosten prizor. Že-

ne in otroci so jokali, kričali in skakali okrog gorečih domaćij. V hlevih je mukala privezana živila, ki je ni bilo mogoče rešiti. V tej zmeščavi so skakali semter tja ožgani zajci in frfotale gorče kokoši.

Italijani so prišli ropat in pozigat. Ko smo jih pregnali, so iz vasi odpeljali nekaj žena in otrok. Odgnali so jih s seboj v Ribnico. Vedeli so, da v prisotnosti žena in otrok nanje ne bomo streljali.

V vasici smo reševali vse, kar smo mogli: živilo, živež, pohištvo, orodje, posodo in druge stvari. Požara pa nismo mogli pogasiti. Ko smo se vračali proti Ravnom dolu, smo pomagali ljudem nositi rešene stvari. Pogorelci so se zbirali v gozdu nad Ravnim dolom, kjer so si nekateri kmetje že prej naredili zamaskirane kolibe, v katerih so hranili živež, obleko in posteljino. Semkaj so zgnali tudi vso živilo iz Nove Stife, Kota, Jurjevice in drugih okoliških vasi.

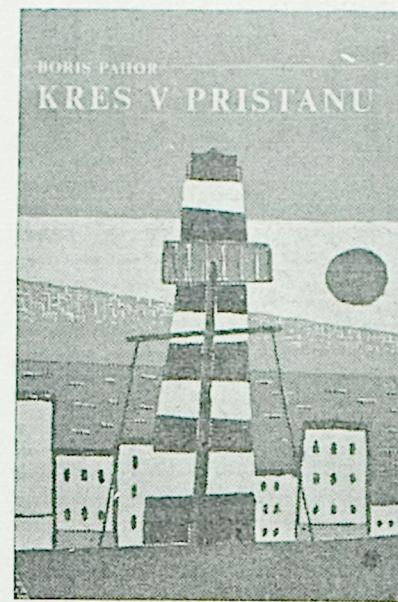
Naslednji dnevi so minevali v pričakovanju ofenzive. Prostega časa skoraj nismo imeli. Vsak je imel natančno določeno nalogo. Hodili smo v zasedo južno od Bukovice, na stražo in v patrulje. Tudi spali smo zelo malo. Položaj je narekoval skrajno previdnost. Iz podatkov, ki smo jih redno dobivali, smo namreč povzeli, da je v Ribnici toliko Italijanov, da morajo vojaki spati celo v šotorih okoli mesta.

Bili smo utrujeni in zaspansi. Nazadnje je začelo še deževati. V temi smo gazili blato, polegali po tleh in prisluškivali šumom in ropotu, ki je prihajal iz doline. Dež pa je močil, curljal za vrat in po hrbitu v čevlje.

Bil sem že drugič v zasedi. Prenehalo je še sledeči dan. Ob ognju sem sušil premočeno obleko, ko je nad Dane, kamor se je preselila naša četa, priletel italijanski bombnik.

»Pogasi ogenj! Lezi! Miruj!« je zaklical komandir. Potem smo s tesnovo v srcu pričakovali bombe in mitraljiranje. Letalo je le ne-

BORIS PAHOR

(Odlomek iz istoimenske črtice, ki je izšla v zbirki pod skupnim naslovom KRES V PRISTANU pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani z ilustracijami Lojzeta Spacala)

kajkrat zakrožilo in odletelo. Odahnili smo se.

Tedaj je nekdo opazil listke, ki so jih vrgli iz letala in ki so v velikih množinah počasi padali proti zemlji. Na listkih je bil natisknjen poziv partizanom, naj se vdajo! »Uporniki, ki ljubijo svoje domove, ki ljubijo žene in otroke, naj se vrnejo domov in nadaljujejo svoje mirno življenje...«

Vodnik Pleško je molče prebral letak, pljunil, ga zmečkal in vrgel na tla.

To je bil italijanski poziv na izročitev orožja in vseh komunističnih voditeljev. Bila je grožnja vsem, ki tega do 15. julija ne bi storili. Italijani so grozili, da bodo vsakega, ki ga bodo po tem datumu ujeli v borbi, ustrelili in mu požgali dom. Ustrelili bodo tudi tiste, ki se bodo zadreževali v bližini železniških objektov, prog, mostov itd.

Rok za premislek in vdajo — štiriindvajset ur! Toda na vdajo ni nihče pomisli.

JEAN LAFFITTE

Izkušnje starih

(Odlomek iz romana PREŽIVELI. Izdala založba Obzorja v Mariboru, prevedla Mara Čepič, opremil Janez Vidic)

»Več, kje smo?«

»Vem, da smo v sovražnikovih rokah.«

»V taborišču smo bili že osem dni. Iz bloka 17 so nas preselili v blok Številk 5. Tukaj smo srečali nov transport Francozov, ki je prišel iz zapora v Romainvillu. Tudi Tatave je bil med njimi. Zar ga nisem takoj viden, ker mu je nekaj esesovek zaradi kajenja s pestjo razbil čeljust. Pejali so ga v taboriško bolnišnico — v revir.«

V sosednjem bloku sem srečal Roberta. V taborišču je prišel pred nama. Bil je dobre volje. Njegova morala je bila še vedno na višini. Ko me je zagledal, se mi je smejal. Najprej mi je pokazal ostrženo glavo. Spomnil sem se njegovih dolgih las, ki so mu v Romainvillu vedno padali na oči.

Poleg mnogih drugih sem se spoznal tudi s prijateljem Paulom, ki je postal moj dober prijatelj.

Kmalu so nas preselili v tako imenovan karantenski blok štev. 16. Obdali so nas z bodečo žico, v katero so napeljali elektriko. Meje nismo smeli prekorčiti.

Bila je nedelja. V tem bloku nismo delali in tudi ostali interniranci so imeli tokrat prost. Skozi žično ograjo smo jih gledali na velikem prostoru, kjer so se sprejavali, nekateri so celo nabijali žogo. Taborišče, ki je bilo zaradi nizkih barak in golitave polno spomladanskega sonca, je dobitilo videz prazničnega razpoloženja. Celo orkester je igral.

Dvojni obraz: fasada s soncem, sprehajanje in glasbo, od zadaj pa resnica v vsej svoji grozoti. To je bila v malem slika Hitlerjeve Nemčije. Z ene strani velike pridobilive, avtostrade, svetle sodobne tovarne, palache, cvetje in klasična glasba, z druge strani pa taborišča in ječe. Dvojna stran nemške medatje.

Videli smo življenje v vsej njegovi lepoti, spoznali pa smo tudi suženjstvo, nasilje in smrt. To je bil umetni svet, v katerem so posebne razmere ustvarjale največja nasprotja. Mati je rodila pesnika in vojaka, človeško bitje in krvoljčnega tigra.

V tem lepem popoldnevu ni nihče pomisli, da bo morda človek, ki se je veselo smejal, jutri ležal v razbito lobanju, ker ga bo razbesnel esesovec udaril s puškinim kopitom. Vsa resnica taborišča je bila prav v tej dvojni sliki. Na to dejstvo še nismo pomisili.

Ko smo gledali skozi žično oviro sprehajajoče se jetnike, nam je bilo žal, da nismo mogli uživati te svinje. V naši baraki nas je bilo tri sto vseh narodnosti. Poleg Francozov so bili še Belgiji, Spanci, Rusi, Jugoslovani, Čehi, Grki, Luksemburžani, Romuni, Poljaki in Nemci. Izolirali so nas kot gobave. Dozdevalo se je nam, da nas bodo kot morske prasičke porabili za medicinske eksperimente.

Tu nas je bilo petintrideset Francozov.

Ko smo tako zamišljeno zrli v vrev, je pristopil ruder François. V taborišču je bil že leto dni. Vanj je prišel med prvimi. Pripeljali so ga skupaj z očetom Gustavom, ki je imel ob arretaciji sto kilogramov. Ko sem ga spoznal, jih je imel še devetintrideset. Bila sta edina preživelva ob skupini tridesetih, ki so jih pred letom pripeljali v taborišče.

François nas je posvaril:

»Nemci so z redkimi izjemami zločinci. So gospodarji taborišča in človeka ubijajo kot muho. V svojih rokah imajo vsa privilegirana mesta v taborišču. Rusi, ki jih vidite v taborišču, so ukrajinski kmetje, ki so sli na prostovoljno delo v Nemčijo. Med njimi je tudi mnogo kriminalcev, ki so jih Nemci osvobodili iz ruskih ječ. Ti se ne vedejo lepo. Poljaki so povečani privrženci Hitlerjevega režima. Strasni so, morda celo hujši kot Nemci. Jugoslovani so hrambri in skoraj vsi so bivši partizani. Čehi in Spanci so v splošnem dobrí, toda nas Francozov ne marajo. Končno, nas in Belgijke upoštevajo trenutno v taborišču najmanj. Morda sedaj, ko nas je več, drugače.«

Roža za gobavca

sumi in on stoji na mostu in ne more razumeti žalostnega šuma vode pod mostom. Zakaj reku ne vzkipi? zakaj ne preplavi goriško ravnino? Ej, pesnik, nalagal si nas. Ne, ne, saj se je reka nazadnje vendar odločila in zavzela vso planjavo! In njena voda je rumeno zlato, ker valovi v nji vse goriško klasje; in voda plete zlate zaponke ob bilkah, veriži zlate mehurčke ob žitnih resicah. Ah, saj to niso vodni mehurčki ob klasju, ampak mehurčki v rumenem polju. Reka ostudnega olja, in prerasla je bregove in svetlorumen lim se razliva po poljih, leže do ležišča, se vzdiguje do ust, jih zaliva, zaliva grlo —

»Ne, ne!«

In se je branil z rokami gnušne povodnji, se branil rumene lave:

»Ne, ne!«

»Lojze, moj Lojze!«

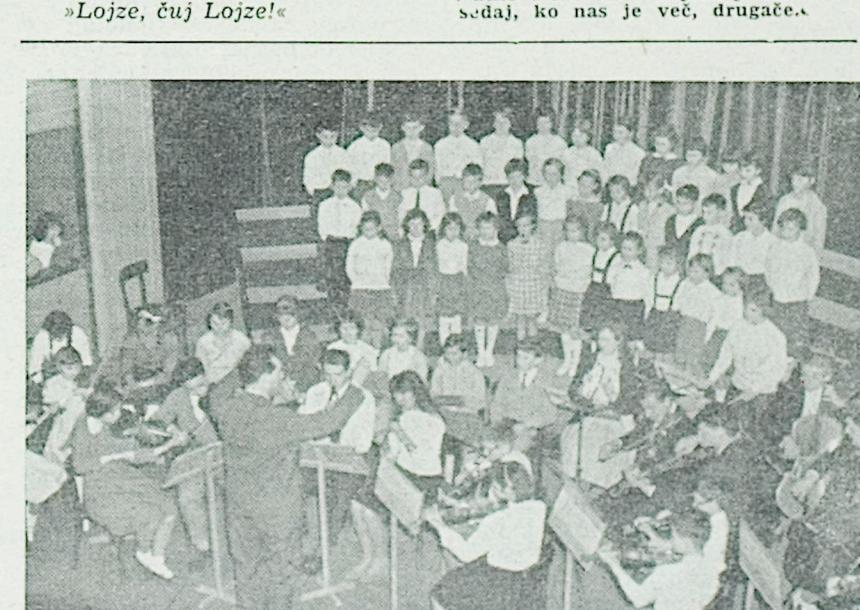
Saj, zdaj se je pomiril, zdaj je truden in poten. »Ne,« je rekel odločno, otroško trdrovratno. Nato pa nenačoma, kakor da je pričasti: »Jaz hočem peti.«

A umiril se je, ko da so dekleta spet zapela in je njihova pesem premagala oljnato lavo. Dekleta na koru, dekleta z rumenimi lasmi; in on sedi za harmonijem in lasje dekleti migotajo vse okoli njega, dišijo po pomladnem gozdidi, ki je zelen, ves zelen. Rumeni lasje, rumeni in topki kakor lipa na vrtu. Tudi zašumijo kakor lipove vejice. Tudi zadišijo. In velika lipa vsa mehko šumlja in mlad fant pleza skozi veje na vrh. Kakor veverica je hiter in močan vonj je vse povsod. Lipovo cvetje diši, ko da kuha sonce žlahtni med. Fant pa se vzpenja in vzpenja in li-

stiči se osipajo z vej in krožijo v slabkem vonju kakor rumeni lilički nevidnih letalc. Fant pleza in drži v roki prapor in prapor se vleče med vejevjem za njim. Zdaj je fant na vrhu in veter ga vsega ovija v zastavo, a že se je izmotil iz nje, privezel jo bo in vsak hip bo zaplapalata v vetru. Tedaj zahrešči veja in mlado telo zdrinke vznak skozi veje in za njim se lovi skozi veje tribarova mavrica; vsak hip bo treščila mlada repatica na zemljo —

»Oh!« je zastokal.

»Lojze, čuj Lojze!«

Na sliki vidite prizor popoldanske prireditve v koprskem gledališču — otroški orkester z Orffovim instrumentarijem in pevski zbor glasbene šole iz Kopra, ki je pod vodstvom Ivana Ščeka zapel udeležencem okrajne revije sedem pesmi. Avtorica besedila je Marta Gorup, ki jo srečujejo naši pionirji v Barčicih in v drugih svojih glasilih, skladatelj pa profesor glasbene šole Ivan Šček. Prireditev je imela še namen pokazati pedagogom, kako je mogoče popestriti glasbeni pouk.

ZGODBE, KI JIH PIŠE ŽIVLJENJE

Doma imam še enega sina . . .

(Ob letošnji proglašitvi koprsko MDB »Toneta Tomšiča« za udarno spomin na lanske dogodke na Cesti bratstva in enotnosti)

Pozvonila je. Slišala je dresajoče korake, ki so se bližali vzhodnim vratom. Odprla ji je sestra. Razveselili sta se druga druge.

»Tak si le prišla spet na obisk. Mislila sem, da ste vsi pozabili na nas.«

»Saj veš, da nam nikdar ne zmanjka dela. Človek se še za pol ure težko odtrga od doma,« se je Ana opravičila.

V kuhinji so bili svaki in oba nečaka. Že odrasla fanta sta se ukvarjala z domaćimi nalogami, svaki pa je prelistaval časopis.

»Vsi doma?« je povprašala.

»Kot vidiš,« je odsotno odgovoril svaki. Sestri sta se zapletli v pogovor in si izmenjali novice.

»Čemu nisi pripeljala s seboj Zore? Je zdrava?«

Ana se je nasmehnila: »Zora? Piše, da se ima dobro. V Trst pa je še lep čas ne bo.« S toplo mislio je pohitela k sedemnajstletni hčerki, ki je že mesec dni bila na avtocesti.

Nina se je začudeno ozrla po sestri: »Piše, da se ima dobro! Kaj naj to pomeni? Je kam odpotovala?«

»Ne smeš zameriti moji pozabljivosti. Nič ti nisem pisala. Poslali smo jo v brigado. Nekje v Srbiji je. Cesta gradijo.«

Fanta sta nehalo pisati in se začudeno zastrmela vanjo. Svaku je časopis zdrsnil iz rok. Tudi na njegovem obrazu je brala osuplost. Nina se je z rokami v bokeh razkoračila pred njo in nejverno zmaiala z glavo:

»Menda sanjaš. Zora v brigadi! Saj to je vendar nemogoče!«

»Je v tem kaj narobe?« Ana ni mogla razumeti svojih.

Domači so se spogledali.

»Le kako si mogla biti tako naivna!« ji je očitala sestra. »Mar ne veš...«

»Česa ne vem.« je Ana stisnilo v grlu. V kuhinji je zavladal mučen mrok. Slišala je samo svoje srce, ki je nabijalo kot za stavko, da je odmevalo nekje v grlu: klok, klok, klok!

»Tak zinite vendar!« je planilo iz nje.

»No, nikar se ne razburjam,« jo je skušala pomiriti sestra. Sklonila se je nad umivalnik in nadaljevala s pomivanjem posode. »Nas končno nič ne briga. Ne bomo se vtikali v tvoje zadeve.«

»Mir sem zašla med tuje?« se je orenko oglasilo iz Ane. Imela je občutek, da je nekaj mrežga stonilo mednje in se razlezlo po vseh kotih.

»Si kdaj vrnrašala, kaj delajo z mladimi dekleti v brigadi?« je bila Nina strupena.

»Ne. Čemu bi snraševala. Dovoli izvem iz pisem svojega otroka.«

»Hm,« se je Nina namrdnila, »tega ti menda ni pisala, da dekleta po mesecu dni garanja dajo južnjakom, Bosancem.«

Ana je počasi lezla vase. To so čisto navadne laži, si je zbegano zatrjevala. Ne smem jim verjeti. Reci, da vse to ni res, je hotela prositi sestro. Hladni obrazi so jo zadržali. Nekje prav na dnu nje-

ne notranjosti se je oglašal dvom. Kaj pa, če se takšne stvari res dogajajo? Prestršila se je lastnih misli. Samo verjeti ne.

Vsa skrušena se je dvignila in si močnejše zategnila ruto.

»Menda ne misliš že nazaj?« se je v Nini oglasila vest. »Do odhoda avtobusa imaš še dobro uro.«

»Nakupiti moram še to in ono,« se je Ana mirno zlagala. Zdaj tu ni imela več obstanka. Ce bi jo privezali s stotimi vezmi, je ne bi zadržali. Moral je ven na zrak. Gotovo ji bo zunaj odleglo.

PISÉ MARIJA VOGRIC

Hitro se je poslovila. Nina jo je spremiljala do vrat.

»Menda ni tako hudo. Saj veš, žudje radi napravijo z muhe konja.« Njen glas ni bil prepričljiv.

Ni ji odgovorila. Zaprla je vrata za seboj in stopila v mestni tršč. Dolgo je tavalna naokrog. Dvomov, ki so se vedno močnejše oglašali v njej, ni mogel preglastiti ulični hrup. Na smrt utrujen je v večernem somraku vrnila domov.

Noč je bila dolga in brez sna. Možu ni nicesar povedala. Sama se je borila z lastnimi mislimi. Proti jutru se je odločila. V Srbijo pojde. Prepričati se mora. Naj bi doma nemočna čakala mesec dni? Saj bi se ji zmešalo od skribi. Da, v Srbijo pojde...

Obstala je pred veliko leseno tablo ob vhodu v naselje. Bila je utrujena. Globoko si je oddahnila, ko je ugotovila, da je končno le prispevala na cilj. Nedaleč od nje je na klopci iz grobo zbitih desel sedel brigadir. Stra-

homa se mu je približala. Opazil jo je in ji stopil naproti.

»Svojo hčerko Zoro iščem,« je dejala.

Fant si je v zadregi popravil kapo.

»Koga tražite?«

Kako sem nerodna, se je oštela. Brigadir s podobnim imenom je v naselju gotovo več.

»V koprski brigadi je,« je pojasnila stražarju.

»Aaa, koparska,« so se brigadirji razlezla ust. »Pričekajte minut, zvat ču dežurnog.« Res ni čakala več. Z dežurnim sta krenila skozi naselje.

»Štab naselja,« je dežurni pokazal na barako, nekoliko manjšo od drugih. »Tam je trpezarija. Ni ga razumela, vprašati pa se je sramovala.

»Kod vas u Sloveniji kažete jedilnicu,« je nadaljeval dežurni, kot bi bil prebral njene misli. Predno sta prispevala do barake koprski brigade, ki naselje ni bilo več tuje.

Tri dni je preživel med njimi. V ranih jutranjih urah jo je prebjala piščalka dežurnega. Slišala je brigadirje, kako so vzdihovale vstajali, utrujeni, neprespani, z razbolenimi skeplji. Imela je židan čas, da bi spala dalje. Toda ni mogla. Hotela je občutiti vsak utrip dolej neznanega življenja, sredi katerega se je znašla. Od daleč jih je onazovala pri jutranji telovadbi, bila z njimi v zboru, ko so na belkastosiu jambor dvigali zastavo. Z brigado je odhajala v trnčarijo. Izdatna hrana ji je teknila.

Ko so na naselje leale večerne sence in oh vodometu oživelio plesnič, je bila tudi ona tam. Betonska plošča ni mogla sprejeti vseh, ki so ob večernem hladu

Trije dnevi so minili kakor kratki sen. Moral se je vrnil. Slovo od hčerke je bilo kratko.

»Ko se vrneš, bo trgatev že mimo.«

»Da. Glavna dela boste morali opraviti brez mene.«

»Bomo že kako. Ti pazi nase.«

Potem je poiskala komandanta.

Nišla ga je v štabu. Bil je sam. Prav to si je želela. Besede so le

Koprski brigadirji pri delu na Cesti bratstva in enotnosti

žeeli dati duška svoji mladosti. Tudi njena hčerka je bila med njimi. In Ana bi ji za vse na svetu ne mogla reči, naj raje gre v posteljo in se spočije. Saj se je prepričala, da je tudi zabavno življenje v brigadi pošteno, da dekleta nočujejo ločeno od fantov, skratka, da vse življenje v brigadi temelji na poštenosti, moralu in disciplini.

Zadnji dan jih je obiskala na trasi. Izpod finišerja so se nepretrgoma valile temne gmote betonske mase in se širile na vse strani. Ped za pedjo je nastajala nova cesta. Gledala jih je, kako vsi zamazani, z vročičnimi očmi uporno strežejo velikanskemu stroju, da si niti za hip ni mogel oddahniti. Prav res, ti otroci bi lahko premikali gore, je toplo mislil in silnil.

Komandant se ji je razumevalo nasmejni: »Slutil sem nekaj takega. Le škoda, da vsi, ki dvojno, ne pridejo med nas.«

Nekaj trenutkov je molčala. Potem je — še vedno pogreznjena v vase — tiko nadaljevala:

»Doma imam še enega sina. Krampu ni dorasel, kurir pa bo lahko. Drugo leto mu ne bom branila z vami. Če bi imela tri krize manj...«

Komandant ji je toplo stisnil roko:

»Pogrešali vas bomo. Bilo je prijetno mislit, da ste med nami.«

Na vratih je postala in se obrnila:

»Zori ne povejte ničesar. Vem, da bi jo bolelo.«

»Prav.«

Ko je odhajala, se je naselje kopalo v opoldanskem soncu. Na izhodu je pokimala stražarju in se še enkrat ozrla nazaj. Izpred barake koprski brigade so ji brigadirji še vedno mahali v slovo. Odgovorila jim je in nato počasi krenila navzdol po razredu cesti. Že dolgo ni tako jasno čutila: to je resnična mladost. Polna in sočna. Z jasnimi cilji. Ob tej se ji je njena lastna zazdela še bolj siromašna...

Uspeh tolminskih učiteljiščnikov

V torek, 19. t. m. je na zaključnih izpitih večerne partijske šole v Tolminu uspešno dokončalo partijsko solo osem dijakov 5. letnika učiteljišča.

Po dolgoletnih željah dijakov se je končno razvila tehnička dejavnost v okviru Kluba mladih tehnikov tudi na učiteljišču. Mladi tehniki z vnemo in vztrajnostjo delajo v posameznih podsekcijskih. Klub skromnim finančnim sredstvom klub dobro orje ledino. Poleg rednega tedenskega dela priejajo tehnične večere in poučne kino predstave na ozkem traku, za katere vladala med dijaki veliko zanimanje.

Za poživitev dela v Klubu mladih tehnikov in za pridobitev usposobljenega kadra za poučevanje tehničnega pouka na osnovnih šolah, se bo 20 dijakov četrtega letnika letnika priključilo specialnim tehničnim mladinskim delovnim bričadam, ki bodo sestavljene iz viših letnikov učiteljišč iz vse Jugoslavije.

Mladina na učiteljišču v Tolminu je sklenila dostenjno proslaviti mednarodni praznik dela 1. maj. Poleg proslav v vseh razrednih aktivih bodo organizirali tudi skupno slavnostno proslavo v dvorani dijaškega doma. Kolektiv četrtega letnika pa bo še posebej organiziral proslavo v počastitev praznika dela v Tolminu.

Lepo urejena naselja MDB ob Cesti bratstva in enotnosti

Poglavlje o vremskih »barufantih«

Poslušajte, kristjani moji ljubi: Poslušajte, kristjani moji ljubi: Vane je veliki tolovan in je podoben levemu razbojnemu kakor gral grahu. In lahkomisel je tudi; najbrž ni še nikoli bral tista Cankarjeve knjige za lahkomisne ljudi. Vsi smo opazili, kaj neda, da se vsak teden praska tam, kjer nimam garil, in, kakor pravijo mnogi, neprestano išče jajca v diaki. Samo v kranjski deželi si je do danes nabral več sovražnikov kot je na nebu zvezd. Kaj bo šele takrat, ko mu bodo arterije okamenile in bo postal čemerem zares! Ondan je na primer nas, miroljubne prebivalce Vremse doline, zlobno namalil kot nekake svetovno slavne »barufante«, ki da si ob vsaki zlati

dlanjo zadaj po »koruznicu« ter vzlikajo »Taka!« Pravi »barufant« takih jalovih junašev nikoli ne dela; on se izpisi na plemenitejši način. Gre, recimo, na dvorišče po prikladno poleno, morda izpuli iz voza hrastovo ročico, znabiti odpne ob prve preme »trinkelce«, zgodi se, da zagrabni na mizi liter ali da potegne izpod nje stol ter s tistim jedrnatno upili po glavah, ne da bi se pri tem kdovoj oziral na krvno ali cerkveno sorodstvo. On se drži objektivnosti, ki je tu neutalijiva, kar vam s prisego potrdi vsak tisti, ki jo je že kdaj dobil po buči. Ta objektivni postopek se včasih zelo opazno razširi. Če ima nameč »novator«, ki je »barufos« sprožil, v bližini nekoliko zvestih in navdušenih somišljenikov, ki z veseljem posežejo s preklijami v zadevo, in ce ima tudi nasprotnik tako številno enakih simpatizerjev na svoji strani, potem, no, potem nastane iz tega prav krasna »barufa«, nikoli pa ne »zdraha«. Zdraha je pač samo za stare ženice, ki se poslavljajo od tegeva.

V mojih otroških letih je bila moja rodnina vas v večnem krvnem sovraštvu s sosednjim. Zmerali smo te sosedje z imenom »Čiči« ter jim očitali, da so zelo spretni, ko je treba kaj »najti«. Če nameč pada vozniku, ki fura v njihovi bližini, gnojni koš z voza, ga dve minutni pozneve vee ne pobere. Nekdo ga je v tem »našel«, odnesel ali odvlekel domov ter ga na skedenju zakopal v ovscene plevne. V zamezo za ta poklon so nas pa »Čiči« obkladili s pričkom »Zaklerji« in nam na dolgo in široko razlagali, da si svojo blaginjo večamo z »žaklji« in to posebno v nočnih urah in v tisti dobi leta, ko dozorevajo plodovi njiv, vinogradov in sadovnjakov. Ne oni in ne mi nismo bili teh namigavanj veseli in smo ob vsemi priložnosti svojo nejeveljivo praktično pokazali s pestimi ali z lesennimi latami, odtrganimi od vrtnih plotov.

Tudi mi, šolski dečki, smo bili resno zapleteni v te boje. Vsaj enkrat na teden smo se, po šoli, stepili »Zaklerji« s »Čiči«. Ker je pa žaklerka vas polovico manjša od čiske, je bilo nas, malih »Zaklerjev« tudi polovica manj od malih »Čičev«. Ti poslednji so potem takem bil zmeraj velesila, ki je najčešče zmagala. In tako se je dogajalo, da smo včasih mi »Zaklerji« tekli čez polje pred »Čiči«, včasih so pa »Čiči« tekli za nami. Toda, ko smo pozneje preštevali žrtve, smo bili zmagovalci zmeraj mi. Po našem prepričanju seveda.

Ta čudoviti paradox se je pri starih fantih pokazal celo v večji meri. Ko smo šolski paglavici od strani poslušali fantovske pomenke po vsaki dobro uspeli »barufi«, smo se divili

velikemu junaštvu, ki ga je vsak posameznik pripisoval sebi. Po vsaki bitki so bili, po trditvi naših, »Čiči« strahotno poraženi, toda, ko sem tu pa tam presluškoval pomenkom »Čičev«, sem v svoje začudenje zvedel, da so naše tako pomendrali, da ni bilo več ne čre in ne glas in »ajih.« (Ko sem desetletja pozneje bral v tržaškem Piccolu, in to dan na dan, o čudovitih zmagh Mussolinijevih borcev v Grčiji, sem se nehotno spomnil tisti tistih naših davnih »zmag.« Mussolinijevi borce so tudi prodrali naprej, napaka pa je bila v njihovem vodstvu, ki je zgrešilo smer. Ko bi nameč v tisti zgrenjeni smeri »napredovali« še teden ali dva, kot so, bi brez dvoma dosegli Dubrovnik... če bi jim seveda to dovolili jugoslovenski carinikti)

Pred dvema letoma — nak! ne bo držalo, pred tremi leti — je neke nezdajne popoldne bila v centrali Vremse doline silna bitka. Začela se je z lomljencem lat iz bližnjega plota in se je nadaljevala s kratkočasnim medsebojnim mlatenjem po piskrih. Manoma je bilo dvorišče posuto z lahkou ranjenimi in težko ubitimi žrtvami. Rajnka gospa Pavla, ki je gledala bitko iz obličja v obličje, je pravila potem, da je bila hujša od tiste v Stalingradu. Niti takrat da ni bilo tako hudo, ko sta se popriješa. Vrstov Jokel in Urbanov Frane. Vrstov Jokel je bil muzikant, ker je pripovedoval po nekem invalidu staro lajno. Z Urbanovim se je bil dogovoril, da bosta nekega dne šla pobirati po fari prispevke za obnovno olтарja svete Cecilijs v cerkvi svetega Hieronima na Nanosu in da bo Jokel kot umetnik vrtel kljuko pri lajni, Frane pa bo pobiral prispevke v staro kango. In jima je šlo res vse po sreči. Nabrala sta polno kangoj krajcarjev, zraven tega sta se ga pa poštano načlafala. V vsaki hiši nameč, kjer sta muzicirala, so jima natočili glazbe ali dva.

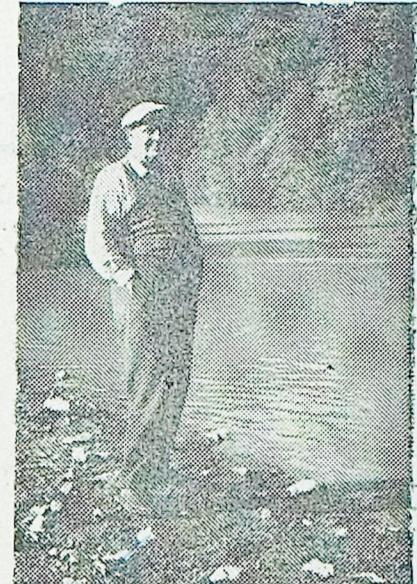
No, in se je zgodilo, da sta bila v popoldanskih urah tako nabita kot dva nemška kanona pred Antwerpnom. Treba ju je bilo le zapaliti. To pa sta storila sama. Začel je pravzaprav Frane, ki ni bil sit nikoli.

Predlagal je, da bi nabranje krajcarje že ta dan zapila. Ce čakata do jutri, bo o njuni nabralini akciji zvedel župnik, ki bo gotovo to poročal sveti Cecilijs v nebesa. Prišlo bo do zapestne nabbrane vstop. Jokel, ki ni bil plašen, je pa rekel, da ga imata danes dovolj pod kapo in da bosta še jutri zares spet žejna. Jutri zjutra bosta denar prešela, zvečer ga bosta pa svečano izročila birtu. In jutri se ga bosta takoj načelata, da bodo celo anglezi veseli. Takrat je pa rekel ogorčeni Frane Joklu: »Sturlo!« Jokel pa Franetu strupeno na-

zaj: »Brizgo!« Sledilo je še nekoliko zanimivih besed in debata se je končala tako, da sta uro pozneje drug drugega iskala po vasi. In je Frane pri tem nosil na ramu veliko tesarsko sekiro, Jokel pa ogromno staro helebardo, ki mu jo je bil za čas posodil poveljnik vaške straže. Gospa Pavla je pripovedovala potem, da sta bila zares strahotna prikazen. Le skupni akciji vseh vaščanov se je zahvaliti, da ni bilo večje nesreče. Ko je bilo kriklo dovolj, so dobri ljudje podveznili nad Franeto staro zeljnato kad in naložili nanjo kamenja. Jokla so pa pograbili za vse širi in so ga kot pravi sindikalisti temeljito »pre-sindikaliti ter ga pomirili s stvarnimi argumenti.

In tista huda bitka v centrali Vremse doline pred tremi leti — kakšna je zares bila? Niso je gledale moje kurje oči, bila pa je grozovita. Sprožili sta jo dve drobni velesili, ki so Jima nasproti stale tri ali štiri velesile. In preden so se zadnje pošteno postavile v bojno formacijo, so že treskale »lajšte« prvih dveh po njihovih melonah. Mali velesili sta zmagali na celi črti. In kaj sta imeli od tega? Morali sta plačati vojno odškodnino poražencem, kar je vendar nezaslišano! Kdaj ste pa čuli, da bi zmagovalec plačeval vojno odškodnino premaganemu? No ja, v tej zadnji vojni že. Nemčija je poklala, povdavila ali na drugačen način pomorila skromen ducat milijonov ljudi. Ko ji je svet končno le stopil za vrat, je pohtevalno in s solzami v očeh dvignila roke. In se je name zasmiljavati vsem. Pobožali smo ji roke, jis svinjenim robčkom otrli solze in jo z našo močjo postavili spet na noge. Dobri stric Sam ji je z onstran luž poslal srčano milijardno dolarjev in iz tega in podobnih drugih razlogov se je potem zgodil veliki čudež — počaščen milijenček vseh se je kar ne-nadoma izbral iz umazanih plenic ter postal najlepša cvetka v Evropi in vsi veliki kavalirji sveta se ji danes klanjajo. Bilo bi zelo neoličano, če bi jas danes kdo omenjal krematirje in podobne izume nemške eksaktne znanosti.

V letih, ko se je v Evropi razbresela prva svetovna vojna, sem živel na drugem koncu sveta in z mano je bilo precej članov našega rodu. Živil smo sred množice tujih ljudi in smo se iz običajev teh pologama naučili, da so »barufe« (pa naj te se tako ugaljajo mladim nemirnemu) končno le znamenje grobe surovosti in pomankljive srčne kulture. In kram je to spoznanje pologama prešlo v kri, smo sami pred seboj osramočeni včasih pretresavali naše spomine. In se je oglasil Kaplanov Józef, ki je bil doma iz okolice Mirne Čepi na Dolenjskem: »Čujte!« je dejal.

Pisatelj France MAGAJNA ob svoji ljubljeni Reki pod Vremščino

»Jaz sem od tam doma, kjer si s sekcijo vočimo dobro jutro.« Pri nas pa, se je oglasil Potočnik Lojz, »pozdravimo tuja, ko gre mimo, s polenom. Ce koraka mimo nas, ki stojimo v gruči na cesti, močče, udarimo po njem, čes, ali smo psi, da ne zasužimo besede! Ce pa ta mimo-idiči mož reče, »Dober večer!, mu posmehljivo odvrnemo: »Ce veš, da je dober, ga pa kar požiri? in mu nato odštejemo nekaj gorkih po klobuku.«

In ko smo se tako pogovarjali, smo vznemirjeni rekli: »Ce so bile doslej take navade pri nas, kakšne bodoše po vojni! Naši bojeviti petelin dobivajo danes na raznih frontah srebrne in celo zlate medalje za uspešno pobijanje ljudi. Tudi v mirni dobi se bodo tega spominjali in bodo ponosni. In bodo ob vsaki priložnosti praktično pokazali, kako je treba z nožem ravnati. Kakšno bo od zdaj naprej fantovsko življenje po naših slovenskih vaseh? In obšla nas je nezanska tegoba.«

Pa se je zgodilo neverjetno čudo! Cetrti let po legaliziranjem množičenim klanju sem se vrnil domov in sem se po povratku že prvi teden nezansko čudil. Pleso po vaseh, od vseh koncev ali krajev, petje fantov ali deklet, ali obojih, razne dramatične igre, danes tukaj, jutri tam — in prav nič in nikjer nič sovrašta med »Čiči« in »Zaklerji« ali katerimi kol drugimi srboritimi sošedmi. In sem opazil, da prihajajo v vasi razni časopisi raznih verskih ali političnih prepričanj in vse to je kazalo, da se se razmire v desetih letih moje odstotnosti nezansko spremenile. Komu gre za to zasluga? Ali štiriletin zverinski vojni ali morda kar spontano kaleči kulturi, ki so jo topri pre-dramili?

Omenil sem nekdanje sovrašto med »Čiči« in »Zaklerji«, kakor da je edinstveno, pa je bilo takih »sovraštev« med našimi primorskimi vasmislo in sto. In so, kakor po čudežu, ob koncu druge svetovne vojne izginila menda prav povsod. Ob vseh urah dneva in noči gredo danes fantje v katero koli vas, ne da bi se bali podligh zased. Kamor pridejo, so dobrodošli, in ko odhajajo, zapojejo lepo pesem, ki je ravno takrat v modi. Res je, da se tu pa tam pod vplivom alkohola razpetilni ta ali oni sboritev, a vselej se zadeva rešni na pošten in dostojen način, brez zlih posledic.

In nekaj moram odločno zatrdiriti! Pri vseh naših »barufah«, pa naj bodo še tako razbesnele, se nikoli ne poslužimo noža. Po naši primorski »morački« je v pretepu dovoljen liter na mizi ali stol izpod mize ali poleno na dvorišču, nož pa je vselej »tabu« — nikoli dovoljeno bojno orožje. Ko bi se kdo pri nas v »barufi« poslužil noža, je na mah izključen iz občestva svetnikov — noben izgovor ga več ne opraviči.

In zato so na splošno vse naše »barufe« malec grobi, a vendar zabavni dogodki, nekake vrste neroden šport, ki se redkodaj izprevrže v kriminal. Kličem za pričo vse sodnike Slovenskega Primorja, da ni med nami ubijalcev. Da ni med nami nikakih »rednih zločincev« sploh. Izjemni primeri so tako redki, da komaj potrdijo pravilo.

Koprski planinci v letu dni

Minuli teden je bil v Kopru enajsti redni občni zbor Planinskega društva Koper. V razdobju od lanskega leta je bilo njegovo delo plodno. Društvo šteje danes 424 članov, ki so večinoma s področja mesta že čakajo in nihče od nas ne dvomi, da bo tudi naše delo izdatnejše kot doslej.

Zadovoljni smo tudi, da se za nas in naše šolanje zanimajo predstavniki oblasti in OZZ iz Kopra. Pred nedavnim nas je namreč obiskal predsednik OZZ Koper tovariš Kobalt, kmalu zatem pa še predsednik ObLO Koper Miran Bertok in predsednik občinskega odbora SZDL Koper Rado Pišot-Sokol.

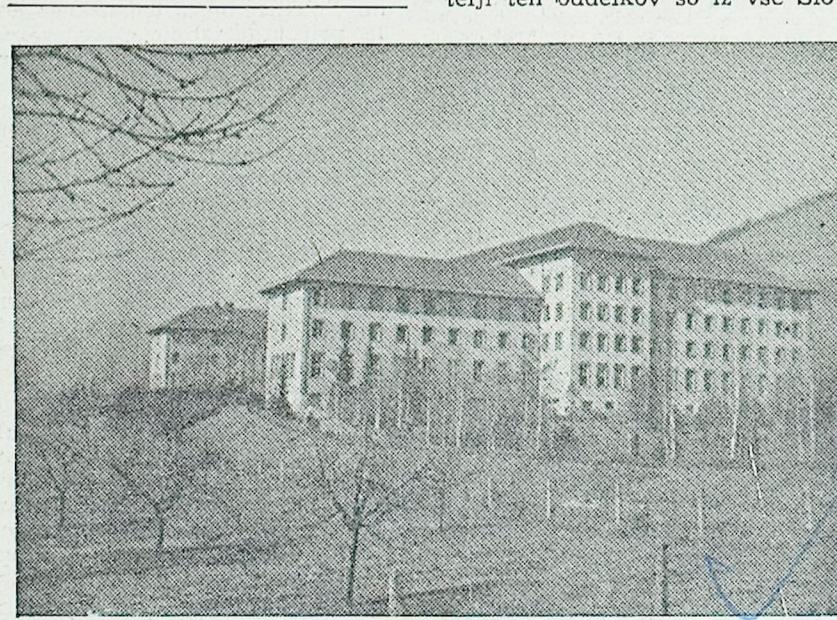
Med najbolj delavne odseke sodita markacijski in jamarski odsek. Markacijski odsek je obnovil več poti na Slavnik, letos pa nameravajo obnoviti markiranje transverzale. Jamarski odsek je v preteklem letu izvedel 16 raziskovalnih akcij v jamah koprskoga okraja, sodeloval pa je tudi s hrvatskimi in črnogorskimi jamarji, prirejal je predavanja o Krasu ter se udeležil II. speleološkega kongresa v Splitu.

Najbolj pereče vprašanje je še

upravljanje Tumove koče na Slavniku, kljub iskanju, še vedno niso našli oskrbnika, ki bi skrbel za normalno delo v koči. V letu 1959 se je vpisalo tod 5.100 gostov, vendar je bil obisk dejansko večji, ker se številni gostje ne vpisujejo. Rešitev tega vprašanja bo ena glavnih nalog novega upravnega odbora, ker Tumova koča ni le planinska postojanka, marveč je postala z dograditvijo avtoceste tudi turistično-izletniška točka.

Planinsko društvo namerava v letosnjem letu poglobiti tudi svoje delo z mladino. V ta namen so se povezali s taborniško organizacijo in bodo prirejali z njimi skupne izlete in predavanja.

Ob zaključku občnega zbora so poslali koprski planinci pozdravno brzozjavko jugoslovanski himalajski ekspediciji in ji v sivojem, imenu zaželeti vso srečo.

Srednja kmetijska šola v Mariboru, kjer se šolajo tudi mladi kmeti iz koprskoga okraja

NA OBISKU PRI MLADIH DELAVCIH PO NAŠIH TOVARNAH

MLADIM SO NA ŠIROKO ODPRTA VRATA

Vprašanje o delu in vlogi ter predvsem o deležu mladine v organizacijah delavškega samoupravljanja načenjam tokrat s posebnim namenom: predvsem želimo predstaviti mlade proizvajalce v sedanjih pripravah na volitve v delavske svete, da bi v bežnem pogledu načeli tudi vprašanje nizkega odstotka mlajših zastopnikov in poskušali izlučiti oceno dela mladine v tem važnem družbenem organu. In kar skoraj preseneča — ocene v raznih podjetjih so si tako podobne, da jih lahko strnemo v skupni imenovalec:

- Premajhna strokovna razglednost in pomanjkanje izkušenj naj bi bila glavna vzroka, da je odstotek mladine v organih

Angelca DEBELJAK, TOS Hrpelje:
Več aktivnega dela mladine pa nas bodo v podjetju še bolj upoštevali ...

družbenega upravljanja relativno nizek; takšno mišljenje prevladuje celo med mladino samo.

- Načelno mladini nikjer ne oporekajo pravice in potrebe po njenem vključevanju v delavske svete, toda izid volitev je skoraj v vseh primerih enak: slabo zastopstvo mladih kandidatov-upravljavcev.

- Marsikje — tukaj dopuščajo razne okolnosti različno stanje — je mladina zaradi pasivnosti in slabega poglabljanja v problematiko in vlogo samoupravnih organov potrdila to tezo.

- Razveselj povztek: obsežnejši načrti in pripravljenost mladih proizvajalcev, da bodo s poglobljeno ideološko vzgojo in doslednejšim prizadevanjem v strokovnem izobraževanju ter pridobivanju kvalifikacij do končno razpršili slednji dvom o upravičenosti in potrebi vključevanja mladih v organe delavškega in družbenega upravljanja, opravičili zaupanje do mlaide generacije, kajti neodpustljivo bi bilo, če mladina ob široko odprtih vratah v naš demokratični sistem ne bi našla poti vanje.

V HRPELJSKEM TOS
ENAKOPRAVNI
ODNOSI, VENDAR ...

Tovarna optičnih in stekloplinskih izdelkov v Ljubljani je dobila s svojim obratom v Hrpelj močno in obetajočo gospodarsko enoto. Skrbno vodstvo, marljiv kolektiv in uspešno uvažanje naprednih gospodarskih načel — vključno nagrajevanje po učinku — so najboljše jamstvo, da bodo uspeli obrat razširiti oziroma uspešno dograditi. Uprava TOS v Ljubljani pa je storila tukajnjemu prebivalstvu že veliko usluga s tem, da je omogočila številnim prebivalcem tega pasivnega področja zaposlitve. V tem mladim podjetju, ki je doseglo lani 159 milijonov dinarjev bruto realizacije, prevladuje tudi mladsa delovna sila in je od skupnega števila zaposlenih kar 60 odstotkov mladine.

Zato smo mladi kvalificirani steklarki, absolventki steklarske šole v Rogaški Slatini, Angelei Debeljakovi, ki je tudi sekretarja tovarniškega aktiva mladine, postavili najprej vprašanje, ko-

liko mladih proizvajalcev je zastopanih v delavskem svetu.

Odgovor: V 15-članskem obratnem delavskem svetu so le trije mladi proizvajalci in mladina sprembla premalo dosledno delo tega organa, čeprav na večini sej obravnavajo probleme v zvezi s produkcijo. Interes mladih za kakovost izdelkov, delovno storilnost in tržišče prav zaradi tega ne pride dovolj do izraza.

Mladina pa kaže pasiven odnos tudi do svoje lastne organizacije, kar je sicer deloma pogojeno zaradi precejšnje oddaljenosti številnih mladincev od delovnega mesta. To je delno vzrok, da tovarniški aktiv mladine nima uspehov na kulturnem, športnem in drugih področjih. Izrazit primer je pevski zbor pri tamkajšnjem Svobodi, ki je razpadel zaradi nezanimanja hrpeljske mladine, med temi tudi te v TOS.

Stanje se menda zadnji čas občutno popravlja in mladina kaže precej več zanimanja za svojo vlogo in naloge v samoupravnih organih. To je pripisati tudi aktivnosti organizacije ZK in sindikata.

RAZMERJE V »PLETENINI SEŽANA« BOLJE

V sežanski tovarni pletenin je zaposlena samo ženska delovna sila, ki prihaja sem tudi iz drugih krajev naše republike. Od skupnega števila 180 delavk je kar sto mlajših moči in tudi v delavskem svetu je boljše razmerje: med 17 člani je kar šest mladink. Vprašali smo mladi proizvajalki Damjano Bizjakovo in Anito Semoličevi, če so mladi zadovoljni s tem zastopstvom v samoupravnem organu tovarne, pa smo prejeli odgovor, da čutijo potrebo še po nadaljnem vključevanju najboljših mladih delavk v DS. Ta težnja je razumljiva, kajti mlade članice dosledno tolmačijo svojim vrstnicam delo DS in tudi skrbno zbirajo predloge zanj med mladimi proizvajalkami.

Mlade delavke pa so močno zastopane tudi v odboru sindikalne podružnice, le osnovna organizacija ZK vključuje v svoje vrste premalo mladega naraščaja. Prešenetilo nas je tudi, kako podrobno sta bili mladi delavki — Damjana in Anita — informirani o vseh gospodarskih problemih podjetja in s kakšno prizadetostjo poudarjata potrebo po obnovi tovarne. Menita, da bodo kasneje proizvodnjo podvojili in s tem, razumljivo, povečali tudi svoje osebne prejemke. Dosledno izvajajo tudi sistem nagrajevanja po učinku in se kljub relativno visokim normam ne pritožujejo.

V sežanski Pletenini pa je dala mladina vsebino tudi prostim dejavnostim in smo z veseljem zapisali, da gojijo mlade delavke vsestransko fizkulturno in šport, zelo ponos pa so tudi na svojo folklorno skupino, ki ima že kar tradicijo v tovarni.

V HRPELJSKEM TOS
ENAKOPRAVNI
ODNOSI, VENDAR ...

Tovarna optičnih in stekloplinskih izdelkov v Ljubljani je dobila s svojim obratom v Hrpelj močno in obetajočo gospodarsko enoto. Skrbno vodstvo, marljiv kolektiv in uspešno uvažanje naprednih gospodarskih načel — vključno nagrajevanje po učinku — so najboljše jamstvo, da bodo uspeli obrat razširiti oziroma uspešno dograditi. Uprava TOS v Ljubljani pa je storila tukajnjemu prebivalstvu že veliko usluga s tem, da je omogočila številnim prebivalcem tega pasivnega področja zaposlitve. V tem mladim podjetju, ki je doseglo lani 159 milijonov dinarjev bruto realizacije, prevladuje tudi mladsa delovna sila in je od skupnega števila zaposlenih kar 60 odstotkov mladine.

Zato smo mladi kvalificirani steklarki, absolventki steklarske šole v Rogaški Slatini, Angelei Debeljakovi, ki je tudi sekretarja tovarniškega aktiva mladine, postavili najprej vprašanje, ko-

V veliki svetli hali, kjer desetine parov marljivih rok pomikajo statue in lovijo zanke pisanih niti volne, iz katerih nastajajo čudovito lepi pleteni izdelki, smo se pozaniali tudi za najboljšo delavko. Ko so nam predstavili 22-letno Gizelo Miličevi, smo jo spoštljivo obstopili, kajti v sorazmerno kratkem času zaposlile takšno priznanje že nekaj pomeni. Na vprašanje, kako uspeva tako močno prekoračiti normo, nam je odgovorila: — Veste, to delo se mi ob tem, da je zelo preprosto, zdi tudi nadvse zanimivo. Če mi gre priznanje za štiri majice, ki jih izdelam dnevno, je to pripisati moji gibčnosti. Da, hitrost in gibčnost meritja tudi naše prejemke ...

BREZ KLUBA MLADIH PROIZVAJALCEV NE BO ŠLO

Lesno-industrijsko podjetje »Javor« v Ilirski Bistrici lahko uvrstimo med večje gospodarske enote, saj je tujek zaposlenih skupaj 580 delavcev, od tega 145 mladih proizvajalcev. Morda je ta nizki odstotek mladih vzrok, da se doslej niso mogli uveljaviti v organizacijah delavškega samoupravljanja. 23-letna Danica Prelc in 22-letni Rado Padnal, mladinska funkcionarja tovarniškega aktivna mladine, sta nam tolmačila ta pojavi tudi z razlagom, da lahko pričakujejo kolektiv od izkušenih delavcev v tem organu mnogo več in pravkar pripravljajo ustavovitev kluba mladih proizvajalcev, ki bo poskrbel za strokovno izpopolnjevanje mladine.

Mladi proizvajalci bodo za volitve v DS predložili 5 do 8 svojih kandidatov, kar je zaroči obsežnosti tega organa še vedno premalo. V petih obratnih delavskih svetih in centralni delavski svet bo torej v najboljšem primeru zastopalo 5 mladih proizvajalcev, čeprav menijo, da bi vsak obrat moral zastopati samo v centralnem svetu najmanj en mladinec.

Sicer se pa tudi tujek sučejo stvari na bolje. K tem prispeva v nemali meri tudi aktivna sindikalna organizacija podjetja, ki ima v svojem odboru lepo število mladine in enoten ter obsežen program dela. Na nedavni prvi seji so temeljito obdelali plan delavškega sveta in organizacije ZK, njegova izvedba pa je prva naloga sindikalne organizacije.

PRAVICE IN DOLŽNOSTI BODO MORALI VSKLADITI

V lesnem podjetju »LESONIT« v Ilirski Bistrici smo imeli priložnost prisostvovati na sestanku tovarniškega komiteja mladine. Zal je bil to eden izmed redkih sestankov, ki jih tujek sklicujejo, še manj pa so na tekočem z mnogimi sestanki mladih proizvajalcev. Zato ni naključje, da v delavskem svetu niso imeli niti enega zastopnika.

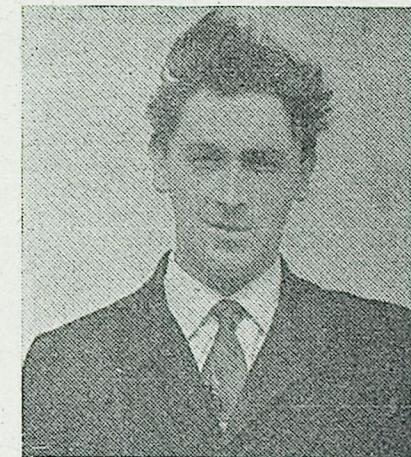
Seveda bi bili krivični, če ne bi omenili tudi nekaterih težav, ki mladino precej onemogočajo

pri njenem delu. Predvsem velja omeniti veliko oddaljenost številnih mladih proizvajalcev od delovnega mesta. Brez dvoma pa bo šest oziroma sedem mladih kandidatov lahko uveljavilo svoj vpliv v novem delavskem svetu le tedaj, če bodo kljub nekaterim oviram uspeli sestaviti učinkovit program dela, v katerem ne bodo smeli pozabiti tudi na vztrajnejše strokovno izpopolnjevanje mladih proizvajalcev na delovnih mestih. Te naloge pa tudi tukaj brez klubu mladih proizvajalcev ne bodo mogli izvesti v celoti, zato čakajo mladinsko vodstvo še velike naloge.

MLADIH KANDIDATOV ZA DS DOSLEJ NISO UPÖSTEVALI

V ilirsko-bistriškem »TOPOLU« imajo mladi proizvajalci redno sestanke in vabijo nanje tudi zastopnike organov delavškega samoupravljanja in člane vodstva podjetja. Mladi Jože Žerbin, zaposlen v tehničnem oddelku in sekretar tovarniškega komiteja mladine, se je zelo pohvalno izrazil tudi o izpolnjevanju planinskih nalog, kjer mladi delavci prav nič ne zaostajajo za svojimi starejšimi tovariši.

Mladina iz »Topola« sodeluje aktivno tudi pri TVD Partizan in v tamkajšnji Svobodi, če pa bi imeli manj težav s stanovanjskimi problemi, računajo na še boljši odziv mladine. Spričo svoje aktivnosti in prizadevnosti mladina torej upravičeno pričakuje,

Rajmund OREL iz Mechanotekniki:
— Predvsem mladina bi morala poznati sistem delavškega samoupravljanja ...

da bodo svojo skromno kandidatno listo — tri kandidate — lahko uveljavili na volitvah v nov DS.

VZORNO DELOVANJE MLADIH PROIZVAJALCEV V »MEHANOTEHNIKI«

V izolski »MEHANOTEHNIKI« kandidira za volitve v nov delavski svet kar 15 mladih proizvajalcev. Doslej so jih v samoupravnem organu zastopali resda samo trije delavci, toda delo in vpliv mladine je v tej tovarni čutiti na slednjem delovnem mestu.

Sekretarja tovarniškega komiteja mladine Rajmunda Orla smo vprašali za pot, ki vodi mlade proizvajalce na raven popolnoma enakopravnih upravljavcev — in nam je skromno odgovoril:

— Brez temeljitega seznanjanja mladine z vlogo in nalogami družbenega upravljanja ne bi uspeli, zato se ob obsežnem programu strokovnega izpopolnjevanja izobražujemo tudi na tem področju. Naša vsestranska aktivnost je prav rezultat tega dela in temu primeren je tudi naš program dela. Klub mladih proizvajalcev, ki smo ga ustanovili letos februarja, je odločno posegel v naše življenje, kajti močni težnji mladine po pridobitvi kvalifikacije je moč zadostiti samo po tej poti. Imeli smo tudi že proizvodno konferenco, vendar nas zaskrblja pomanjkanje strokovnega kadra, kajti naši strokovnjaki zelo težko najdejo čas za predavanja v klubu mladih proizvajalcev. V zadnjem času razpravljamo tudi o lastnem kulturnem društву, pa smo zaradi nekaterih objektivnih

Udarnica Gizela MILIC iz Pletenine v Sežni: — Kdo želi zaslužiti več, naj me posnema ...

težav to začasno odložili. Naj vam povem še to, da je naša mladina v skupnih delovnih akcijah zelo enotna. Z navdušenjem smo pred nedavnim sprejeli sklep, da bomo s prostovoljnimi delom zgradili odsek ceste ob tovarni in tudi za športno igrišče smo že pripravili teren. Nogomet, strelstvo, kegljanje, odbojka itd. so mladini v prostem času pri nas najljubša zaposlitev, je povedal v razgovoru Rajmund Orel.

Zvedeli smo tudi, da se je za prvo izmeno za delo na avtomobilski cesti prijavilo šest mladih, najmanj tolko pa jih bo odšlo z drugo izmeno mladih graditeljev. Naj še priponimo, da je v koprski MDB, ki je postala pred dnevi udarna, tudi več mladih iz podjetij, ki smo vam jih danes skromno predstavili.

Boro Borovič

LEPA GESTA

Nedolgo tega je imela sindikalnap odružnica 1. obrata tovarne »Javor« v Pivki svoj redni občni zbor. Na njega so povabili tudi bivše člane svojega kolektiva, ki so sedaj upokojeni. Nekdanji delavci so z zanimanjem sledili poročilom in razpravi in videli uspehe, h katerim so veliko pomagali tudi oni. Na koncu so povabili k zakuski tudi upokojence.

Za to drobno, a vendar veliko pozornost, so se upokojeni delavci sindikalni podružnici in vodstvu podjetja toplo zahvalili.

J. K.

MLADINA DIVAŠKE KURILNICE

Mladinski kolektiv v kurilnici Divaška šteje 35 članov. Klub težavam, ki so jih imeli, so dosegli zadovoljive uspehe, kar je prišlo najbolj do izraza ob praznovanju Dneva železničarjev.

Nedolgo tega so napravili med člani kolektiva anketo, iz katere je razvidno, da posvečajo mladini premalo pozornosti in da bo treba to v bodočnosti popraviti in mladino pravilno usmerjati. V zadnjem času so se z novimi mladinci še bolj pomladile tudi vrste ZK, ki bodo stopile na pot današnjih voditeljev.

S. A.

PROBLEMI PIVŠKE ZADRUGE

Kmetijska zadruga v Pivki namreva z letošnjim letom pospešiti zlasti uvajanje nekaterih preventivnih mer. Dosegli bodo načrt, ki predvideva posaditev krompirja na 36 hektarjev površin, medtem ko bodo zelo težko dosegli plan krmilnih rastlin, ker kmetje pivške zadruge niso navajeni na proizvodnjo krmilnih rastlin na sodoben način; predvidevajo, da bodo za krmilne rastline napravili pogodb za okrog 18 ha. Zadruga bo začela tudi z melioracijo pašnikov, pri čemer bi bodo pomagali mladi zadržniki. Uspehi pivške zadruge bi bili prav gotovo boljši, ko bi zadruga razpolagala z ustreznimi prostori, zlasti s skladišči in hlevi, ki najbolj hromijo celoten napredok zadruge.

Skupina najboljših mladih zastopnikov v Ilirski Bistrici pri prostovoljnem delu — pomagajo saditi sadna drevesa na kooperativnem sadovnjaku v Smrjah, kjer nastaja vzorno socialistično kmetijsko gospodarstvo

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK

NAČRTI OKROG DRUŽBENE PREHRANE

Stanovanjske skupnosti v Sežani in Izoli

rešujejo vprašanje družbene prehrane s sodelovanjem Zavoda za pospeševanje gospodinjstva — Računajo na moderni oziroma samopostrežni obrat cenene in dobre hrane za delovne ljudi

O družbeni prehrani, o njeni prepotrebnosti in nujnosti ureditve smo pisali že večkrat. Vemo za načela, po katerih naj bi bila urejena, vemo, da je to pereč problem in končno vemo, da so ga reševali številne organizacije in društva in da so končno družbeno prehrano zapisale na svoj prapor stanovanjske skupnosti med prva gesla. In kljub temu bi morda lahko kar za vsa večja mesta našega okraja zapisali, da to vprašanje niti malo ni rešeno, vsaj kot vprašanje družbene prehrane ne, le tu in tam se najde podjetja, ki rešujejo to vprašanje za svoje delavce in uslužbence z bolj ali manj začrtimi obrafnimi menzami. In to ni rešitev za stotine in stotine tistih delovnih ljudi, ki so člani manjših delovnih ali neproduktivnih kolektivov, in za njihove otroke, ki so brez redne, dobre in cenene prehrane.

Ob prazničnem razpoloženju, ki nas zajema te dni, ne kaže brskati po negativnih pojavih in učinkih točkah in se bomo zato raiji omejili na dva pozitivna primera, ki nam kažeta v spodbudni luči dejavnost stanovanjskih skupnosti in njihove prve uspehe. To sta prvera SEŽANE in IZOLE.

Med številnimi informativnimi povpraševanjemi in kopico podatkov, ki smo ih dobili pri raznih merodajnih forumih, se je izluzilo dejstvo, da sta stanovanjski skupnosti Sežane in Izole do zdaj edini, ki v povezavi s strokovnjaki okrajnega Zavoda za pospeševanje gospodinjstva pripravljata načrte in adaptacijska dela za bodoče obrale družbene prehrane in zato tudi do zdaj edini resni reflektanti na finančna sredstva republike oziroma zvezne preko organov OLO za nabavo moderne opreme za take obrate.

Konkretno:

V Sežani so na nedavnom množičnem sestanku SZDL med družgimi vprašanjima trgovine, otroških igrišč, potrošniških svetov in samoprševka državljanov za stanovanjsko skupnost, govorili tudi o družbeni prehrani. Obrat družbene prehrane nameravajo urediti v prostorih dosedanja gospodinjstva »Trste«, ki posluje le s 30% izkoriščeno kapaciteto. Načrti za adaptacijska dela bodo gotovi do 15. maja, v sredi poletja pa upajo, da bo začel obrat že poslovanje. Predvidevajo, da se bo lahko hranilo 300 ljudi, mogoče bo uspelo tudi urediti obrat samopostrežno, kar bo njegovo kapacitetno še povečalo, režijo pa zmanjšalo. Razen tega bodo lahko odnašali hrano tudi na dom. V istih prostorih bi lahko našla svoje mesto še šolska in mlečna kuhinja.

Sredstva? Ni jih veliko. Nekaj prav skromnega za začetek. Potem bo sestanek s prizadetimi podjetji in ustanovami, ki v svojem interesu prav gotovo ne bodo

SREDNJEŠOLSKA TEKMOVANJA

Srednješolska tekmovanja koprskoga okraja se z uspehom nadaljujejo. Konec prejšnjega tedna so se pomerili v malem rokometu. Med moškimi ekipami je zmaga Pomorska srednja šola Piran pred ESS Koper in Gozdarsko šolo Postojna. Koprski kovinarji (IKŠ), ki so na mladinskem festivalu pokazali odlično igro, so tokrat povsem zatajili.

Med ženskimi ekipami je prečiščivo zmagala ESS Koper, ki je z visokimi razlikami odpravila vse nasprotnike. Drugo mesto je zasedlo koprsko učiteljišče, tretja pa je bila postojnska gimnazija. Tekmovanje je pokazalo, da je mali rokomet močno priljubljen pri mladini koprskoga okraja in tudi kvalitetno hitro napreduje. Organizacija tekmovanja je bila odlična.

ERNESTA STEPAN, delavka v Tovarni ključavnici LAMA v Dekanih, izdeluje s strojem polizdelke za ključavnice

Kaj je bolj naravnega, kot da smo ob prazniku dela in ob desetletnici našega delavskega samoupravljanja usmerili svoje korake med delovne kolektive in poiskali tam delavke ob strojih za naš kotiček »Razgovor v Jubilejnem letu?«

Prvi obisk je veljal

tovarni ključavnici LAMA v Dekanih

kjer je zaposlenih 170 ljudi, od tega 100 žena. Še en zanimiv splošen podatek: v Lami je velika večina zaposlenih, vsi razen 18, starin do 35 let. Po pravici ga imenujemo »mladi kolektiv«. Zato ni čudo, da je tudi delavka, ki smo jo izbrali, bila mlada, 23-letna ERNESTA STEPAN, doma iz Stepanov pri Rijani.

Ernesta je članica delavskega sveta in je tudi na kandidatni listi pri novih volitvah. Verjetno je bila medtem že izvoljena tudi v novi delavski svet. Spričo njenih let bi človek menil, da se ni dolgo v tovarni.

— Sest let, — je bil odgovor. — In že štiri leta pri stroju, s katerim delam polizdelke za ključavnice. Dve leti sem delala v montaži.

— Presegate normo?

— Da, za 15 do 20 percentov.

— Ste kaj napredovali v stroki, od kar ste v tovarni?

— Imeli smo tečaj z zaključnimi izpitimi in od takrat so mi priznali polkvalifikacijo. Zdaj smo sklenili, da bodo imeli do konca avgusta vsi v tovarni vse polkvalifikacije.

Ernesta se spominja časa, ko je še kot deklečka delala doma in je bila njenja skriti želja, da bi študirala. Pa

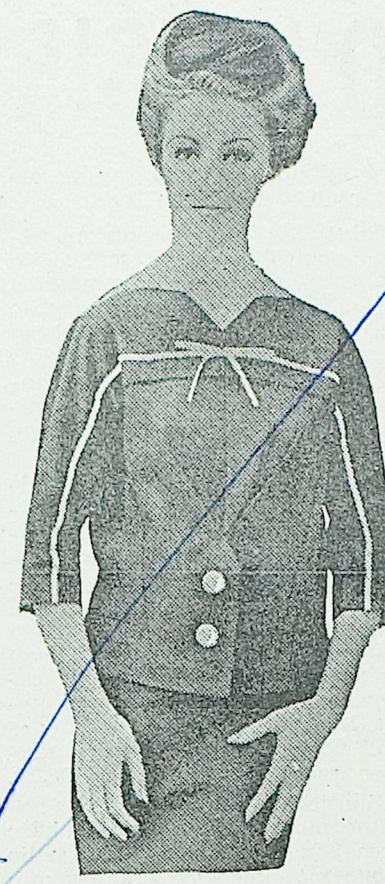
odrekla pomoči, nam je zagotovil prizadevni tajnik stanovanjske skupnosti Branko Utkmar. In Zavod za socialno zavarovanje bo kaj prispeval iz preventive in tiste brzoparilne kotle in univerzalko, za kar so prosili na okraju, bodo morda dobili. Inventar in nekaj posode bodo podedovali po gostišču. In končno tisti 300 ljudi, ki je zainteresiranih, da bo obrat čim preje in dobro delal. Sredi poletja ...

V Izoli smo se prav tako obrnili na tajnika stanovanjske skupnosti, tovarisa Ivana Čoka. Tam so adaptacijska dela že v polnem teknu. Pobudo je dal že pozimi občinski sindikalni svet, sklical je predstavnike podjetij in začela so se popravila prostorov nekdanje ljudske menze, ki so jo zaprli iz sanitarnih vzrokov. Zdaj je nadaljevala začeto delo stanovanjske skupnosti in šla v kooperacijo z gospodarskimi organizacijami v Izoli. Izračunali so, da bodo znašali investicijski stroški mo-

dernega, samopostrežnega obrata družbene prehrane za 350 ljudi 10 milijonov. Podjetja so se obvezala, da bodo prispevala po 4500 dinarjev za vsakega zaposlenega v svojem obratu na dan 31. marca. Svoje obveznosti pa lahko podjetje izpolni tudi z nakazilom gradbenega materiala, prevozi, opremo in podobnim v odgovarjajoči vsebi. Stanovanjska skupnost se je s svoje strani obvezala, da bo obrat družbene prehrane usposobljila za poslovanje do 30. junija letos.

To so zelo konkretni in zelo realni načrti. In že zdaj jih skrbijo, če bo obrat s svojo kapaciteto 350 ljudi zadovoljeval vse potrebe. Prav toliko obrokov bodo morda priznali tudi za odnašanje na dom. Če pa bi bilo tudi to premalo, bi bilo treba misliti na novo poslopje, kajti v teh prostorih obrat ne bo imel možnosti razširitve. Toda to so že dokaj daljnosežni načrti in najprej želimo, da bi se uresničili prvi.

Z. L.

Temna dvodelna obleka, ki jo krasila črta s pentljko in dva bela gumba

RAZGOVORI V JUBILEJNEM LETU — OB 1. MAJU

Upravljavke ob strojih

ni bilo mogoče, ker so bili doma še trije bratje. Danes ji ni več žal, ker je našla poklic, v katerem je postalna dobra delavka in ki ji nudi še možnosti razvoja.

V Tovarni pletenin v Sežani

sмо spoznali predsednico delavskega sveta MARIJO BREZOVEC. Ze pri prvih volitvah delavskega sveta pred desetimi leti je bila članica tega pomembnega organa delavskega samoupravljanja, od takrat pa še večkrat tudi upravnega odbora in predsednica sindikalne podružnice. V tovarni je že od leta 1949, ko je bil obrat v izgradnji. V teh dohrib desetih letih je s tovarno in njenim kolektivom rasla tudi Marija.

Devetnajstletno kmčko delavko iz Vatovelj v Brkinih je zamikalo, da bi dosegla v življenju kaj več. Prišla je v Sežano in kmalu postala strojna šivilja, kar je še danes. S prakso in kratkim tečajem spoznavanja tehnološkega procesa je dosegla polkvalifikacijo in jo danes upoštevajo kot izurjenje strokovno moč.

Kot predsednica DS dobro pozna probleme in težavno razvojno pot tovarne — od izgradnje, prvih uspehov in izgub, gradnje novega tovarniškega poslopja, rekonstrukcije in nove opreme, modernizacije. Se danes dejavno kolektiv vsa razpoložljiva sredstva za novo opremo, ki jo bodo uvozili.

— Je to glavna tema na vaših razpravah na sejah DS?

— Naš delavski svet je že zelo mlad in nima veliko izkušenj, smo pa vse iz proizvodnje in dobro poznamo probleme. Za preobrat lahko stejemo leto 1955, ko so se zaradi sprostitev trgovine spremnili tudi pogaji proizvodnje. Postali smo bolj disciplinirani in bolj delavni, skrbni gospodarji, sklepali smo in ukrepali, včasih so bile seje kaj burne.

— Se udejstvujete še kje drugje, izven tovarne?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

V svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

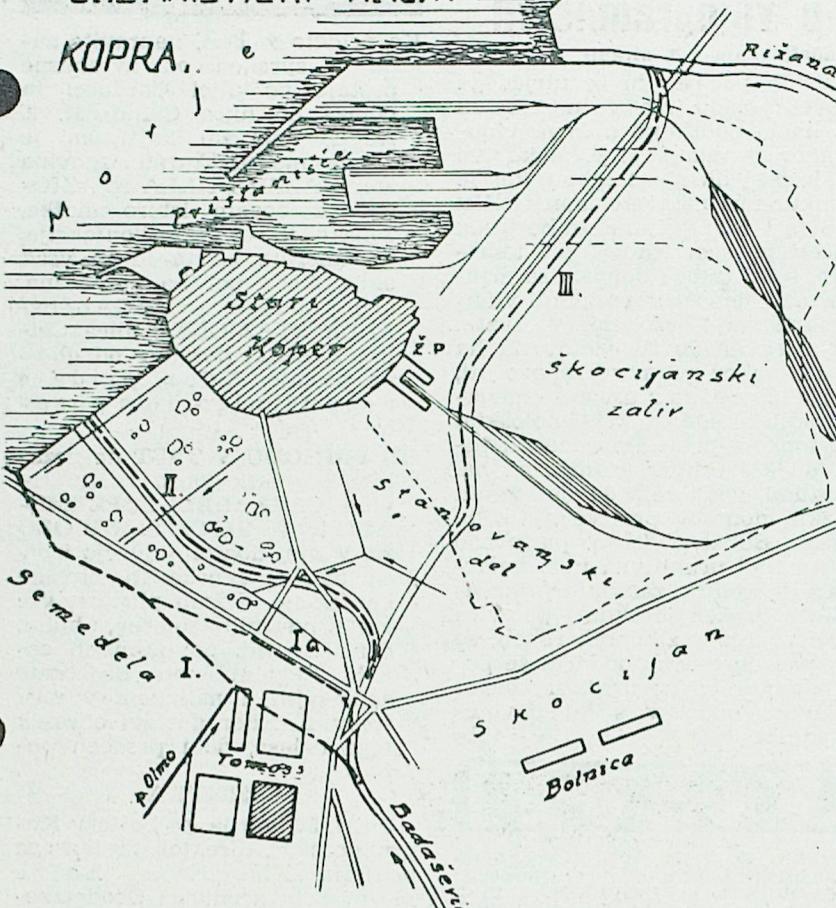
— Se udejstvujete še kje drugje?

— Peš sem pri ženskem zboru sežanske Svobode, dokler je bil, še zdaj pa delam pri Društvu žena.

— Svoji skromnosti pa Marija ni povabovala o drugih funkcijah in o medaljih dela, ki jo je dobila lani v jeseni, ko je slavila tovarna desetletnico svojega obstoja.

— Se udejstvuj

URBANISTIČNI NAČRT

VPRAŠANJA IN ODGOVORI O GOSTINSTVU V IZOLI

Mnogo nerešenih problemov

Tudi v Izoli razmišljajo o tem, kako bi bilo moč dati turizmu in gostinstvu čim večjega zamaha. Perspektivni načrt predvideva gradnjo tovornih objektov in naprav v okolici zaliva S. Simona. Tod je prelep park, ki mu ni enakega ob vsej slovenski obali. Dolanskega leta je bilo tod gostišče »Park», ki pa je zabredlo v dolgove in bilo zaradi tega likvidirano. Zgradbo, ki stoji v parku je prevzelo podjetje Delamaris. Zdaj jo bodo prenovili in v njej namestili komercialni oddelki in tudi ostale oddelke kombinata. Gostišča tukaj seveda ne bo več, ker se menda še nobeno ni pokazalo rentabilno. Delamaris pa namenava lepo urečiti tudi precej zanemarjeni park.

Takšne so torej perspektive o bodoči usodi tega parka. O tej zadevi so živahnno razpravljalni tudi na enem izmed zborov volivcev v Izoli. Ugotovili so, da bo park tako nepravilno izkoriscen in da bi mu treba dati tisto mesto in tisto vlogo, ki mu najbolje ustreže. Razvedrilo, ki ga more Izola nuditi gostom, je dokaj skromno. Edini solidnejši lokal je restavracija »Zora«, ki pa ima zelo majhno kapaciteto. V poletnih mesecih naj bi to vrzel dopolnilo gostišče pri kopališču ob svetilniku, ki je resda na lepem kraju, vendar pa je zaradi

neposredne bližine bolnišnice, sila neprimeren za hrupnejše večerne zabave.

Preostane le še dosedanje goštišče Park, ki ima mimo lepega prostora za ples, še veliko kapaciteto. Vprašanje se postavlja samo po sebi: zakaj je poslovalo gostišče s takšnimi primanjkljaji? Pogoji za poslovanje gostinskega podjetja so skoraj idealni. Ali res ni moč najti gostinskega strokovnjaka, ki bi zmogel v takšnih pogojih ustvariti soliden gostinski obrat? Najbolj preprosta pot je seveda najti podjetje, ki naj bi saniralo dosedanje slabo posovanje in uredilo park.

Izola potrebuje hotelov, toda novogradnje bodo drage in jih ne bo mogoče opraviti v eni sezoni. Ali ne bi bilo bolj na mestu, da bi zgradbo, ki jo zaseda Delamaris, preuredujeli raje v hotel, ki vsekakor bolj sodi v park, kakor pa poslovni prostor. Tako bi prisli na najhitrejši in najbolj gospodaren način do prvih motelovskih kapacitet. S takšno preureditvijo zgradbe bi bili ustvarjeni solidni pogoji za gostinsko podjetje, ki bi moralo po vsej logiki poslovnosti uspešno. Na ta način bi začrtali mejo turističnega dela Izole, ki bi se jek širiti v smeri proti S. Simonu v privlačno obmorsko letovišče. R. M.

KAKO VSKLADITI ZAHTEVE SODOBNEGA GOSTINSTVA Z ZAHTEVAMI SPOMENIŠKEGA VARSTVA

Sodobnost v starinski skrinji

(Problem, ki se odpira ob nefunkcionalnosti koprsko kavarne Lože)

STAVBA, v kateri ima svoje prostore kavarna Loža, je prav gotovo ena izmed najlepših zgodovinskih poslopij v Kopru. Kot zgodovinska zgradba je seveda zaščitenia in je to tudi prav. Vse nekaj drugače je, kot pa bivše soline ob morju v starem koprskem pristanišču, v katerih ima svoje prostore gostišče Taverna. Ta stavba prav gotovo nima posebne ali nobene zgodovinske vrednosti, s svojo pojavo pa že močno moti celotni estetski videz nastajajočega novega Kopra in bo vsekakor treba počasi misliti na njeno odstranitev.

Kar pa zadeva Ložo ali Loggio, kot pravijo tej stavbi Italijani, je stvar popolnoma drugačna. Pri njej gre za to, da bi na čim bolj ustrezen način vskladili njen ohranjeni zgodovinski zunanjost podobo z zahtevami notranje ureditve sodobnega gostinskega obrata. Znana reč je namreč, da so prostori sedanja kavarne zelo pomanjklivi zaradi neurejenih instalacij, sanitarij in razporeditve prostorov na sploh, pri čemer zlasti pride do izraza pomanjkanje vsake instalacije in zračenja posebno v zimskem času. Zaradi takšnih in podobnih pomanjklivosti je večkrat slišati godrnjanje in zabavljanje Kopčanov in drugih gostov, ki sicer radi obiskujejo ta lokal.

Jasno je, da bi si še tako pridelen delovni kolektiv v kavarni spričo minimalnega zasluga in dohodka, ki ga lahko takšen obrat da ob še tako velikem in obsežnem prometu, ne mogel privoščiti iz lastnih sredstev velikih investicij, ki so potrebne za ure-

ditev lokal in zagotovitev njegove funkcionalnosti v skladu z zahtevami sodobnega gostinstva. Zato bi bilo tudi zaman prizadevnemu kolektivu očitati kar koli spričo močne frekventiranosti lokal na eni strani in njegove neurejenosti na drugi. Treba bo velikih sredstev za notranjo adaptacijo in ureditev zlasti vodovodne in električne instalacije, sanitarnih in higienskih naprav ter za sodobno opremo z vsemi napravami in stroji ter vsekakor tudi s televizijskim aparatom — kakor so opremili podobni lokalni tudi po zgodovinsko gotovo še bolj znamenitih stavbah v Benetkah ali drugod po Italiji, kjer se starinski zunanjji videz srečno prepleta s sodobno notranjo ureditvijo prostorov. Šele ko bomo nekoč to uredili tudi v Loži, bomo lahko za pomanjklivosti bolj stopali na prste zaposlenemu osebju v kavarne.

Posebno poglavje so sanitarije. Nesreča za kavarno je, da ni tam nikjer daleč naokoli nobenega javnega stranišča in se je zato njeni spremeni v takšno. To se posebno pozna pred ali po raznih polnočnicah, šmarnicah in drugih prireditvah v sosedni cerkvi, kjer nimajo teh pritiklin, pozna se ob raznih sejah in drugih prireditvah sredi Kopra, kjer se ljudje v potrebi nimajo kam drugam zateči kot prav v Ložo. Če bi bil s tem postranskim obiskom v skladu celoten promet gostišča, bi moral visoko preseči sedanje postavke...

Za predvideno notranje ureditev kavarne je dal kolektiv detali-

PROBLEMI URBANISTIČNE UREDITVE KOPRA

Izpeljava Badaševic v morje

Sirjenju mesta Kopra, stisnjene na nekdanjem otoku, delajo velike ovire okolni depresijski tereni, ki so se do nedavna bili zalihi z morjem. Ti tereni ležijo pod morsko gladino in predstavljajo geološko zelo globoko naplavino finega rečnega nanosa Badaševic in Rijane, ki je v spodnjih plasti deloma že zidek. Ta teren, preko katerega tečejo še mnogi umetni in prirodnih tokov, ne ustrezajo gradnji težkih objektov — t. j. velikih mestnih stavb, mostov, nasipov itd. Zato se bo mesto moralo širiti na nekdanjih morskih obalah Semedelle v Škocjanu, kjer je teren ustreznji, neposredni depresijski tereni okoli Kopra pa bi se izkoristili samo za gradnjo lahkih objektov raznih mestnih servisov, nizkih stanovanjskih hiš, parkov, športnih igrišč itd. Naloga urbanizma je, da združi vse te dele mesta v živiljenjsko racionalno in estetsko zasnovano celino.

Nekoč so vodne površine, predvsem rečni tokovi in kanali, imeli za naselja velik gospodarski pomen. Omočili so pri tedanjem civilizaciji vodo-preskrbo, kanalizacijo, energijo in večkrat tudi promet. Danes imajo te površine bolj estetski pomen in se izkorisčajo za obrežne bulevarje, arhitektonsko urejenja korita, za ribnike v parkih in športna zabavilišča.

Tudi pri urbanistični zamisli Kopra je predvideno, da se Badaševic, ki danes teče v Škocjanski zaliv, po osušitvi istega spelje v Semedelski s tem, da se korito reke znatno razširi,

dvigne nad koto depresije, obda z visokimi nasipi in obdelo kot pristanišče za čolne med zelenimi nasadi.

Za urbanizem vendar ni važna samo estetika naselja, temveč tudi tehnične možnosti in gospodarska vprašanja. Potrebno je upoštevati, da stroški investicij in vzdrževanja urbanističnih objektov padajo v krajini liniji le v breme samih prebivalcev in s tem podražajo življene v naselju. Zategadelj morajo pri urbanističnih projektih biti preanalizirani vsi večji objekti ne le s strani estetike in udobja, temveč tudi s strani tehnične izvedljivosti in gospodarske racionalnosti. Ni dovolj, da je urbanistični načrt le iz ptičje perspektive (ki za prebivalce malo prihaja do veljavje), temveč da je realen, da ne sega preveč daleč v neznanu bodočnost, predvsem pa, da je finančno izvedljiv — t. j. da so bodoči občinski proračunski dohodki in predvidene investicije v medsebojnem skladu.

Postavlja se torej vprašanje, ali je po urbanistični zamisli korito Badaševic sred Semedelske depresije potrebno ali ne. Na tem sektorju obale se že danes izlivata v more dva vodotoka in sicer odvodni in obrubni kanal Semedelskega polja, zato z vodno-gospodarskega stališča ne bi bilo umestno poleg obstoječih graditi še enega novega, tretjega.

Zaradi geoloških razmer bi izgradnja širokega, z visokimi nasipi obdana korita, bila konstruktivno zelo problematična ali vsaj zelo draža. Ker pa korito iz hidrotehničnih razlogov ne bi moglo imeti zamišljene širine, niti ne bi moglo služiti predvidenemu namenu, je ta urbanistični predlog (varianca II) moral odpasti. Prednost je dana prvotno predloženi trasi Badaševic, t. j. njeni združitvi z Semedelskim obrubnim kanalom (varianca I). S to trasi bi se izognili razdelitvi Semedelske depresije na dva dela in težavam, ki bi nastale v pogledu mreže obstoječih melioracijskih kanalov, kanalizacije in komunikacij.

Toda tudi ta varianca je moral odpasti zaradi nameravane razdelitve tovarne »TOMOS« proti severu, ker bi sekala tovarniško področje. Kot edini se mogoči izhod iz te situacije se je pojavila ideja preložitve Badaševice preko Škocjanskega zaliva tik za bodočim pristaniščem (varianca III).

No, ta ideja ni ravno najboljša, Razen težav tehničnega značaja, ki jih srečamo že pri II. varianci, in ki bi z ozirom na slab teren bile še veliko večje, bi bila trasa skoraj dvakrat daljša. Taka trasa bi oddelila pristanišče od svojega neposrednega zaledja, omejila skladisču prostor, — prostor za izgradnjo pristaniščnih servisnih objektov, kakor bi tudi znatno otežkočila zelenskičko in cestno povezavo neposrednega zaledja s pristaniškim prostorom. S to varianco bi se povečala tudi infiltracija slane morske vode v Škocjansko depresijo.

Sledec gornjem izlagaju, ki prikazuje razne hidrotehnične in urbanistične težave pri reševanju tega problema, vse kaže, da bi bilo vendar najbolje najti neko rešitev s pomočjo Semedelskega obrubnega kanala t. j. modifirati I. varianco tako, da bi obšla razširjeno tovarniško področje TOMOS (varianca I-a).

Ker bi se pri tem današnje stanje najmanj spremenilo, bi tak rešitev bila najenostavnnejša in najcenejša. Izkopalo bi se le okrog 800 m novega korita in razširilo v poglobilo semedelski kanal za propust velike vode Badaševice in hidournika Olmo.

Inž. Milko Janežič

USTANOVILI SO DIT

Minulo nedeljo so v Ilirske Bistrici ustanovili inženirji in tehniki svoje društvo. Zbora se je udeležilo 21 inženirjev in tehnikov, ki bodo redni člani. Razen teh bo imelo društvo tudi 7 izrednih članov.

Novoustanovljeno društvo je sprejelo tudi že pravila društva, izvolili so sedemčlanski upravni odbor, nadzorni odbor in komisijo za sestavo programa dela. Gospodarske organizacije in ObLO Ilirska Bistrica pričakujejo, da jim bo društvo nudilo vsestransko pomoč v prizadevanju za povečanje proizvodnje. Občnega zbora sta se udeležila tudi tajnik in predsednik Republike zveze društva inženirjev in tehnikov.

J. Š.

POMORSTVO 3/1960

Marčeva številka se je nekoliko zaksnila, zato pa je vsebinsko in slikovno še bolj pestra. Naslovna stran zajetnega zvezka prikazuje barvno reprodukcijo jadrnice »Dvanajsti dubrovniški viharju 1876«, kar po lajdiškem dnevniku zanimivo opisuje kap. Ivo Šiševič. Med besedilom je še celostranska barvna priloga, reprodukcija Ljubo Birovegega olja »Kompozicija«. O slikarju pomorsčaku, ki je nedavno že petič samostojno razstavljal na Reki, pričoveduje tudi članek »Pesniška odkritja Ljuba Blaža«.

Med več strokovnimi članki in počitili omenjamemo le nekatere: Pred ustanovitvijo zveznega organa za pomorstvo in rečno brodarstvo: Predmet naših morskih luk v 1959; lanskotletno delo pomorskih muzejev v Dubrovniku in Kotoru; obširno in slikovno dokumentirano poročilo o najnovejši izdaji »Jane's Fighting Ships 1959–60«, znanega avtoritativnega almanaha o vojnih mornaricah sveta; nadaljuje se opis Operacije Sunshine, poti ameriške podmornice preko Severnega tečaja iz Tihega v Atlantski ocean. Kot pomorskega pisatelja spoznamo priljubljenega avstrijskega književnika Stefana Zweiga. List zaključuje pomorski dogodki doma in po svetu. Dopoljujeta zvezek stalna priloga »Vestnik Združenja pomorskega brodarstva Jugoslavije« in poročilo o gibancu tujih ladij skozi naše luke. Navedena sta Koper in Piran.

V slovenščini je inž. Miloša Gnuša »Nekaj misli o razvoju koprskega pristanišča«, Rastka Bradaške »Nova ladja Splošne plovbe« in »Ekspresna praga Koper–New York«, dalje počitili o prometu koprske luke ter o morski poti »Iz Kopa in Koper okrog sveta«. Pomorsko šolstvo v Slovenskem Primorju prikazuje Viktor Pilnat, Gašper Gaber pa je prispeval pesem »Zanosno naš čolnič po morju brzi...«

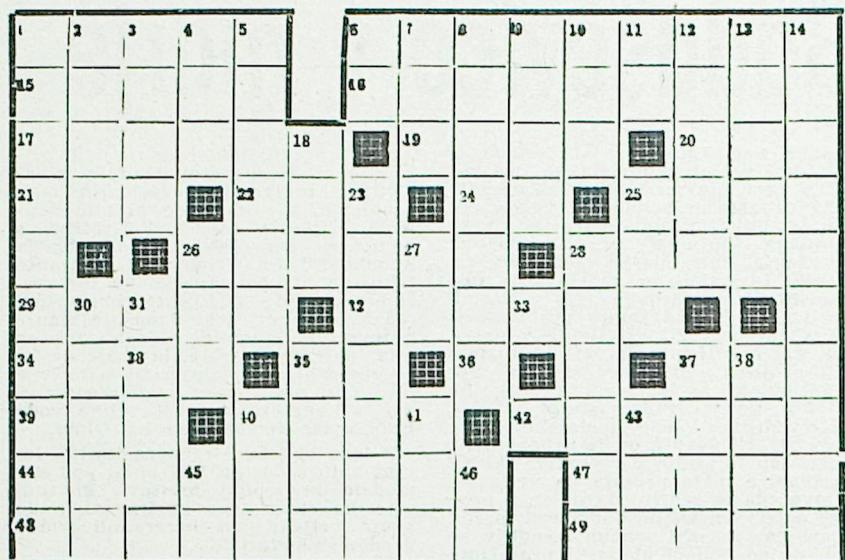
V. P.

Kavarna Loža v Kopru je zgodovinski objekt in s svojo lepoto gotovo veliko prispeva k splošnemu mestnemu videzu — le urediti bi jo bilo treba, tako da bi na zunaj ohranila starinski videz, znotraj pa bi bila vsklajena z vsemi načeli sodobnega gostinskega obrata.

Kavarna Loža (Loggia) v Kopru pred letom 1900. Prav lepo je videti, da je tedaj imela zaprto stekleno teraso, kjer je zdaj odprt prostor. Kaj se ne bi dalo tega poslopja restavrirati in vzpostaviti nekdajšnje stanje — poleti odprt terasom, pozimi pa zasteklen prostor, za katerega bi bila kavarna bogatejša — pa tudi lepša

Križanka

SAMO DO 5. MAJA

JE ŠE ČAS, DA SE VČLANITE V PREŠERNOVO DRUŽBO!

ZA 600 DINARJEV

ČLANARINE BOSTE KONEC LETA PREJELI

7 KNJIG, BARVNO REPRODUKCIJO

SLIKE RIHARDA JAKOPIČA ALI GOJMIRA KOSA, KI BO PRIMERNA ZA OKVIR, POLEG TEGA PA BOSTE SE UDELEŽENI PRI VELIKEM NAGRADNEM ŽREBANJU, V KATEREM BO IZZREBANIH

Z A M I L J O N D I N A R J E V D A R I L !

POHITITE Z VPISOM! TEH UGODNOSTI BODO NAMREC DELEŽNI SAMO TISTI, KI SE VČLANIJO DO 5. MAJA

Mizarstvo »B O L Č I Č« • Klanec pri Kozini

iskreno čestita

ob 1. maju

vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem naše domovine.

Vse odjemalce opozarja na svoje kakovostne izdelke ter se toplo priporoča.

Občinski ljudski odbor Koper bo prodal na javni dražbi osebni avtomobil znamke »Opel-Rekord« mod. 1953; vozilo je v voznem stanju.

Javna prodaja bo dne 5. maja ob 9. uri na sedežu ObLO Koper, Titov trg 1. Avtomobil bo na ogled istega dne od 7. do 9. ure. Pravico do nakupa imajo vse gospodarske organizacije, ustanove in zasebniki.

Kolektiv obrtne delavnice »Z I D A R« Koper pošilja delovnemu ljudstvu okraja prvomajski pozdrav ter mu čestita k doseženim uspehom

Vodoravno: 1. indijanska trofeja; 6. pristaš klasične umetnosti in književnosti, 16. najslavnnejša riba severnega dela Atlantskega oceanata, 17. vrsta severnoameriškega vrečarja, 19. slavna francoska pisateljica, znana po svojem prijateljstvu s F. Chopinom in A. de Mussetom, 20. vprašalnica, 22. setev, 24. oblika pomožnega glagola, 25. kemične spojine, ki nastanejo z delovanjem kovin ali baz na kisino, 26. osmi ton v tonovski lestvici, 28. angleški laburistični politik, 29. leseno otroško vozilo na dve kolesci, 32. vrsta šahovske otvoritve, 34. oklopno vozilo, 35. medmet, 36. otok v Prespanskem jezeru, 37. kip ali slika golega telesa, 39. tuje žensko ime, 40. angleški drobiž, 42. stojalo, podstavek, 44. listkovni katalog, 47. osnovne mere, 48. grški filozof, najbolj vsestranski modrijan antike, 49. nakana, namera.

Napivno: 1. srednjeveška krščanska idealistična filozofija, 2. oglarska naprava, 3. najvišje božanstvo starih Egipčanov (imenovano tudi Ra), 4. gradbeni material, 5. do 1. 1948 največja nemška država, 6. kratica naše politične organizacije, 7. rogata žival severnih pokrajin, 8. država v ZDA (glavno mesto Montgomery), 9. posušena traya, 10. veletok v Pakistanu, 11. kemični znak za kobalt, 12. jugoslovanski šahovski velemočer, 13. tonovska lestvica, 14. skrivnosten, 18. lučaj, 23. prevozno sredstvo v rudnikih, voziček, 25. del teniške igre, 26. latinsko ime za podzemlje (iz istih črk kot ROK), 27. kratica države Virginije v ZDA, 28. dnevni uradni razglas, 30. vnetje služnice, 31. največje finsko jezero, 33. univerzalno čistilno sredstvo, 35. čista teža blaga, 37. najmanjši delec tvarine, 38. splet ženskih, 40. steza, 43. žensko ime, 45. avtomobilski znak za Trsta, 46. kemični znak za lahko kovino.

NEDELJA, 1. maja — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Čestitke delovnih kolektivov — 15.00 Poročila — 15.20 Od Triglava do Dievdeljje, spored narodnih pesmi in plesov. **PONEDELJEK,** 2. maja — 8.00 Domiče novice — 8.05 Kmetijska oddaja: Popotni vtiči z obiskoma v Vojvodini in Slavoniji — 8.30 Pojo in igrajo domači pevci v ansamblu — 9.00 Naša reportaža: Bogati so plodovi — 9.15 Zabavni zvoki.

TOREK, 3. maja — Program LR. **SREDA,** 4. maja — 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 7.40 Glasba za dobro jutro — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: Nega semenskega krompirja — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzornik: Primorske predstave v letoski sezoni — 14.40 Domični odmevi — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.20 Vloga glasbenega pedagoškega v soli.

CETRTEK, 5. maja — 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 7.40 Glasba za dobro jutro — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: Kdaj in kako namakamo — 13.45 Operetne melodije — 14.00 Glasba po Žejah — 14.30 Pogovor z volicami — 14.40 Glasba po Žejah II. del — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.20 Dalmatinske popevke.

PETEK, 6. maja — 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 7.40 Glasba za dobro jutro — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: Zadržano sodelovanje naj temelji na boljši strokovni osnovi — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domača aktualnosti: Naše gostinstvo pred sezono — 14.40 Poje zbor Slovenske filharmonije — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.20 Ruski plesi.

SOBOTA, 7. maja — 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 7.40 Glasba za dobro jutro — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: Spomladanska opravila v vinogradih — 13.45 Popevke in ritmi od tam — 14.30 Primorski tednik —

Posvetovanje o vinogradništву

(Nadaljevanje s 3. strani)

matskih pogojev in že utrjenega slovesa naših vin v inozemstvu bi imelo odlašanje obnove vinogradov za tukajšnje gospodarstvo hude posledice — tembolj, ker je konkurenca na svetovnem tržišču iz leta v leto večja. Zato bo treba začeti povsem iznova, pri temeljih, kajti tudi v donosih se močno razhajamo z naprednimi vinogradniškimi deželami v svetu. Pridelel 40 do 60 centov na ha naš nikkor ne more zadovoljiti, saj je znano, da z ustreznou mehanizacijo in sodobnim tehničkim postopkom pridelej ponekod tudi do 300 centov grozdja na ha. Razumljivo torej, da je zaradi nizkih donosov proizvodnja vina draga. Boljšo obdelavo pa močno ovira tudi primitivna in nenačrta proizvodnja zasebnih proizvajalcev in ker je skoraj polovica proizvodnje v zasebnih rokah, so na posvetovanju poudarili še posebej potrebo po utrditvi kooperativnih odnosov s kmeti-vinogradniki. (bb)

Mali oglasi

Ko pridevte v Trst, napravite zanimiv sprehod od avtobusne postaje po ulici Carducci in Ghega do ulice Cellini št. 2. Ne bo Vam žal, kajti tam je znana manufakturana trgovina »MAGAZZINI ALLA STAZIONE« z bogato izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, po zmernih cenah in za vsak okus. Vaša pot bo poplačana, ako obiščete »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, ulica Cellini 2, nekaj korakov od glavne postaje. Kdor pride s propustnicami, ima poseben ponust!

OB PRIHODU V TRST

ne pozabite oj skati dobro znano trino CASA DELL'IMPERMEABILE V ULICI S. NICOLÒ

22. V njej dobite največjo izbirno moške, ženske in otroške konfekcije, dežnih plaščev, vse vrste vetrinj, jopičev, bund, dežnikov itd. po najnižjih cenah. Zagotavljamo, da boste zadovoljni z nakupom v naši trgovini. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi poseben po-pust.

ČESTITKA

Jutri, 30. aprila, se bosta v Kopru poročila direktor trgovskega podjetja Klas Koper Lojze Merše in geometri Geodetskega zavoda v Kopru Ema Funar. Mladoporočencema želijo srečno skupno življensko pot njuni prijatelji

OBVESTILO

Uprava Ljudske knjižnice Koper obvešča člane, da bo knjižnica od 3. V. do 9. V. 1960 odprtva samo za vrčanje knjig.

Naprošamo vse člane, da v tem času vrnejo izposojene knjige.

Od 9. V. do 21. V. 1960 bo knjižnica zaprta zaradi selitve v nove prostore v Verdijevi ulici 2.

Obveščamo, da prične tovarna šivalnih strojev »Mirna« 4. maja 1960 v prostorih Zavoda za napredek gospodinjstva Koper, Goriška 2 s krojnimi in šivalnimi tečaji.

Prijave sprejema trgovina »Mirna«, Koper, Cevljarska 9.

R A Z P I S

Upravni odbor Delavske univerzitativne strojev »Mirna« 4. maja 1960 v prostorih Zavoda za napredek gospodinjstva Koper, Goriška 2 s krojnimi in šivalnimi tečaji.

DOPISNA ŠOLA

V LJUBLJANI

r a z p i s u j e

Vpis za borce, aktiviste, družbeno-politične delavce in otroke padlih borcev

v oddelke Z REDNIM poukom pri Gozdarski srednji šoli v Postojni in ekonomskih srednjih šolah v Celju, Kopru, Kranju, Ljubljani in Mariboru. Šolanje traja 2 leti.

Pogoj za vpis je dokončana osnovna ali njej ustrezena šola. Kandidati z nedokončano osnovno šolo se lahko vpisujejo pogojno. Pogojo vpisani bodo postali redni slušatelji po uspešno opravljenih izpitih čez I. letnik.

Navodila in prijave za vpis lahko osebno dvignete ali pa pišete zanje na Dopisno šolo, Ljubljana. Izpolnjene prijave s prilogami (izpisek iz matične knjige, overavljen prepis zadnjega šolskega spričevala) in s priporočilom občinskega ali okrajnega odbora ZB oziroma občinskega ali okrajnega komiteja ZK pošljite najkasneje do 10. junija 1960 Dopisni šoli, Ljubljana, Likozarjeva ul. 3, telefon 30-043.

OSEBO, ki je iz avtobusa v Piranu vzela tujo aktovko, prosim, da jo odda v poslovalnici Slavnika!

RESITEV KRIŽANKE IZ PREŠNJE STEVILKE

Vodoravno: 1. Stephenson, 10. volk, 14. Lamartine, 15. sever, 16. atom, 17. ave, 18. indigo, 19. Ines, 21. Oger, 23. Adam, -p., 25. atol, 27. uran, 29. ta, 30. L(uwig) F(euerbach), 32. Kerr, 34. noge, -t., 37. Alva, 40. trot, 42. sove, 44. torero, 46. čas, 48. Limona, 50. Otaru, 51. eksploziv, 53. nato, 54. Zlatna Obala.

LASTNIKI MOTORIH VOZIL, POZOR!

Oddelek za notranje zadeve OLO

Koper obvešča vse lastnike motornih vozil,

da ni treba deporati evidentnih tablic neregistriranih vozil.

Zato bodo do 30. maja 1960 izdajale pristojne postaje Ljudske milice proti plačilu in predložitvi prometnega dovoljenja posebne napelke za vozila,

registrirana za leto 1960.

Zaradi kontrole prometno-varnostnih uslužencev morajo biti napelke nameščene: pri avtomobilih na vetrobranu, pri motornih kolesih pa na štitniku ali drugem vidnem kraju.

P R E K L I C

Podpisani Jože Černač, delavec iz Zagona št. 27 pri Postojni, preklicujem in obžalujem, kar sem govoril dne 20. I. 1960 na sodišču v Postojni, češ da je pokojni Alojz Černač stal v Dachau zaradi svoje žene in da je ona temu kriva. Izrecno izjavljam, da nimam razloga kaj takega trdit o pokojnikovi ženi Mariji Černač, posestnici iz Zagona št. 13 pri Postojni.

Jože Černač

LASTNIKI MOTORIH VOZIL, POZOR!

Oddelek za notranje zadeve OLO

Koper obvešča vse lastnike motornih vozil,

da ni treba deporati evidentnih tablic neregistriranih vozil.

Zato bodo do 30. maja 1960 izdajale pristojne postaje Ljudske milice proti plačilu in predložitvi prometnega dovoljenja posebne napelke za vozila,

registrirana za leto 1960.

Zaradi kontrole prometno-varnostnih uslužencev morajo biti napelke nameščene: pri avtomobilih na vetrobranu, pri motornih kolesih pa na štitniku ali drugem vidnem kraju.

P R E K L I C

Preko SAP TURIST BIRO

preprejajo SINDIKAT PROSVET-

NO — ZNANSTVENIH in ZDRAV-

STVENIH delavcev

10-dnevno ekskurzijo z vlakom in avtobusom

V CARIGRAD IN SOFIJO

Cena aranžmaja brez potnega Hsta

13.700 dinarjev

Prijave sprejemamo do 30. aprila 1960

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

•TEKMELCI TOLMINA ODPADAJO

V petnajstem kolu primorskega nogometnega prvenstva so dosegli naslednje rezultate: Tomos : Branik 0:1, Rudar : Tolmin 2:3, Postojna : Sidro 2:0, Adria : Primorje 4:3 in Anhovo : Ilirska Bistrica 3:0 p. f. Tabor je počival.

Tomas je pripravil svojim pristatom grenko razočaranje. Zaradi poraza na domaćem igrišču je povsem izpadel iz konkurenčne za prvo mesto. Tolminu je pot do najvišjega naslova skoraj povsem odprt. Edini, ki bi ga že lahko zadral, je Tabor. Toda Sežanci so prišli v neke spore zaradi registracije igralcev s tujim državljanstvom, ki se utegnijo zanje slabo končati.

O tekmi v Kopru lahko povemo, da je bila na zelo nizki ravni. Domaćini so igrali tako slabo, kot že dolgo ne. Gledalci so jih upravičeno izvzgali. Lahko celo rečemo, da je bila predtekma mladincev med Tomosom in Izolo na precej višji ravni kot glavno prvenstveno srečanje. Koprski mladinci, med katerimi se je zlasti odlikoval Scher, so premagali goste s 6:1 z ostro in preprosto igro, prav tako, kot si jo želimo na naših igriščih. Mislimo, da je dovolj značilna pripomba nekaterih gledalcev: »Odslej bomo hodili gledati le mladinske tekme.«

Kronika dogodkov srečanja Tomos : Branik je zelo skopra. Res je sicer, da so domaćini nastopili brez dveh najboljših obrambnih igralcev Papeca in Gombiča, toda to še ni vzrok, da bi morali izgubiti z moštvo, ki so ga jeseni premagali na njegovem igrišču. Kopršani pa so tokrat zaigrali neberobor ter s pretiranim kombiniranjem spravljali gledalce ob živce. Najslabši je bil Pogačnik, ki je povsem ohromil napad. Gledalci so upravičeno negodovali tudi nad konceptijo trenerja, ki ne prestano sili Pogačnika na mesto srednjega napadalca, ki mu sploh ne leži. Prav dejstvo, da je Pogačnik prepočasen in da nima pregleda čez

Nov streški dom v Piranu

Strelska družina v Piranu je navsezadnje le prišla do svojega prepotrebne prostora. Za opremo dvoran so štirvovali več kot milijon in pol dinarjev; vse delo, ki je bilo strokovno manj zahteveno, so opravili s prostovoljnico akcijo. To delo predstavlja več kot dve tretjini gornje vrednosti. V soboto bo izročil iniciativni odbor dvoran v upravljanje upravnemu odboru. Prvega maja ob 9. uri dopoldne bo svečana otvoritev streškega doma, po tem pa

PIONIRJI IN ŠAH

Na povabilo učencev podgrajiske osmetske so se te dni pomerili z njimi na petih šahovskih deskah mladi šahisti iz Hrpelje. Vsak izmed tekmovalcev je odigral po štiri partie. Zmagali so Podgrajčani z rezultatom 11:5 proti 4:5 točke. Starost obeh »moštev« je bila med 12 in 15 leti.

V maju bo povratno šahovsko srečanje v Hrpeljah, kar naj prispeva k zblževanju pionirjev sosednjih šol. Predvideno je tudi podobno športno tekmovalje v obojkki in lahkati atletiki. Naj povevno še to, da so pionirski šolarji izvedli pred nedavnim šahovski turnir, katerega se je udežilo 15 pionirjev. — va —

SLOVENSKA JADRAN
v vsako Primorsko hišo

Državni reprezentanti med nami

V nedeljo je bilo v Kopru borbeno tekmovalje med tremi streškimi družinami, Kragujevcem, Suboticem in domaćem streškim družinom. Pomerili so se v strešjanju z zračno puško. Domači strešci bi lahko zmanjšali število krogov, če bi se na ta troboj resneje in bolj temeljito pripravili.

Ob prihodu v Koper so gostje iz Kragujevca izjavili, da brez pokala ne nameravajo oditi iz našega mesta. Njihove želje pa se niso uresničile, ker so z majhno razliko 6 krogov oddeli prehodni pokal mladi in odlični strešci iz Subotice. Prvo mesto je za-

OB ŽICI

Koprski in goriški okraj bosta letos dostenjno zastopana na eni naših najpomembnejših športnih prireditvev »Pohod ob žici«. Po podatkih, s katerimi razpolagamo, se je prijavilo za tekmovalje okrog 100 ekip iz obetih okrajev. Najstevilneje so zastopana društva Partizan, nadalje taborniki, Zveza borcev, Ljudska tehnika, Predvojna vzgoja in planinska društva.

NOV KLUB
»GORŠKE STRAŽE«
NA PRIMORSKEM

sedla petorica strelec iz Subotice s 1767 krogom, drugi Kragujevac 1761 krogov in tretji Koper 1692 krogov. Med posamezniki je dosegel najboljši rezultat Dimitrijević Milan (362 krogov). Naslednje srečanje bo v Subotici. P. Z.

S premetstvijo Gozdarske srednje šole iz Ljubljane in Postojne, je dobil rod »Kraških viharnikov« v svoje vrste novih 35 članov-tabornikov. V gozdarskem centru so spet osnovali klub »Gorske straže«, ki nosi ime »Cuvarji zelenih zakladov«. Za osnovno nalogo so si zadali čuvati naravne lepote v okolici Postojne. Zaradi sistematičnosti v delu so na zadnjem klubskem sestanku sklenili, da bodo ob nedeljah v okolici Postojne in opozarjali turiste, ki bi hoteli na kranjskoli način kvariti naravne lepote in trzati zaščiteno florou, ki daje tem krajem lep in značilen videz. Razen tega dela so začeli prirejati tečejo kot tečejo za prvo pomoč itd. Sedaj se pripravljajo za pohod »Ob žici« organizirane Ljubljane, za 1. maj pa bodo šli trije člani kluba s Sotrom na Nanos in bodo pazili na red, čistočo in na florou.

Črni panter

Na zborovanju so nadalje sklenili, da bo okrajska komisija organizirala instruktorški tečaj oziroma obisk obiskov inštruktorjev po društvinah. Predstavniki Odbojkarske zveze Slovenije je s tem v zvezli obliubili vso pomoč. Okrajska komisija bo tudi finančno pomagala nekatemer vaškim društvom, ki imajo težave zaradi ob-

Ivan Bergant. V komisiji bodo nadalje Ljubjan Omladič (Koper), Aleksander Blažina (Izola), Egon Trebec (Hrpelje), Ljuba Groznik (Sežana) in Mile Antolovič (Izola). Naknadno bodo ko-optirali v komisijo še predstavnike Tomosa, Pirana in Postojne. Prav bi bilo, če bi v komisijo vključili tudi zastopnika področja Ilirska Bistrica-Jelšane, kjer je obojka močno razvita. Delegati so ob založevanjem ugotovili, da ta predel ni postal svojega zastopnika na posvetovanju.

Ko so govorili o bližnjih nalagah, so naglasili, da bo moralca okrajske komisije najprej pripraviti načrt tekmovaljev. Delegati so se zedinili za ustanovitev kvalitetne okrajske lige, v katero bi sela najboljša moštva. S tekmovaljem v okrajski ligi bi začeli jeseni. Razen tega bi ustanovili po občinah področne lige, v katerih bi tekmovala vaška društva in ekine manjših delovnih kolektivov. Tekmovalja sindikatnih ekip v mestih naj bi ostala tudi v bodoče, prav pa bi bilo, če bi zavzel še širši obseg.

Začetek in rekvizitov (Hrpelje, Dekani). Po končanem posvetovanju so si udeleženci ogledali prijateljsko tekmo med Postarjem (Ljubljana) in domaćim Partizanom. Gostje so z lahkoto zmagali s 3:0 (15:4, 15:0, 15:8). Domaćin se je pozhalo, da že dalj časa niso igrali.

OKRAJNO TEKMOVANJE OBVEZNICKOV PREDVOJAŠKE VZGOJE

V čast V. kongresa SZDLJ

In 4. mesto ekipa iz Ilirske Bistrice z 292 točkami.

Med posameznimi tekmovalci je bil najboljši Gabrijel Makuc iz Izole, ki je dosegel 70 točk, načelnički Rudi Grč iz Izole z 68 točkami in Renato Svetina iz Pirana s 63 točkami.

Razen številnih meščanov iz Izole se je udeležil tekmovalja tudi predstavnik Sekretariata izvršnega sveta za narodno obrambo LRS, načelnik oddelka NO OLO Koper, predsednik ObLO Izole Srečko Vičič, ki je bil pokrovitelj tega tekmovalja, in drugi.

To je bilo prvo tekmovalje v naši republiki, ki so ga izvedli v počastitev kongresa SZDLJ. Na koncu so podelili zmagovalcem pokale, plakete in praktična darila. V. T.

SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA

Zadnje upanje splaval po vodi?

LETVICA:

Tolmin	14	9	3	2	43:20	21
Branik	15	8	3	4	37:16	19
Rudar	13	8	2	3	38:27	18
Tomas	14	7	2	5	26:17	16
Postojna	14	7	2	5	28:20	16
Primorje	15	6	4	5	30:30	16
Sidro	14	6	3	5	27:16	15
Rudar	13	5	1	7	36:35	11
Adria	14	4	2	8	26:50	10
Anhovo	15	2	4	9	17:39	8
Il. Bistrica	14	2	2	10	11:49	6

Prihodnjo nedeljo se bodo pomerili: Il. Bistrica : Rudar, Tolmin : Adria, Primorje : Postojna, Sidro : Tomas in Branik : Tabor, Anhovo bo prost. Najpomembnejše srečanje tega kola bo Branik : Tabor, saj bo zmagovalec tega srečanja edini resni konkurent Tolminu za prvo mesto.

LETVICA:

Branik	17	14	1	2	75:15	29
Kladivar	17	12	2	3	49:36	26
Triglav	17	10	0	7	42:33	20
Ljubljana	17	9	1	7	37:29	19
Maribor	16	8	3	5	27:22	19
Rudar	17	8	2	7	42:21	18
Sobota	17	8	2	7	37:40	18
Krim	17	4	5	8	18:37	13
Ilirija	17	5	2	10	21:34	12
N. Gorica	16	4	3	9	30:47	11
Grafičar	17	3	5	10	15:46	10
Izola	17	0	7	10	14:47	7

V sedemnajstem kolu nogometnega prvenstva Slovenije je Izola igrala na domaćem igrišču z ljubljanskim Ilirijo 1:1 (1:0), medtem ko se srečanje Nova Gorica : Maribor prekinili v prvem polčasu pri stanju 1:1.

Izolskemu občinstvu sta se moštvi predstavili v naslednjih postavah:

IZOLA: Erceg, Cerne, Kovacic, Jerkovič, Čendak, Kovačič II (Sorgo), Božič, Karačić, Kostič, Tomaš.

ILIRIJA: Porenta, Čretnik, Jenko, Rednik, Podlipnik, Spahić, Bremec, Merčun, Rojina, Pirc, Karšiš.

Domačini so dobro začeli. S startna prvo žogo so si priborili terensko premoč in s preprostimi kombinacijami pogosto prihajali pred nasprotnikova vrata. Zaradi pa ni bilo med napadniki nikogar, ki bi znal potresti nasprotnikovo mrežo. Zlasti Kostič in Karačić sta zapravila več zrelih priložnosti. Imeli smo občutek, da sta prav ta dva igralca zaradi počasnosti in neelastičnosti ohromili sicer razmeroma razigran napad domaćinov. Kljub vsemu so domaćini zasluzeno dosegli vodstvo v prvem polčasu.

Rezultat v glavnem ustrezava dogodkom na igrišču. Pri gostih se je odlikoval Čretnik ter leva stran napada, pri domaćini pa je bil najboljši Kovačič, delno pa sta zadovoljila tudi Čendak in Tomaš. Položaj na levti je vse prej kot rožnat za Izolo. Morda je še nekaj upanja v tem, ker je Izola vložila protest na verifikacijo nekaterih tekem. Toda tudi če bodo protestom ugodili, je še zmeraj veliko vprašanje, kako si bo moštvo Izole priborilo 4 do 6 točk, ki so nujo potrebne za obstanek v ligi. S tako igro kot so jo pokazali doslej prav gotovo ne!

Drugi primorski predstavnik je v nedeljo odigral le pol tekme. V prvem polčasu je bila Nova Gorica v veliki premoči, tako da so se moral gestje posluževati nedovoljenih sredstev v kazenskem prostoru, če so hočeli odstraniti neposredno nevarnost. Izredno slab sodnik Kovačevič iz Se-

zovane pa je kar dvakrat pozabil pokazati na belo točko. Razburjeno občinstvo je seveda na ves glas dalo dušku svojemu nezadovoljstvu. Po odmoru sodnik sploh ni hotel nadaljevati tekme, češ da je bil fizično ogrožen. Očividci trdijo, da je ta trditev iz trte izvita. Vsekakor bo moral pristopiti in sodniku v primeru krivide strogo kaznovati.

Klub dobri igri poraz

V trinajstem kolu republiškega nogometnega prvenstva sta primorska zastopniki spet izgubila. Koper je izgubil v Ljubljani s 1:0, Ajdovščina s 14:25.

Kopršani so zaigrali proti Svobodi z veliko pozrtvovanostjo ter bil povsem enakovredni nasprotnik. V drugem delu igre so bili celo boljši in dve minutih pred koncem vodili z dvema goloma. V zadnjih sekundah igre pa so zmedili, dopustili izenačenje in potem še nesrečno prejeli gol. Vse kaže, da se Koprščanov drži smola. Precej točk so že izgubili zaradi zgoditkov v zadnjih sekundah igre, da ne omenjam raznih mahinacij, zaradi katerih so izgubili točke za zeleno mizo. Kljub vsemu mislimo, da je nedeljska tekma s Svobodo znak, da so prebrodili krizo in da si bodo v prihodnjih srečanjih priborili točke, ki so jim nujo potrebne za ob

Raketar iz Umaga

Skoraj vsakdo ima svojega konjička, »hobby«, kot pravijo temi Angleži. Nekdo je fotoamater, drugi dela perpetuum mobile, tretji je vnet ribič itd. Marijan Sijaneč, električar iz Umaga, pa dela pravo pravcato raketo. Eno je že preskusil. Zdaj dela drugo, ki bo avtomatizirana in bo kmalu poletela v stratosfero.

Moram reči, da sem si ga predstavljal kot enega tistih »tauzentkinstlerjev«, ki jih je obsedla neka misel in kažejo več navdušenja kot pa znanja in talanta. Pričakoval sem tudi, da bo stresel podatke o svoji raketi kot iz rokava, pa sem se uštel. Marijan Sijaneč je preveč preudaren, da bi mogel biti zgovoren; eden tistih temeljnih ljudi je, ki ničesar ne prepuščajo naključju.

— Kdaj ste prišli na misel, da bi začeli graditi raketo?

— Pred dvema letoma in pol. Bil sem pilot na motorinem letalu, po stroki sem električar, kemija pa me že od nekdaj veseli. To gre skupaj, sem si mislil in začel delati raket. Prvo sem pred časom že preškusil. Pravzaprav sem tedaj preskušal le njeno tekoče pogonsko gorivo. Raketo sem izstrelil v vodoravnem letu; prebila je zvočni zid in dosegla hitrost okoli 2 tisoč km na uro. Zdaj sem našel snov, ki mi je potrebna; z njo bom napravil mehanico za pogonsko gorivo, s katerim bo moč dosegri večjo večjo hitrost.

— Kakšna pa je ta snov?

— To je snov, ki močno izhlapeva. Vrelišče ima pri 30 stopinjah Celzija, zato jo hranim v morju.

— Ste se lahko pri svojem delu naslonili na kako strokovno literaturo, ali delate le po lastnih naštirih in receptih?

— Prebral sem ruske in ameriške strokovne časopise. Največ gradiva sem našel o aerodinamiki. Recept za gorivo pa sem moral seveda praviti sam; kakršenkoli recept za gorivo že kdo ima, ga skriva kot kača noge.

— Ali bi lahko opisali raket, na kateri sedaj delate?

— To raket delam s pre sledki že več kot leto in pol. Visoka je 180 cm in 17 kg težka (skoraj toliko so težki tudi načrti in proračuni zanjo). Konstrukcijo zanjo sem napravil iz posebnega afriškega lesa in iz dur-aluminijeve legure. Se stavljena je iz približno 2 tisoč delcev. Preden sem kak delec vgradil, sem ga nekajkrat pretehal. Raketa ima dva turbinska motorja, vsak ima po 40 kg statičnega pritiska in

4 pomožne motorje, ki imajo po 30 kg potiska. Ima dve stopnji. V glavo sem vgradil radiooddajno in sprejemno postajo, ki dela s 5 frekvencami. Z njo bo vse delo avtomatizirano. Z radiom bom lahko odpiral ali zapiral dovod za gorivo, z njegovo pomožno bom tudi odvrgel radijsko postajo. Delovanje te avtomatske naprave sem preskusil z razdalje 40 km. Delovala je brezhibno. Raketa je že skoraj dokončana in upam, da jo bom preskusil čez dva meseca.

— Kako visoko pa jo name rivate spustiti?

— Goriva imam toliko, da bo dosegl 70 km višine.

— Kako jo pa delate?

Popolnoma sam, od načrtov do ročnega obdelovanja. Zanjo porabim dobršen del svojih dohodkov.

— In če se poskus ponese reči?

— Vse se lahko zgodi. Sam ne vem, kaj bom napravil. Najbrž si bom obesil kamen okrog vrata in skočil v morje.

Marsikdo se bo prizadeval vanjem mladega raketarja dvomljivo nasmehnil, toda naj jih pri tem opozorimo na to, da je podobno kot Marijan Sijaneč začenjal tudi von Braun, znani graditelj ameriških raket in satelitov. (sas)

Naše glavno mesto Beograd postaja vse bolj znano tudi po svojih specializiranih velesejmljih, ki jih vsako leto prirejajo na preurejenem in novozgrajenem Sajmištu na desnem bregu Save tik pred izlivom v Donavo (na sliki), kjer je lepo videti velikanske razstavne hale

Po dveh smrilih ostala živa

Ta nenavaden dogodek se je primeril te dni v Parizu, 11-letna Anne-Marie je imela trakulo. Zdravnik ji je zato predpisal, naj vsak dan zaužije po tri tablete. Nekega dne pa jih je pospravila 20 in to je postal za njo usodno. Nemadoma se je onesvestila in padla. Poklicali so zdravnik. Takoj je opazil, kaj se je zgodilo. V divji vožnji je prepeljal deklete v svojem avtomobilu do bolnice, jo dvignil v naročje in pritekel z njo na ravnost v operacijsko dvorano. Toda bilo je prepozno. Otrok je izdihnil. Dežurni kirurg ni izgubil upanja in prisniti koš in jih masirati srce. Cez tri minute je začelo spet utripati.

ITALIJANSKE RAKETE

V Rimu so te dni objavili, da bodo italijanski znanstveniki jeseni izstrelili s Sardinijo šest vesmirskega raket, ki bodo raziskovala temperaturo in atmosferski pritisik v višini 3000 kilometrov. Opazovalne instrumente bodo prejeli Italijani iz Amerike, medtem ko bodo rakte zgradili sami.

CHESSMAN JE KLONIL

11 let je čakal v celici smrti in se boril za svoje življenje. Zdaj pa je sporočil svojemu advokatu Georgeu Davisu, naj preneha z borbo za njegovo življenje. V svojem pismu odvetniku tudi piše: »Zdaj je gotovo, da bom 2. maja umrl. Toda smrt hočem sprejeti z dignjeno glavo.« Chessmanov branič je pred kratkim zahteval vrhovno sodišče Kalifornije za obnovno procesa, toda prošnja je bila brez obrazložitve odbita.

Ameriškim rasistom so kar prav prišli kljukasti krizi in so jih v zadnjem znani kampanji tudi v ZDA privlekli na dan. Na sliki je videti, kako so ga naslikali s katranom tudi na okno Harleja Lyleja v Fort Wayneju. Možak je čuvaj v templju, ki ga ima izraelitska verska skupina v tem mestu. Seveda so se rasisti spravili tudi na to hišo in popolnoma demolirali vrata in uničili opremo.

Notranjski muzej v Postojni hrani med drugimi zanimivosti tudi posebnega morskega pršička. Živalco hranijo v spiritu in ima samo eno glavo na dveh telesih. Pohabe je krv domači zajec, ki je pršička pohodil v hlevu, ko je imel ta komaj tri dni. Pri nas je te vrste glodalec bolj malo znani. Njegova prava domovina je Južna Amerika, Peru, Čile in Ekvador.

SREDSTVO PROTI STARANJU

Dr. F. Artner, specialist za fizikalno terapijo na Dunaju, je te dni poročal o presestljivih uspehih, ki jih je dosegel s preparatom DH-112. S tem preparatom mu je uspelo zmanjšati starostne pojave pri velikem številu pacientov. Preparat je preskusil doslej le v takšnih primerih, kjer niso bile učinkovite metode, ki smo jih poznali do pred kratkim. Sem sodijo starostne spremembe v skelepih, posledice kapi, živčne motnje in drugi pojavni v ozilju in na srču. Previsok ali prenizek krvni pritisik je dosegel z uporabo preparata DH-112 povečini zoper normalno višino. Od skupnega števila 415 bolnikov je dosegel dr. Artner pri 44 po pol uspeh, v 295 primerih pa precejšnje izboljšanje.

Spet nov film — Charlija Chaplina. Ceprav ima mož že 71 let, se še vedno noče posloviti od aktivnega igralskega udejstvovanja. Na sliki ga vidimo s svojimi dvema otrokomoma in skupaj devetih, izmed katerih ima zadnji komaj štiri mesece. S svojo družino živi veliki igralec zdaj v Veveyu pri Losanni v Švici, kjer se je za stalno naselil, ko mu je bil zaradi njegovega naprednega mišljjenja onemogočen povratek v ZDA.

PLASTIČNA TELEVIZIJA

Radio Moskva poroča, da so sovjetski tehnični izdelovali televizijski sprejemnik, ki kaže tridimenzionalne barvne slike. Aparat so sestavili v leningrajskem elektroinštitutu in ga bodo še letos začeli serijsko izdelovati.

— Razumem, očka! Dobila bom kmalu bratca. Kaj lahko povem to še mamici, ali pa bo to presecenezenje zanjo?

voril te besede, je smehtaj zginil z njegovega obraza in ga je zamenjal izraz takšnega strahu in obupa, da sta avokat in Mr. Enfield ostrmela. Videla sta ga le za hip, kajti zdravnik je okno takoj zaloputnil. Vendar pa je zadostoval tudi ta kratek pogled. Obrnila sta se in molče odšla z dvorišča. Bila sta bleda in v obraz jima je zarezala gube groza.

ZADNJA NOĆ

Ko je nekoga večera sedel Mr. Utterson zraven matice, ga je iznenadil s svojim obiskom Pool.

— Gospod Utterson, — je rekel Pool že pri vratih. — Nekaj je narobe. Vam so poznane doktorjeve navade in kako se on zapira. Glejte, spet se je zaprl v svoj kabimet in meni to nekako ni všeč... Mr. Utterson, mene je strah...

— No, no, no, dragi človek, — je dejal avokat, — boste jasni. Česa se bojite?

— Takšen strah me prevzema že teden dni, — je edvrali Pool in se trmasto izogibal, da bi na vprašanje edgovil naravnost. — Tega ne prenesem več.

Njegov videz je potrjeval njegove besede. Bil je telikanj zbegan, da se ni upal pogledati advokatu v oči.

— Tega ne prenesem več, — je ponavljal.

— Pomirite se, — je rekel advokat. Vidim, da ne govorite praznih marenj, Pool. Vidim, da nekaj ni v redu. Toda zberite se in mi povejte, kaj se je zgodilo.

— Imam vtis, da je po sredi nekaj umazanega im podlega, — je rekel Pool.

— Podlega! — je kriknil advokat, ki se ga je jih polačati strah. — Kakšna podlost? Kaj hočete s tem reči?

— Ne upam si povedati, — je odvrial Pool. — Hočete iti z meno in se sami prepričate?

Utterson ni spregovoril niti besedice. Njegov odgovor je bil v tem, da je vstal ter snel z obešalnika klobuk.

R. L. STEVENSON

Nenavaden primer

11

V tem primeru pa je zapisal to besedo Lanyon s svojo roko. Kaj naj bi pomenila? Advokata je prevzela strašna radovednost. Za hip je pomislil, naj se ne ozira na prepoved in naj prelomi še drugi pečat, vendar pa so bile poklicna čast in zvestoba prijateljevemu spominu ter spoštovanje njegove poslednje volje močnejše od radovednosti. Pismo je shranil v skrivni del blagajne in jo zaklenil.

Eno je udušiti radovednost, drugo pa premagati jo. Zaradi tega ni nič čudnega, da si je Utterson bolj kot kdajkoli poprej zažezel družbe svojega še živega prijatelja. Nanj je mislil prijateljsko, vendar so bile misli nemirne in polne strahu. Res da je šel k njemu na obisk, vendar je čutil olajšanje, ko ga ni hotel sprejeti. Nemara mu je bil v globini sreca bolj ljub pogovor s Poolom, da stoji z njim pred vratim obkrožen z mestnega vrveža, kakor pa da stopi v ta prostovoljni samostan in da kramlja z njegovim nerazumljivim samotarjem. Pool mu ni mogel povedati nikakršnih prijetnih novic. Kaže, da se je zdravnik bolj kakor kdajkoli poprej zapiral v svojo sobo pri laboratoriju in včasih tam celo spal. Postal je nerazpoložen in redkobeseden. Zdeleno se je kot da ga nekaj teži. Utterson se je na enolična in po vsebini nesprejemljiva poročila že tako navadol, da je vedno bolj poredko prihajal na dom svojega prijatelja.

DOGODEK POD OKNOM

Neke nedelje je bil Mr. Utterson na svojem običajnem sprehabu z Mr. Enfieldom. Pot ju je spet privredila v tisto

ulico in ko sta prišla do vrat, sta se zaustavila, da bi jih pregledala.

— No, je rekel Enfield, — te zgodbe je vendarle konec. Nikdar več ne bomo videli Mr. Hyda.

— Upam da ne, — je odvrial Utterson. — Sem vam že pravil, da sem ga srečal in da sem, podobno kakor vi, čutil do njega odpor?

— Eno brez drugega je nemogoče, — je dejal Enfield.

— Mimogrede povedano, le za kakšnega tepeca ste me moral imeti, ko nisem vedel, da je to stranski vhod v hišo dr. Jekylla. Samo vam se moram zahvaliti, da sem to odkril.

— Pravite, da ste odkrili? — je vprašal Utterson. — Če je tako, lahko stopiva na dvorišče in pogledava na okna. Odkrito pevedano se čutim zaradi ubogega Jekylla nemalo zaskrbljenega. Gotovo bi mu prijateljeva prisotnost godila.

Na dvorišču je bilo hladno, vlažno in somračno klobuj temu, da je bilo nebo še svetlo. Srednje okno je bilo na pol odprt. Poleg njega je sedel dr. Jekyll in z neskončno potrostjo na obrazu vdihoval sveži zrak kakor neutolažljivi zaporniki.

— Hej! Jekyll! — ga je poklical advokat. — Upam, da ti je bolje.

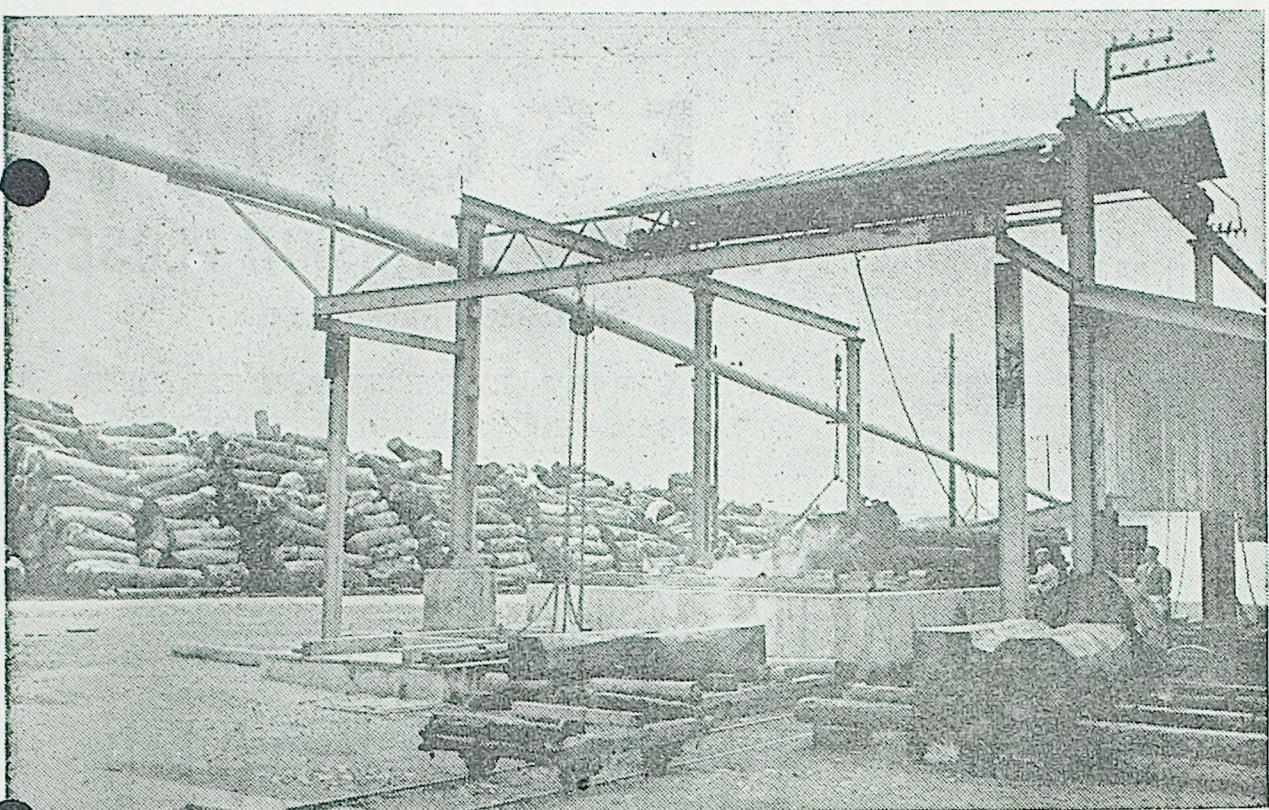
— Ves sem skrušen, Utterson, — je odvrial starčevsko. — Popolnoma sem zlomljen. To ne bo dolgo trajalo, hvala bogu.

— Preveč se držiš doma, — je rekел advokat. — Moral bi na zrak, da si poživiš kri, kakor si jo midva z Mr. Enfieldom. Vzemi klobuk in pojdi z nama na sprehab.

— Zelo si dober, — je vzdihnil zdravnik. — Tudi jaz bi želel na sprehab, pa ne morem. To je absolutno nemogoče. Ne smem. Saj bi povabil tebe in Mr. Enfielda gor, pa stanovanje še ni pospravljeno.

— Potem je pa najbolje, da ostaneva tu, kjer sva in se od razgovarjam, — je dejal advokat dobrodošno.

— To sem ti hotel sam pravkar reči, — je odvrial zdravnik in se nasmehnil. Toda kakor hitro je spregovoril.

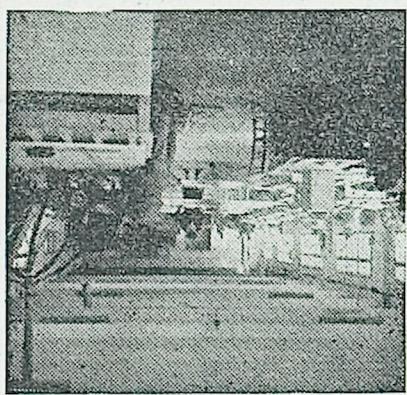

PARILNE JAME — V OZADJU ZALOGA SUROVIN

NAKUP IN POSEK VSEH VRST HLODOVINE, ŽAGANJE IN PREDELAVA IGLAVCEV, LISTAVCEV, IZDELAVA LESNE GALANTERIJE, EMBALAŽE, LADIJSKIH PODOV, KOSOVNEGA POHIŠTVA IZ VEZANEGA LESA TER PROIZVODNJA VSEH VRST FURNIRJA

☆ ☆ ☆

PRODAJA LASTNIH IZDELKOV NA DOMAČEM TRGU
IN V INOZEMSTVO

ODDELEK ZA SREDICE PANEL PLOŠČE, OBRAT I. PIVKA

OBRAT ZA IZDELAVO KOSOVNEGA
POHIŠTVA V IZGRADNJI S SEDEŽEM V POSTOJNI

☆ ☆ ☆

OBRAT ZA IZDELAVO LESENE
LADIJSKE OPREME IN DOKONČNIH
OBDELAV VEZANEGA LESA
V IZGRADNJI S SEDEŽEM V PIVKI

Izkrene prvomajske pozdrave in čestitke

k doseženim uspehom

vsem delovnim kolektivom

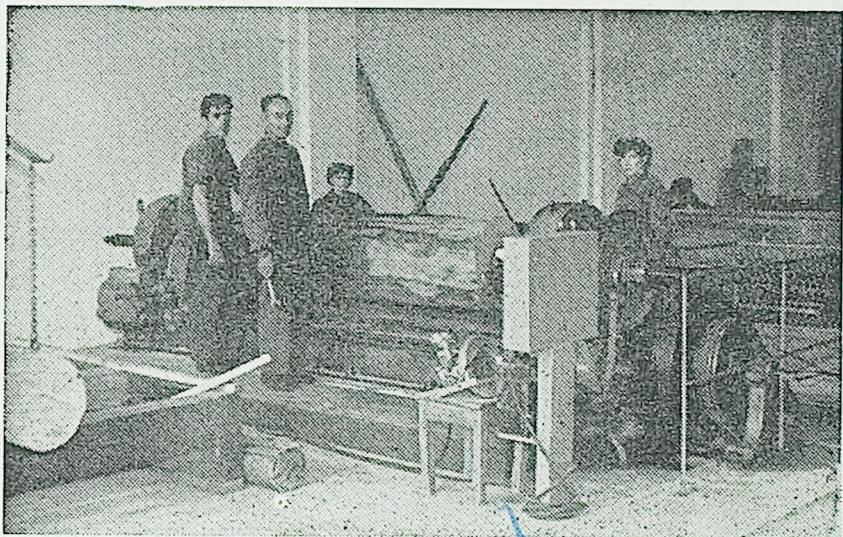
Jugoslavije!

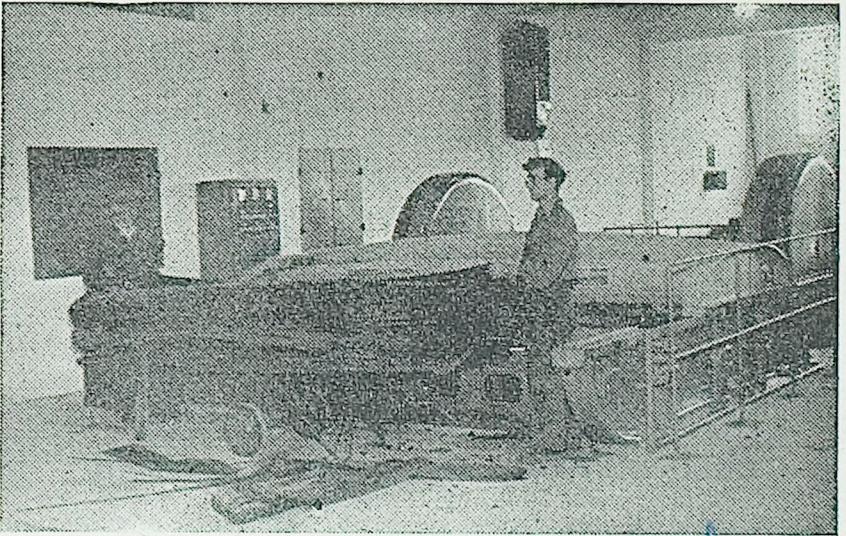
„JAVOR“
LESNA INDUSTRIJA
PIVKA

OBRATI:

- ★ PIVKA
- ★ PRESTRANEK
- ★ POSTOJNA
- ★ BELSKO
- ★ BAČ

FURNIRSKI MOŽ
OBRAT II. PRESTRANEK

LUŠČILNI STROJ, OBRAT II. PRESTRANEK

ZLAGANJE HLODOVINE OBRAT I PIVKA

LOVSKA DRUŽINA TRNOVO
ILIRSKA BISTRICA

čestita k 1. maju vsem lovskim zvezam, lovskim družinam in vsem aktivnim sodelavcem lovskega športa!

TRGOVSKO PODJETJE

P E T R O L
SKLADIŠČE POSTOJNA

se pridružuje prvomajskim čestitkam ter se pripravlja
vsem cenjenim potrošnikom

GOSTIŠČE
S PRENOČIŠČI
ZMAGA
ILIRSKA
BISTRICA

čestita k delavskemu
prazniku vsem cenjenim
gostom!

LESONIT.
TOVARNA LESOVINSKIH PLOŠČ

ILIRSKA BISTRICA

POŠILJA PRVOMAJSKE POZDRAVE TER ČESTI-
TA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM FLRJ

**KMETIJSKA
ZADRUGA
PIVKA**

ČESTITA K PRAZNIKU DELOVNEGA LJUDSTVA - 1. MAJU
vsem članom zadružnikom ter vsemu jugoslovanskemu ljudstvu
z željo, da bi imelo čimveč uspehov pri graditvi
socialističnega zadružništva

UPRAVA PODJETJA

ELEKTRO KOPER
KOPER

z rajoni:

KOPER, PIRAN, IZOLA, MAREZIGE in DEKANI
z elektroservisi
v KOPRU, IZOLI in PIRANU

z gradbenimi in vzdrževalnimi skupinami, me-
hanično delavnico, skladiščem in RTP Portorož
čestita vsem poslovnim sodelavcem, delovnim kolek-
tivom, družbenim organizacijam ter vsem borcem
za mir k delavskemu prazniku — 1. maju!

TRGOVSKO PODJETJE

MAVRICA IZOLA

se pripravlja
vsem cenjenim odjemalcem
ter jim čestita
k delovnim uspehom
za praznik 1. maj!

KOLEKTIV TOVARNE FURNIRJA IN LESNIH IZDELKOV

TOPOL
ILIRSKA BISTRICA

OPOZARJA NA SVOJE PRZNANE PROIZVODE TER VABI ODJE-
MALCE, DA UPORABLJAJO VEDNO NJIHOVE IZDELKE
VSEM DELOVNIM LJUDEM ISKRENE PRVOMAJSKE ČESTITKE!

OBČINSKI KOMITE ZKS ILIRSKA BISTRICA

OBČINSKI ODBOR SZDL ILIRSKA BISTRICA

OBČINSKI SINDIKALNI SVET IL. BISTRICA

OBČINSKI ODBOR ZB ILIRSKA BISTRICA

čestitajo ob prazniku — 1. maju — vsem
delovnim množicam ter jim želijo novih
uspehov pri graditvi socializma!

**TOVARNA
ORGANSKIH
KISLIN**
ILIRSKA BISTRICA

proizvaja:

vinsko in mlečno kislino, tehnične in prehranbene kisline in
citronsko kislino

Kalijev bitertrad, Seignettovo sol, kalijev laktat za farma-
cevtske namene, kazein, kazeinsko lepilo znamke »ZIP«,
mlečni albumin, konjakovo olje ter vinski destilat

Obrat »ZADRUŽNIK« izdeluje kakovostno čajno maslo, jo-
gurt, koncentrat za limonado »Lakta«, ima lastne mle-
karne v Ilirski Bistrici

Delovni kolektiv tovarne in obratov čestita k prvomajskim pra-
znikom vsem odjemalcem in potrošnikom!

OBRTNO PODJETJE

„Mizar“

ILIRSKA BISTRICA

priporoča svoje znane cenene izdelke!

Vsem poslovnim prijateljem — odjemalcem ter vsem delovnim množicam prvomajski pozdrav!

Tovarna PLETENIN se žana

izdeluje
volnene in bombažne pletenine na jaboljše
kakovosti po zelo znižanih dnevnih cenah!
Kolektiv podjetja
se priporoča za nadaljnjo naklonjenost cenjenim
odjemalcem ter jim čestita k delavskemu
prazniku — 1. maju!

Mizarsko podjetje SENOŽEČE

sprejema
naročila za vse vrste pohištvene opreme
Vsi izdelki
so prvorstne kakovosti in po najnovejših
vzorcih — Kolektiv podjetja
iskreno čestita
vsem svojim cenjenim odjemalcem
k prazniku — 1. maju!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR POSTOJNA
OBČINSKI KOMITE ZKS POSTOJNA
OBČINSKI ODBOR SZDL POSTOJNA
OBČINSKI SINDIKALNI SVET POSTOJNA

čestitajo k prazniku delovnih ljudi
vsem občanom z željo, da bi imeli
še več delovnih uspehov!

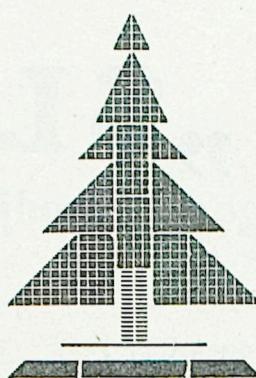
SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

„Primorje“ Ajdovščina

OPRAVLJA VSA GRADBENA DELA:
VISOKE IN NIZKE GRADNJE,
INDUSTRISKE GRADNJE,
GRADI STANOVAJNSKE OBJEKTE TER CESTE
VSEM INVESTITORJEM SE TOPLO PRIPOROČA
IN ČESTITA K MEDNARODNEMU DELAVSKEMU
PRAZNIKU!

KMETIJSKO-GOZDARSKA POSLOVNA ZVEZA Postojna

POŠILJA
VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU JUGOSLAVIJE
PRVOMAJSKE ČESTITKE
TER ŽELI
MNOGO DELOVNIH USPEHOV
PRI GRADITVI SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

Gozdno gospodarstvo Postojna

ČESTITA K PRVOMAJSKEMU PRAZNIKU
VSEM POSLOVNIM SODELAVCEM
TER VSEMU JUGOSLOVANSKEMU LJUDSTVU
Z ŽELJO, DA BI IMELO V PRIHODNJE
ŠE VEĆ DELOVNIH USPEHOV!

Tekstilna tovarna Ajdovščina

I Z D E L U J E :
bombažne, stanične, progaste, kariraste in enobarvne
tkanine za izvoz in domači trg
Lepe flanelaste kakovostne rjuhe
Priporoča nakup svojih izdelkov ter čestita k prazniku
delovnega ljudstva — 1. maju!

Uprava in kolektiv
zavoda

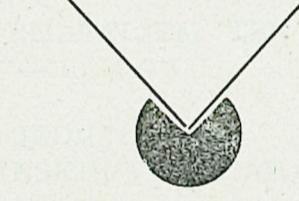
POSTOJNSKE JAME

POSTOJNA

vabita vse obiskovalce
naših krajev
na ogled podzemskih lepot

POSTOJNSKE JAME

Vsem prijateljem
ter delovnemu ljudstvu
Jugoslavije

Mestne trgovine POSTOJNA

s poslovalnicami
v POSTOJNI in KOPRU

priporočajo vsem potrošnikom, da se
poslužujejo njihovih trgovin — Prepričali
se boste, da je blago v njihovih
poslovalnicah vedno sveže, dobre kakovosti
in najcenejše!

Vsem potrošnikom čestitajo
k prazniku delovnih ljudi — 1. maju!

MIZARSTVO - DIVAČA

ima vedno na zalogi:
MODERNO IZDELANE SPALNICE in KU-
HINJSKO OPREMO ter RAZNOVRSTNE
MIZARSKE IZDELKE — Izdeluje tudi po
predloženih načrtih

Potrošniki,
prepričajte se o KAKOVOSTI IZDELKOV!
Delovni kolektiv čestita k 1. maju!

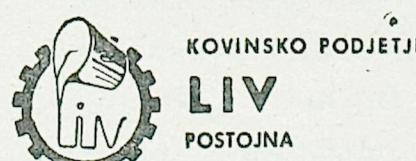
kovinsko podjetje

L I U POSTOJNA

ČESTITA
K DELAVSKEMU PRAZNIKU

1. maju

PRIJATELJEM,
SODELAVCEM,
ODJEMALCEM
TER VSEM DRŽAVLJANOM
JUGOSLAVIJE!

ČEVLJARSTVO LUIN KOPER
se priporoča vsem cenjenim odjemalcem in čestita k 1. maju!

TRGOVSKO PODJETJE

Mesopromet

čestita k prvomajskemu prazniku vsem cenjenim odjemalcem
ter se jim priporoča!

TRGOVSKO PODJETJE

„Soča Koper“

V KOPRU

želi
svojim cenjenim odjemalcem, ki se poslužujejo njihovih
poslovalnic v Kopru, Izoli, Pivki in Ilirske Bistrici, pri-
jetno prvomajsko praznovanje.

Za g o t a v l j a m o
da se bomo potrudili tudi v prihodnje, da bodo naše
stranke zadovoljne s kvaliteto in ceno blaga!

TRGOVSKO
PODJETJE**»KLAS« KOPER**

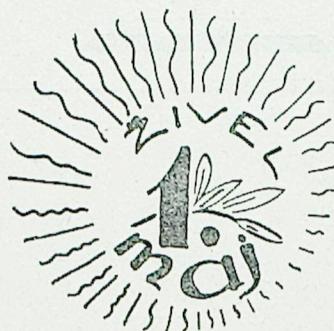
nudi vedno sveže in najcenejše prehranbeno blago v svojih
poslovalnicah
Vse potrošnike vabi k nakupu ter jim čestita k delavskemu
prazniku — 1. maju!

Iskrene čestitke
k mednarodnemu delavskemu prazniku —
1. maju — pošilja kolektiv

ZAVOD ZA KOMUNALNO DEJAVNOST
K O P E R

„SLAVICA“

trgovsko podjetje z industrijskim blagom
na debelo

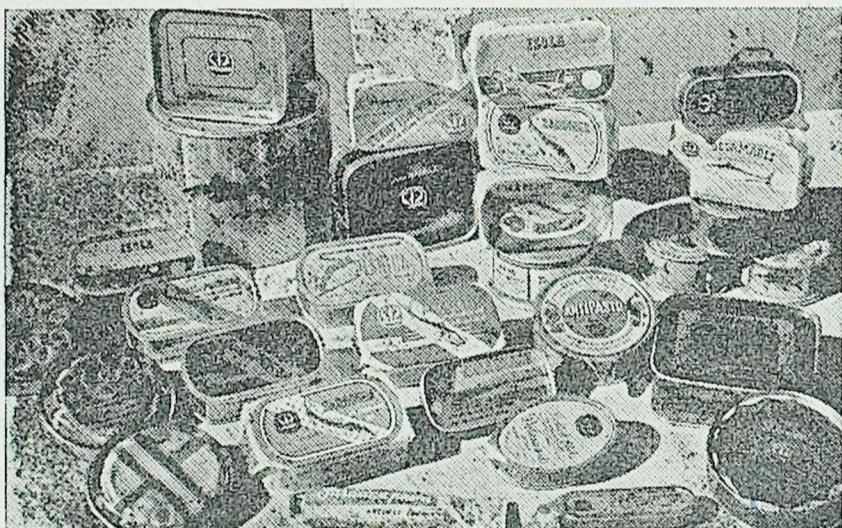
priporoča svojo bogato izbiro domačega in
uvoženega blaga ☆ Na zalogi ima velike koli-
čine tekstilnega blaga, železnine, galeranterije,
pohištva ter barv ☆ Vsem potrošnikom in
poslovnim prijateljem iskreno čestita k naj-
večjemu prazniku vseh delovnih ljudi!

»Intereuropa«

mednarodna špedicija in transport

Koper

pošilja
iskrene prvomajske čestitke
vsemu delovnemu ljudstvu,
poslovnim prijateljem
ter vsem svojim sodelavcem!

D Kombinat konservne industrije
DELAMARIS
IZOLA

priporoča svoje proizvode:

ribje konserve, marmelade, paradižnikov koncentrat, Argo juhe in olivno olje IRIS

Cenjenim potrošnikom, sodelavcem in delovnemu ljudstvu čestita k prvemu maju

OBRTNA DELAVNICA
SLAŠČIČARNA - KOPER

ČEVLJARSKA ULICA

se toplo priporoča vsem odjemalcem
ter cenjenim gostom za naklonjenost

Zagotavljamo, da se bomo tudi v prihodnje kar najbolj
potrudili, da zadovoljimo zahteve svojih odjemalcev!

ISKRENO ČESTITAMO
VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
K PRAZNIKU — 1. MAJU!

MLEKO KOPER
Dekani

s svojimi poslovalnicami v Kopru in okolici
čestita k 1. maju vsem potrošnikom z željo, da bi
bili zadovoljni s postrežbo in kakovostjo blaga
v njihovih trgovinah!

TRGOVSKO PODJETJE

Jestvina Koper

se priporoča cenjenim odjemalcem ter jim zagotavlja,
da se bo trudilo ustreži s kakovostnim blagom
in najnižjimi cenami

Vsem potrošnikom in našim prijateljem prvomajski
pozdrav!

DELOVNI KOLEKTIV

PIRANSKIH SOLIN
PORTOROŽ

ČESTITA SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM TER
DELOVNEMU LJUDSTVU K PRAZNIKU — 1. MAJU.

ZA VAŠE ZDRAVJE NAJPRIMERNEJŠE JEDILNE SOLI
— TUDI V KILOGRAMSKIH POLIETILENSKIH VREČICAH
— INDUSTRIJSKE SOLI
— ŽIVINSKE SOLI

AUTOCOMMERCE KOPER

Zastopa tovarno »MERCEDES-BENZ« in »MICHELIN« ★ Prodaja mo-
tornih kolesa znamke »TOMOS« Koper ★ Prodaja na servisni črpalki
naftine derivate — NON STOP URNIK ★ Opravlja v avtomeha-
nični delavnici vsa servisna popravila ★ Ima zalogo rezerv-
nih delov znamke »Mercedes-Benz«, za motorna kolesa
»Tomos« in zalogo gum za avtomobile in moto kolesa

AVTOMOBILISTI IN MOTORISTI, POSLUŽUJTE SE NAŠIH USLUG!
Vsem našim naročnikom iskrene prvomajske čestitke.

PROIZVODNO PODJETJE

ZAČIMBA PORTOROŽ

OPOZARJA VSE GOSPODINJE
NA SVOJE PROIZVODE,
KI SOZNANI PO VSEJ DRŽAVI
IN V INOZEMSTVU

CENJENIM POTROŠNIKOM
ČESTITA K 1. MAJU
KOLEKTIV PODJETJA!

JADRANKA

TOVARNA KEMIČNIH IN PRALNIH IZDELKOV

PIRAN

Vam nudi:

PRVOVRSTNO PRALNO MILO ★ TOALETNO MILO ★ PAR-
KETNO LOŠČILO ★ KREMO ZA ČEVLJE ★ NAJNOVEJŠI
PRALNI PRAŠEK »BOY«

Gospodinje, uporabljajte vedno naše kakovostne izdelke, ker
so poceni in Vam bodo prihranili mnogo truda!

★ ★ ★

K mednarodnemu delavskemu prazniku iskreno čestita vsem
odjemalcem

KOLEKTIV TOVARNE

AVTOTURISTIČNO PODJETJE

Slavnik = Koper

iskreno čestita k delavskemu prazniku — 1. maju — vsem svojim sode-
lavcem, poslovnim prijateljem ter vsemu jugoslovanskemu ljudestvu!

Najhitreje, najudobneje in najbolj varno potujete z ozvočenimi in s kli-
matskimi napravami opremljenimi avtopulmani znamke »Mercedes«
TOVORNI PROMET DOMA IN V INOZEMSTVO

TURISTIČNA SLUŽBA — Domači in inozemski turizem, menjalnice,
vize, rezervacije in prodaja avtobusnih, železniških, ladijskih in
avionskih vozovnic — Posredujemo vse turistične usluge ter recepcije
privatnih sob

LASTNE REMONTNE DELAVNICE — Generalna popravila vseh vrst
motornih vozil

POSLUŽUJTE SE NAŠIH USLUG! ★ POSLUŽUJTE SE NAŠIH USLUG!

TRGOVINSKA
ZBORNICA
ZA OKRAJ KOPER

ČESTITA V SVOJEM
IN V IMENU VSEH SVOJIH ČLANOV
DELOVNIM LJUDEM K PRAZNIKU —
1. MAJU!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR PIRAN

OBČINSKI KOMITE ZKS PIRAN

OBČINSKI ODBOR SZDL PIRAN

OBČINSKI SINDIKALNI SVET PIRAN

OBČINSKI ODBOR LMS PIRAN

ČESTITAJO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM TER
DRUŽBENIM ORGANIZACIJAM ZA PRAZNIK DELOV-
NEGA LJUDSTVA IN JIM ŽELIJO NOVIH USPEHOV
PRI GRADITVI SOCIALIZMA!

MIZARSKA ZADRUGA

K O P E R
priporoča
svoje usluge
ter čestita
za 1. maj!

**SPLOŠNO STAVBENO
KLJUČAVNIČARSTVO
IN KLEPARSTVO
K O P E R**

čestita k 1. maju vsem
cenjenim naročnikom!

DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

B O R Koper

obvešča vse odjemalce

da ima veliko zalogu vseh vrst oblega in rezanega lesa,
gradbenega materiala ter kurivo najboljše kakovosti

Ob prazniku delovnih ljudi — 1. maju — želi mnogo
uspehov vsem graditeljem socialistične domovine!

**PLESKARSKO - DEKORATERSKA
ZADRUGA KOPER**

opravlja

vsa plesarska, soboslikarska in dekoraterska dela so-
lidno, hitro in po zelo nizkih cenah

Vsem naročnikom

se priporoča ter jim čestita za delavski praznik — 1. maj!

trgovina s pivom in raznimi pijačami na debelo

PIVOPROMET

I Z O L A — Telefon 41-08

priporoča vsem gostinskim podjetjem, menzam,
počitniškim domovom, kolonijam in drugim:
VSE VRSTE PRIZNANEGA »UNION« PIVA
MALINOVEC IN DRUGE SADNE SOKOVE
VELIKO IZBIRO ALKOHOLNIH PIJAČ
Cene zelo nizke — postrežba hitra in solidna!
ZAHTEVAJTE INFORMACIJE!
Vsem odjemalcem in potrošnikom
iskrene prvomajske čestitke!

**HLADILNICA
K O P E R**

D E K A N I

ČESTITA OB 1. MAJU
VSEM SVOJIM SODELAVCEM IN LJUDSTVU NAŠE
LEPE DOMOVINE!

PODGETJE ZA PROJEKTIRANJE VISOKIH IN NIZKIH ZGRADB

PROJEKT KOPER

POŠILJA ISKRENE PRVOMAJSKIE ČESTITKE
POSLOVNIM SODELAVCEM TER VSEMU JUGOSLOVANSKEMU
LJUDSTVU!

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA

K o p e r

S POSLOVALNICAMI

V ILIRSKI BISTRICI, POSTOJNI IN SEŽANI

OBVEŠČA, DA OBRESTUJE VSE VLOGE PO NAJVIŠJI
OBRESTNI MERI. — OB PRAZNiku DELOVNIH LJUDI —
1. MAJU — ISKRENE ČESTITKE!

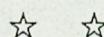
KOLEKTIV TOVARNE IGRAČ IN KOVINSKIH IZDELKOV

**M E H A N O T E H N I K A
I Z O L A**

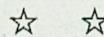
POŠILJA ISKRENE PRVOMAJSKIE ČESTITKE
VSEM SVOJIM DOBAVITELJEM, ODJEMALCEM
IN VSEMU JUGOSLOVANSKEMU LJUDSTVU!

Hotel TRIGLAV

nudi domače in tuje specialitete ter pristna istrska vina

Moderno urejene sobe, cene zelo ugodne

Vsem cenjenim gostom in obiskovalcem čestita k 1. maju

K O P E R
telefon 16

I P L A S

INDUSTRIJA PLASTIČNIH MAS IN UMETNIH SMOL

obrati:

K O P E R, telefon št. 53 — P O D G R A D, telefon št. 8
izdeluje

iz plastične mase razne gospodinjske predmete, igrače,
raznovrstno embalažo, tehnične dele za industrijo, ščetke
za zobe in obleko itd.

Vsem odjemalcem se priporoča ter čestita k 1. maju!

TRGOVSKO
PODGETJE

Tehnoservis

K O P E R

prodaja v svojih poslovalnicah raznovrstno orodje, kuhinjsko
posodo, barve in lake, firneže, kozmetične izdelke,
električne gospodinjske aparate in pohištveno
opremo najboljše kakovosti

Vse potrošnike vabi k nakupu v svojih poslovalnicah ter
čestita k 1. maju!

Cvetje

TRGOVSKO VRTNARSTVO
P O R T O R O Ž

se toplo priporoča vsem cenjenim odjemalcem

K prazniku delovnega ljudstva čestita ter želi še več delovnih
uspehov!

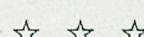

VELEBLAGOVNICA

TRGOVSKI DOM-KOPER

s poslovalnicama v KOPRU in PORTOROŽU

Vam nudi manufakturno blago, konfekcijske izdelke, moške
srajce in drugo perilo za ženske in moške, pohištveno opremo,
porcelan, električne in plinske naprave za gospodinjstvo itd.

Vsem odjemalcem iskrene prvomajske čestitke!

OBRTOV PODJETJE
Inštalater
Koper

se priporoča vsem naročnikom
ter čestita k 1. maju!

STEKLARSKA DELAVNICA
POPOVIČ BRANKO
KOPER

čestita svojim odjemalcem
k prazniku delovnih ljudi!

OBRTNA ZBORNICA ZA OKRAJ KOPER

ČESTITA K PRVOMAJSKEMU PRAZNIKU
VSEM ČLANOM IN DELOVNEMU LJUDSTVU
NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

K prazniku dela — 1. maju — čestita vsem svojim strankam kolektiv

PRALNICE in KOPALNICE KOPER

Vaša obleka bo kakor nova, če jo daste v kemično čiščenje! ☆ Podjetje vljudnov abi, da se poslužujete njegovih solidnih in cenih uslug!

SODO - ČRKOSLIKARSTVO IN PLESKARSTVO

Slikoplesk Koper

OPRAVLJA VSA SLIKARSKA, SOBOSLIKARSKA IN PLESKARSKA
DELA Z JAMSTVOM IN PO NAJNIŽJIH CENAH

Priporoča svoje usluge ter čestita k prazniku — 1. maju — vsem svojim strankam, delovnim kolektivom in vsem prebivalcem koprskega okraja!

Splošna trgovska import Koper export

OPRAVLJA VSE UVOZNE IN IZVOZNE USLUGE
HITRO IN SOLIDNO

☆ ☆ ☆

SVOJIM POSLOVNIM SODELAVCEM
IN NAROČNIKOM ISKRENO ČESTITA
K MEDNARODNEMU PRAZNIKU — 1. MAJU!

VODNA SKUPNOST KOPER

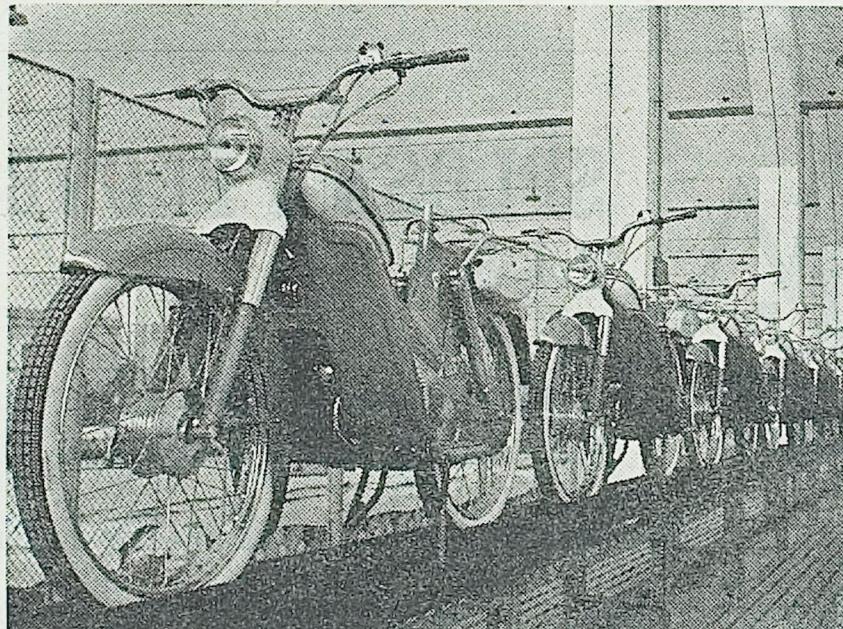
POŠILJA PRVOMAJSCHE ČESTITKE VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
Z ŽELJO, DA BI IMELO ŠE VEČ USPEHOV PRI GRADITVI LEPŠEGA
ŽIVLJENJA

GLOBUS Koper

KOLEKTIV KINEMATOGRAFSKEGA PODJETJA

K PRVOMAJSKIM PRAZNIKOM
ISKRENO ČESTITA
IN ŽELI
ŠE MNOGO DELOVNIH USPEHOV

TOMOS

TOVARNA MOTORNIH KOLES

KOPER

KOLEKTIV OPEKARNE
RUDA • IZOLA

pošilja iskrene prvomajske čestitke
 vsem delovnim kolektivom naše socialistične skupnosti
 ter želi mnogo uspehov!

OBRTNO
 PODJETJE

sprejema v popravilo vse vrste radijskih sprejemnikov
 Vsa strokovna dela opravlja solidno
 Vsem naročnikom in prijateljem prvomajski pozdrav

ANTENA | **KOPER**

**OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA
 KOPER**

ČESTITA VSEM ZADRUŽNIM POSLOVNIM ZVEZAM, ZADRUGAM, KOLEKTIVOM KMETIJSKIH POSESTEV, KMETOVALCEM IN VSEM DRŽAVLJANOM K PRAZNIKU — 1. MAJU — IN JIM ŽELI ČIM VEČ USPEHA PRI GRADITVI SOCIALISTIČNEGA ZADRUŽNIŠTVA!

**OBČINSKI
 LJUDSKI ODBOR**

ILIRSKA BISTRICA

pošiljajo prvomajske pozdrave ter čestitajo
 delovnim kolektivom ter prebivalcem občine

ISKRENE ČESTITKE K DELAVSKEMU PRAZNIKU —
 1. MAJU — POŠILJA KOLEKTIV

**EMBALAŽNI SERVIS
 KOPER**

HOTEL CENTRAL PORTOROŽ
 TELEFON 61-38

s svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje
 Prvorazredna kuhinja — izbrana istrska vina
 Dnevno godba in ples

Vsem cenjenim gostom čestita k prvomajskim praznikom

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
 OBČINSKI KOMITE ZKS
 OBČINSKI ODBOR SZDL
 OBČINSKI ODBOR ZB NOV
 OBČINSKI ODBOR LMS
 OBČINSKI SINDIKALNI SVET

★
IZOLA

čestitajo vsem delovnim kolektivom in družbenim organizacijam k velikemu prazniku — 1. maju — in jim želijo novih uspehov!

HOTEL PALACE PORTOROŽ

S KAVARNO IN RESTAVRACIJO JADRAN VABI VSE IZLETNIKE IN OBISKOVALCE SLOVENSKE ISTRE ★
 POSTREŽE VAM VEDNO S SVEŽIMI RIBAMI IN ODЛИC-
 NIMI ISTRSKIMI VINI ★ VSAK DAN PLES

• • •
 ISKRENE PRVOMAJSKE ČESTITKE VSEMU DELOVNUMU LJUDSTVU!

KOPER

želijo vsem delovnim kolektivom ter prebivalcem obilo razvedrila ob delavskem prazniku — 1. maju — in jim čestitajo

ISKRENE PRVOMAJSKE ČESTITKE
 TER MNOGO DELOVNIH USPEHOV
 ŽELI VSEM ČLANOM IN KMETOVALCEM

**KOLEKTIV
 KMETIJSKE ZADRUGE
 KOPER IN OKOLICA**

**SPLOŠNA PLOVBA
 PIRAN**

s svojima obratom

**LADJEDELNICA
 IN OBALNA PLOVBA**

ČESTITA OB 1. MAJU VSEM DELOVnim LJUDEM ZA DOSEŽENE USPEHE

Uprava in Ladjedelnica:
 PIRAN
 Župančeva 24
 telefon: 51-66, 51-70, 71, 73, 75
 telex: 03-122, 03-184, 03-185

Obalna plovba:
 PIRAN
 Vojkova 2
 telefon: 51-74

Pomorski prevozi in obalne plovbe

Redna potniško-tovorna linijska služba Jadran—ZDA—Jadran v sodelovanju z Jugoslovansko linijsko plovidbo, Rijeka — Odhod ladij vsakih 10 dni iz Rijeke in iz New Yorka

Ladjedelnica gradi morske in rečne ladje do 2.500 BRT in opravlja ladijske remonte

Izleti z jahtama »BURJA« in »PIRANKA«

Redne lokalne linije z motornimi čolni »PINKO TOMAŽIČ«, »PORTOROŽ« in »LUBNIK«

GOSTINSKO PODJETJE JADRAN

KOZINA

Vam vedno postreže s prvorstno mrzlo in toplo hrano (specialiteto), kraškim pršutom, pristnim teranom ter istrskimi vini ☆ Prenočišča stalno na razpolago ☆ Priporoča se vsem gostom ter čestita k 1. maju!

TRGOVSKO PODJETJE

TOBAK

SEŽANA

čestita vsem svojim odjemalcem
k delavskemu prazniku — 1. maju!

TRGOVSKO PROIZVODNO PODJETJE

MLINOTEST

Ajdovščina

se priporoča svojim naročnikom-odjemalcem ter čestita
k 1. maju vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije!

MNOGO DELOVNIH USPEHOV

ter gospodarskega napredka želi ob delavskem
prazniku — 1. m a j u — kolektiv podjetja za
rezanje in predelavo lesa

JELKA

K O Z I N A

Delovni kolektiv splošnega gradbenega podjetja

KRAŠKI ZIDAR
Sežana

se priporoča ter čestita ob prazniku — 1. maju — vsem investitorjem, sodelavcem in delovnemu ljudstvu naše socialistične domovine

JADRAN

EXPORT ♦ IMPORT

SEŽANA

Telefon interurban 4, 62, 66 ☆ Poštni predal 24

SPREJEMA NAROČILA ZA UVOZ IN IZVOZ
PO GORIŠKO-TRŽAŠKEM SPORAZUMU

• • •

VSEM SVOJIM SODELAVCEM, POSLOVNIM
PRIJATELJEM IN DELOVNUMU LJUDSTVU
ISKRENE PRVOMAJSKE ČESTITKE!

TELEKOMUNIKACIJE

INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA ELEKTROZVEZE

LJUBLJANA-PRŽANJ — OBRAT III. SEŽANA

pošilja iskrene prvomajske čestitke vsem delovnim kolektivom, družbenim organizacijam ter vsem državljanom

RESTAVRACIJA

MOHORČIČ

Sežana

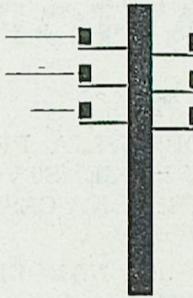
z obratom-gostilno »TRST«

nudi odlične kraške specialitete: prvorstni teran, pršut ter topla in mrzla jedila ☆ Vse obiskovalce vlijudno vabi

• • •

Vsemu delovnemu ljudstvu iskren prvomajski pozdrav!

ELEKTRO SEŽANA
SEŽANA

z rajoni: SEŽANA, POSTOJNA, ILIRSKA BISTRICA, PODGRAD, PIVKA,
KOZINA, DIVAČA in KUBED

Podjetje opravlja vsa instalacijska dela na daljnovidih visoke napetosti kakor tudi vsa popravila in napeljave na nizkonapetostnem omrežju

Priporoča svoje usluge ter čestita vsem potrošnikom električne energije k prazniku delovnih ljudi — 1. maju!

PRESKRBA

GROSISTIČNO

IN DETAJLISTIČNO

TRGOVSKO

PODJETJE

SEŽANA

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI

SE PRIPOROČA

VSEM CENJENIM ODJEMALCEM

IN POTROŠNIKOM

TER JIM ČESTITA

K NAJVEČJEMU PRAZNIKU

DELOVNIH LJUDI

— 1. MAJU! —

UPRAVA

Škocjanskih jam DIVAČA

pošilja iskrene čestitke ljubiteljem podzemskih krasot

TRGOVSKO PODJETJE VINO Sežana

ima veliko zalogu priznanih istrskih vin, kraškega terana in drugih sortnih vin

Vsem odjemalcem in potrošnikom čestita k delavskemu prazniku — 1. maju!

KOLEKTIV
TOVARNE
MESNIH IZDELKOV
POSTOJNA

★
se priporoča
vsem potrošnikom
in jim čestita
k 1. maju!

KMETIJSKA ZADRUGA

HRPELJE-KOZINA

pošilja prvomajske čestitke vsem članom, kmetovalcem in delovnim kolektivom kozinskega okoliša

TRGOVSKO PODJETJE JADRANKA Izola

s poslovalnicami v IZOLI, KORTAH in na MALIJI
čestita ob mednarodnem delavskem prazniku svojim odjemalcem ter se priporoča

TOVARNA

KOVINSKE GALANTERIJE

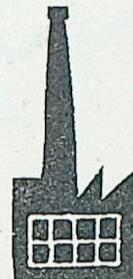
LJUBLJANA

Obrat ŠMARJE pri Kopru

ISKRENE ČESTITKE VSEM ZA 1. MAJ!

I Z D E L U J E :

RINČICE, ZAKOVICE, OBROČKE IN ZAPONKE VSEH VRST, OKOVJE ZA KONJSKO OPREMO TER DRUGO OKOVJE ZA USNJARSKO IN SEDLARSKO OBRT IN INDUSTRIJO

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE P O S T O J N A

OPRAVLJA PREVOZE BLAGA S TOVORNIMI AVTOMOBILI DOMA IN V INOZEMSTVO ★ IMA LASTNO MEHANIČNO DELAVNICO V POSTOJNI, TRŽAŠKA CESTA 61 ★ V POPRAVILU SPREJEMA VSE VRSTE MOTORNIH VOZIL

VSEM NAROČNIKOM, POSLOVNIM SODELAVCEM IN PRIJATELJEM
POŠILJA ISKRENE PRVOMAJSKE ČESTITKE!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SEŽANA

OBČINSKI KOMITE ZKS SEŽANA

OBČINSKI ODBOR SZDL SEŽANA

OBČINSKI ODBOR ZB SEŽANA

OBČINSKI SINDIKALNI SVET SEŽANA

čestitajo k prazniku — 1. maju delovnim kolektivom, družbenim organizacijam ter vsem prebivalcem občine

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR HRPELJE

OBČINSKI KOMITE ZKS HRPELJE

OBČINSKI ODBOR SZDL HRPELJE

OBČINSKI SINDIKALNI SVET HRPELJE

pošiljajo prvomajske čestitke vsemu delovnemu ljudstvu z željo, da bi imelo pri prizadevanju za boljše življenje kar največ uspeha!

KOLEKTIV

Steklarne

Hrpelje - Kozina

ČESTITA ZA 1. MAJ VSEM
DELOVNIM LJUDEM TER JIM
ZELI MNOGO USPEHOV

T
O
S

KMETIJSKO - GOZDARSKA POSLOVNA ZVEZA SEŽANA

z obrati MLEKARNA in GRUDA v Sežani
in SUŠILNICO v Gradišču

Izdeluje: KAZEINSKO LEPILO IN ETERIČNA OLJA

Trguje: Z LESOM TER SREDSTVI ZA REPRODUKCIJO V KMETIJSTVU

★ ★ ★

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM
ISKREN PRVOMAJSKI POZDRAV